

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ അഷ്ടമഃ സ്കന്ധഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

വിഷയസൂചി

1	പ്രഥമോദ്യായഃ	3
2	ദ്വിതീയോദ്യായഃ	7
3	തൃതീയോദ്യായഃ	12
4	ചതുർഥോദ്യായഃ	18
5	പഞ്ചമോദ്യായഃ	22
6	ഷഷ്ഠോദ്യായഃ	30
7	സപ്തമോദ്യായഃ	36
8	അഷ്ടമോദ്യായഃ	43
9	നവമോദ്യായഃ	49
10	ദശമോദ്യായഃ	53
11	ഏകാദശോദ്യായഃ	60
12	ദ്വാദശോദ്യായഃ	66
13	ത്രയോദശോദ്യായഃ	73
14	ചതുർദശോദ്യായഃ	77
15	പഞ്ചദശോദ്യായഃ	79
16	ഷോഡശോദ്യായഃ	84
17	സപ്തദശോദ്യായഃ	91
18	അഷ്ടാദശോദ്യായഃ	96
19	ഏകോനവിംശോദ്യായഃ	101

20	വിംശോദ്യായഃ	107
21	ഏകവിംശോദ്യായഃ	113
22	ദ്വാവിംശോദ്യായഃ	118
23	ത്രയോവിംശോദ്യായഃ	124
24	ചതുർവിംശോദ്യായഃ	128

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

രാജോവാച

സ്വായംഭുവന്ധ്യേഹ ഗുരോ വംശോഽയം വിസ്തരാച്ഛൃതഃ |
 യത്ര വിശ്വസൃജാം സർഗോ മനുനന്യാൻവദസ്വ നഃ || 1 ||

യത്ര യത്ര ഹരേർജൻമ കർമാണി ച മഹീയസഃ |
 ഗുണന്തി കവയോ ബ്രഹ്മംസ്താനി നോ വദ ശൃൺവതാം || 2 ||

യദ്യസ്മിന്നന്തരേ ബ്രഹ്മൻഭഗവാൻവിശ്വഭാവനഃ |
 കൃതവാൻകുരുതേ കർതാ ഹൃതീത്യേനാഗത്യേദൃ വാ || 3 ||

ഋഷിരുവാച
 മനവോഽസ്മിൻവൃതീതാഃ ഷട് കൽപേ സ്വായംഭുവാദയഃ |
 ആദ്യസ്തേ കഥിതോ യത്ര ദേവാദീനാം ച സംഭവഃ || 4 ||

ആകൃത്യാം ദേവഹൃത്യാം ച ദുഹിത്രോസ്തസ്യ വൈ മനോഃ |
 ധർമ്മജ്ഞാനോപദേശാർഥം ഭഗവാൻപുത്രതാം ഗതഃ || 5 ||

കൃതം പുരാ ഭഗവതഃ കപിലസ്യാനുവർണിതം |
 ആഖ്യാന്ധ്യേ ഭഗവാൻയജേണോ യചകാര കുരുദ്വഹ || 6 ||

വിരക്തഃ കാമഭോഗേഷു ശതരൂപാപതിഃ പ്രഭുഃ |
 വിസൃജ്യ രാജ്യം തപസേ സഭാർയോ വനമാവിശത് || 7 ||

- സുനന്ദായാം വർഷശതം പദൈകേന ഭുവം സ്പൃശൻ |
തപ്യമാനസ്തതോ ഘോരമിദമൻവാഹ ഭാരത || 8 || 8
- മനുരുവാച
യേന ചേതയതേ വിശ്വം വിശ്വം ചേതയതേ ന യം |
യോ ജാഗർതി ശയാന്യേസ്ഥിന്നായം തം വേദ വേദ സഃ || 9 || 9
- ആത്മാവാസ്യമിദം വിശ്വം യത് കിഞ്ചിജ്ജഗത്യാം ജഗത് |
തേന ത്യക്തേന ഭുഞ്ജീമാ മാ ഗൃധഃ കസ്യസ്വിദ്ധനം || 10 || 10
- യം ന പശ്യതി പശ്യന്തം ചക്ഷുർയസ്യ ന രിഷ്യതി |
തം ഭൂതനിലയം ദേവം സുപർണമുപധാവത || 11 || 11
- ന യസ്യാദ്യന്തൗ മധ്യം ച സ്വഃ പരോ നാന്തരം ബഹിഃ |
വിശ്വസ്യാമൂനി യദ് യസ്മാദ് വിശ്വം ച തദ്യതം മഹത് || 12 || 12
- സ വിശ്വകായഃ പുരുഹൂത ഈശഃ
സത്യഃ സ്വയജ്ഞോതിരജഃ പുരാണഃ |
ധത്തേന്ദ്ര്യ ജൻമാദ്യജയാന്ത്ഥശക്ത്യാ
താം വിദ്യയോദസ്യ നിരീഹ ആസ്തേ || 13 || 13
- അമാഗ്രേ ഋഷയഃ കർമാണീഹന്തേക്രമഹേതവേ |
ഈഹമാനോ ഹി പുരുഷഃ പ്രായോനീഹാം പ്രപദ്യതേ || 14 || 14
- ഈഹതേ ഭഗവാനീശോ ന ഹി തത്ര വിഷജ്ജതേ |
ആത്മലാഭേന പൂർണാർഥോ നാവസീദന്തി യേനൂ തം || 15 || 15
- തമീഹമാനം നിരഹങ്കൃതം ബുധം
നിരാശിഷം പൂർണമനന്യചോദിതം |
ന്യൂഛരിക്ഷയന്തം നിജവർത്തസംസ്ഥിതം
പ്രഭും പ്രപദ്യേഖിലധർമ്മഭാവനം || 16 || 16

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി മന്ത്രോപനിഷദം വ്യാഹരന്തം സമാഹിതം ।

ദ്യുഷ്ട്വാസുരാ യാതുധാനാ ജഗ്ധുമഭ്യുദ്രവൻ ക്ഷുധാ || 17 || 17

താംസ്തമാവസിതാൻ വീക്ഷ്യ യജ്ഞഃ സർവഗതോ ഹരിഃ ।

യാമൈഃ പരിവൃതോ ദേവൈർഹത്യാശാസത് ത്രിവിഷ്ടപം || 18 || 18

സ്വാഭോചിഷോ ദ്വിതീയസ്തു മനുരഗ്നഃ സുതോഭവത് ।

ദ്യുമത്സുഷേണഭോചിഷ്മത്പ്രമുഖാസ്തസ്യ ചാത്മജാഃ || 19 || 19

തത്രേന്ദ്രോ ഭോചനസ്ത്വാസീദ് ദേവാശ്ച തുഷിതാദയഃ ।

ഊർജസ്തംഭാദയഃ സപ്ത ഋഷയോ ബ്രഹ്മവാദിനഃ || 20 || 20

ഋഷേസ്തു വേദശിരസസ്തുഷിതാ നാമ പത്യാഭൂത് ।

തസ്യാം ജജ്ഞേ തതോ ദേവോ വിഭൂരിത്യഭിവിശ്രുതഃ || 21 || 21

അഷ്ടാശീതിസഹസ്രാണി മൂനയോ യേ ധൃതവ്രതാഃ ।

അൻവശിക്ഷൻവ്രതം തസ്യ കൗമാരബ്രഹ്മചാരിണഃ || 22 || 22

തൃതീയ ഉത്തമോ നാമ പ്രിയവ്രതസുതോ മനുഃ ।

പവനഃ സൃജ്ജയോ യജ്ഞഹോത്രാദ്യാസ്തത്സുതാ നൃപ || 23 || 23

വസിഷ്ഠന്തനയാഃ സപ്ത ഋഷയഃ പ്രഥദാദയഃ ।

സത്യാ വേദശ്രുതാ ഭദ്രാ ദേവാ ഇന്ദ്രസ്തു സത്യജിത് || 24 || 24

ധർമസ്യ സുനൃതായാം തു ഭഗവാൻപുരുഷോത്തമഃ ।

സത്യസേന ഇതി ഖ്യാതോ ജാതഃ സത്യവ്രതൈഃ സഹ || 25 || 25

സോഽന്യതവ്രതദുഃശീലാനസതോ യക്ഷരാക്ഷസാൻ ।

ഭൂതദ്രുഹോ ഭൂതഗണാംസ്ത്വവധീത് സത്യജിത്സഖഃ || 26 || 26

- ചതുർഥ ഉത്തമഭ്രാതാ മനുർനാമ്നാ ച താമസഃ |
 പൃഥുഃ ഖ്യാതിർനരഃ കേതുരിത്യാദ്യാ ദശ തത്സുതാഃ || 27 || 27
- സത്യകാ ഹരയോ വീരാ ദേവാസ്ത്രിശിഖ ഈശ്വരഃ |
 ജ്യോതിർധാമാദയഃ സപ്ത ഋഷയസ്താമസ്യന്തരേ || 28 || 28
- ദേവാ വൈധൃതയോ നാമ വിധൃതേസ്തനയാ നൃപ |
 നഷ്ടാഃ കാലേന യൈർവേദാ വിധൃതാഃ സ്വേന തേജസാ || 29 || 29
- തത്രാപി ജജ്ഞേ ഭഗവാൻഹരിൺയാം ഹരിമേധസഃ |
 ഹരിരിത്യാഹൃതോ യേന ഗജേന്ദ്രോ മോചിതോ ഗ്രഹാത് || 30 || 30
- രാജോവാച
 ബാദരായണ ഏതത് തേ ശ്രോതുമിച്ഛാമഹേ വയം |
 ഹരിർയഥാ ഗജപതിം ഗ്രാഹഗ്രസ്തമമുമുചത് || 31 || 31
- തത്കഥാ സുമഹത് പുൺയം ധന്യം സ്വസ്ത്യയനം ശുഭം |
 യത്ര യത്രോത്തമശ്ലോകോ ഭഗവാൻഗീയതേ ഹരിഃ || 32 || 32
- സുത ഉവാച
 പരീക്ഷിതൈവം സ തു ബാദരായണിഃ
 പ്രായോപവിഷ്ടേന കഥാസു ചോദിതഃ |
 ഉവാച വിപ്രഃ പ്രതിനന്യ പാർഥിവം
 മുദാ മുനീനാം സദസി സ്ഥ ശൃൺവതാം || 33 || 33
- || ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 അഷ്ടമസ്കന്ധേ മൻവന്തരാനുചരിതേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ആസീദ് ഗിരിവരോ രാജംസ്ത്രികൂട ഇതി വിശ്രുതഃ |
 ക്ഷീരോദേനാവൃതഃ ശ്രീമാന്യോജനായുതമുച്ഛൃതഃ || 1 || 34

താവതാ വിസ്തൃതഃ പര്യങ്ക ത്രിഭിഃ ശൃംഗൈഃ പയോനിധിം |
 ദിശഃ ഖം രോചയന്നാസ്തേ രൗപ്യായസഹിരൺമയൈഃ || 2 || 35

അന്യൈശ്ച കകുഭഃ സർവാ രത്നധാതുവിചിത്രിതൈഃ |
 നാനാദ്രുമലതാഗുൽമൈർനിർഘോഷൈർനിർത്യാരാംഭസാം || 3 || 36

സ ചാവനിജ്യമാനാംഘ്രിഃ സമന്താത് പയ ഊർമിഭിഃ |
 കരോതി ശ്യാമലാം ഭൂമിം ഹരിൻമരകതാശ്മഭിഃ || 4 || 37

സിദ്ധചാരണഗന്ധർവവിദ്യാധരമഹോരഗൈഃ |
 കിന്നരൈരപ്സരോഭിശ്ച ക്രീഡദ്ഭിർജുഷ്ടകന്ദരഃ || 5 || 38

യത്ര സംഗീതസന്നാദൈർനദദ്ഗുഹമമർഷയാ |
 അഭിഗർജന്തി ഹരയഃ ശ്ലോഘിനഃ പരശങ്കയാ || 6 || 39

നാനാരൺയപശുവ്രാതസങ്കുലദ്രോൺയലങ്കൃതഃ |
 ചിത്രദ്രുമസുരോദ്യാനകലകംഠവിഹംഗമഃ || 7 || 40

- സരിത്സരോദിരച്ഛോദൈഃ പുലിനൈർമണിവാലുകൈഃ |
ദേവസ്ത്രീമജ്ജനാമോദസൗരഭാംബുനിലൈർയുതഃ || 8 || 41
- തസ്യ ദ്രോൺയാം ഭഗവതോ വരുണസ്യ മഹാത്മനഃ |
ഉദ്യാനമൃതുമന്നാമ ആക്രീഡം സുരയോഷിതാം || 9 || 42
- സർവതോഽലങ്കൃതം ദിവൈർവൃർനിത്യം പുഷ്പഫലദ്രുമൈഃ |
മന്ദാദൈഃ പാരിജാതൈശ്ച പാടലാശോകചമ്പകൈഃ || 10 || 43
- ചൂതൈഃ പ്രിയാലൈഃ പനസൈരാമ്രൈരാമ്രാതകൈരപി |
ക്രമുകൈർനാലികേരൈശ്ച ഖർജൂരൈർബീജപൂരകൈഃ || 11 || 44
- മധുകൈഃ സാലതാലൈശ്ച തമാലൈരസന്നാർജുനൈഃ |
അരിഷ്ടോദുംബരപ്ലക്ഷൈർവടൈഃ കിംശുകചന്ദനൈഃ || 12 || 45
- പിചുമനൈഃ കോവിദാദൈഃ സരലൈഃ സുരദാരുഭിഃ |
ദ്രാക്ഷക്ഷുരംഭാജംബുദിർബദർയക്ഷാഭയാമലൈഃ || 13 || 46
- ബിൽവൈഃ കപിതൈർമർജംബീരൈർ -
വൃതോ ഭൽപാതകാദിഭിഃ |
തസ്മിൻസരഃ സുവിപുലം
ലസത്കാഞ്ചനപങ്കജം || 14 || 47
- കുമുദോത്പലകപ്ലാരശതപത്രശ്രിയോർജിതം |
മത്തഷ്ടപദനിർഘൃഷ്ടം ശകുന്തൈശ്ച കലസ്വനൈഃ || 15 || 48
- ഹംസകാരണ്യവാകീർണം ചക്രാഹൈഃ സാരസൈരപി |
ജലകുക്കുടകോയഷ്ടിദാത്യുഹകുലകുജിതം || 16 || 49
- മത്സ്യകുച്ഛപസഞ്ചാരചലത്പദ്മരജഃപയഃ |
കദംബവേതസനലനീപവഞ്ജുലകൈർവൃതം || 17 || 50

കുന്ദൈഃ കുരബകാശോക്തൈഃ ശിരീഷൈഃ കുടജേംഗുദൈഃ |
കുബ്ജൈഃ സ്വർണയുമ്മീദിർനാഗപുന്നാഗജാതിഭിഃ || 18 || 51

മൽലികാശതപത്രൈശ്ച മാധവീജാലകാദിഭിഃ |
ശോഭിതം തീരജൈശ്ചാൻയൈർനിത്യർതുഭിരലം ദ്രുമൈഃ || 19 || 52

തത്രൈകദാ തദ്ഗിരികാനനാശ്രയഃ
കരേണുഭിർവാരണയുമപശ്ചരൻ |
സകണ്ടകാൻ കീചകവേണുവേത്രവദ്
വിശാലഗുൽമം പ്രരുജൻവനസ്പതീൻ || 20 || 53

യദ്ഗന്ധമാത്രാദ്ധരയോ ഗജേന്ദ്രാ
വ്യാഘ്രാദയോ വ്യാലമൃഗാഃ സഖഡ്ഗാഃ |
മഹോരഗാശ്ചാപി ഭയാദ് ദ്രവന്തി
സഗൗരക്യഷ്ണാഃ ശരഭാശ്ചമര്യഃ || 21 || 54

വൃകാ വരാഹാ മഹിഷർക്ഷശൽയാ
ഗോപുഷ്പസാലാവൃകമർകടാശ്ച |
അന്യത്ര ക്ഷുദ്രാ ഹരിണാഃ ശശാദയ -
ശ്ചരന്ത്യഭീതാ യദനുഗ്രഹേണ || 22 || 55

സ ഘർമതപ്തഃ കരിഭിഃ കരേണുഭി -
ർവൃതോ മദചുത്കലഭൈരനുദ്രുതഃ |
ഗിരിം ഗരിമ്ണാ പരിതഃ പ്രകമ്പയൻ
നിഷേവ്യമാണോഽലികുലൈർമദാശരണൈഃ || 23 || 56

സരോഽനിലം പങ്കജരേണുരൂഷിതം
ജിഹ്വൻവിദൂരാൻമദവിഹ്വലേക്ഷണഃ |
വൃതഃ സ്വയുമേന തൃഷാർദിതേന തത്
സരോവരാഭ്യാശമമാഗമദ് ദ്രുതം || 24 || 57

വിഗാഹ്യ തസ്മിന്നമൃതാംബു നിർമലം

ഹേമാരവിന്ദോത്പലരേണുവാസിതം ।

പപൗ നികാമം നിജപുഷ്പകരോദ്ധൃത -

മാത്മാനമദ്ഭിഃ സ്നപയൻഗതക്ലമഃ || 25 ||

58

സ്വപുഷ്പകരേണോദ്ധൃതശരീകരാംബുഭി -

ർനിപായയൻസംസ്നപയൻയഥാ ഗൃഹീ ।

ഘൃണീ കരേണുഃ കലഭാംശു ദുർമദോ

നാചഷ്ട കൃച്ഛം കൃപണോജമായയാ || 26 ||

59

തം തത്ര കശ്ചിന്നൃപ ദൈവചോദിതോ

ഗ്രാഹോ ബലീയാംശുരണേ രുഷാഗ്രഹീത് ।

യദ്യച്ഛയൈവം വ്യസനം ഗതോ ഗജോ

യമാബലം സോതിബലോ വിചക്രമേ || 27 ||

60

തമാത്ത്വരം യുഥപതിം കരേണവോ

വികൃഷ്ടമാണം തരസാ ബലീയസാ ।

വിചുക്രശൂർഭീനധിയോപരേ ഗജാഃ

പാർഷ്ണിഗ്രഹാസ്താരയിതും ന ചാശകൻ || 28 ||

61

നിയുധ്യതോരേവമിഭേന്ദ്രനക്രയോ -

ർവികർഷതോരന്തരതോ ബഹിർമിമഃ ।

സമാഃ സഹസ്രം വ്യഗമൻ മഹീപതേ

സപ്രാണയോശ്ചിത്രമമംസതാമരാഃ || 29 ||

62

തതോ ഗജേന്ദ്രസ്യ മനോബലൗജസാം

കാലേന ദീർഘേണ മഹാനഭൂദ് വ്യയഃ ।

വികൃഷ്ടമാണസ്യ ജലേവസീദതോ

വിപര്യയോഭൂത് സകലം ജലൗകസഃ || 30 ||

63

ഇതഥ ഗജേന്ദ്രഃ സ യദാദ്വപ സങ്കടം

പ്രാണസ്യ ദേഹീ വിവശോ യദൃച്ഛയാ |

അപാരയന്നാത്മവിമോക്ഷണേ ചിരം

ദധ്യാവിമാം ബുദ്ധിമമാഭ്യപദ്യത || 31 ||

64

ന മാമിമേ ജ്ഞാതയ ആതുരം ഗജാഃ

കുതഃ കരിൺയഃ പ്രഭവന്തി മോചിതും |

ഗ്രാഹേണ പാശേന വിധാതുരാവൃതോ -

പ്രപൃഹം ച തം യാമി പരം പരായണം || 32 ||

65

യഃ കശ്ചനേശോ ബലിനോന്തരകോരഗാ -

ത്പ്രചണ്ഡവേഗാദഭിധാവതോ ഭൃശം |

ഭീതം പ്രപന്നം പരിപാതി യദ്ഭയാ -

ന്മൃത്യുഃ പ്രധാവത്യരണം തമീമഹി || 33 ||

66

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ മൻവന്തരാനുവർണനേ ഗജേന്ദ്രോപാഖ്യാനേ

ദ്വിതീയോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ തൃതീയോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം വ്യവസിതോ ബുദ്ധ്യാ സമാധായ മനോ ഹൃദി |
 ജ്ജാപ പരമം ജാപ്യം പ്രാഗ്ജന്മന്യനുശ്രീക്ഷിതം || 1 || 67

ഗജേന്ദ്ര ഉവാച

ഓം നമോ ഭഗവതേ തസ്മൈ യത ഏതച്ചിദാത്മകം |
 പുരുഷായാദിബീജായ പരേശായാദിധീമഹി || 2 || 68

യസ്മിന്നിദം യതശ്ചേദം യേനേദം യ ഇദം സ്വയം |
 യോഽസ്മാത് പരസ്മാച്ച പരസ്തം പ്രപദ്യേ സ്വയംഭുവം || 3 || 69

യഃ സ്വാത്മനീദം നിജമായയാർപിതം
 ക്വചിദ് വിഭാതം ക്വ ച തത് തിരോഹിതം |
 അവിദ്ധദ്യുക് സാക്ഷ്യഭയം തദീക്ഷതേ
 സ ആത്മമുലോഽവതു മാം പരാത്പരഃ || 4 || 70

കാലേന പഞ്ചത്വമിതേഷു കൃത്സ്നശോ
 ലോകേഷു പാലേഷു ച സർവഹേതുഷു |
 തമസ്തദാഽസിദ് ഗഹനം ഗഭീരം
 യസ്തസ്യ പാര്യഭിവിരാജതേ വിഭുഃ || 5 || 71

ന യസ്യ ദേവാ ഋഷയഃ പദം വിദു -

ർജന്തഃ പുനഃ കോർഹതി ഗന്തുമീരിതും |

യഥാ നടന്യാകൃതിഭിർവിചേഷ്ടതോ

ദുരത്യയാനുക്രമണഃ സ മാവതു || 6 ||

72

ദിദൃക്ഷവോ യസ്യ പദം സുമംഗലം

വിമുക്തസംഗാ മൂനയഃ സുസാധവഃ |

ചരന്ത്യലോകവ്രതമവ്രണം വനേ

ഭൂതാത്മഭൂതാഃ സുഹൃദഃ സ മേ ഗതിഃ || 7 ||

73

ന വിദ്യതേ യസ്യ ച ജൻമ കർമ വാ

ന നാമരൂപേ ഗുണദോഷ ഏവ വാ |

തഥാപി ലോകാപ്യയസംഭവായ യഃ

സ്വമായയാ താൻയനുകാലമൃച്ഛതി || 8 ||

74

തസ്മൈ നമഃ പരേശായ ബ്രഹ്മണൈനന്തശക്തയേ |

അരുപായോരുരൂപായ നമ ആശ്ചര്യകർമണേ || 9 ||

75

നമ ആത്മപ്രദീപായ സാക്ഷിണേ പരമാത്മനേ |

നമോ ഗിരാം വിദൂരായ മനസശ്ചേതസാമപി || 10 ||

76

സത്തേന പ്രതിലഭ്യായ നൈഷ്കർമ്യേണ വിപശ്ചിതാ |

നമഃ കൈവൽയനാമായ നിർവാണസുഖസംവിദേ || 11 ||

77

നമഃ ശാന്തായ ഘോരായ മൂഢായ ഗുണധർമിണേ |

നിർവിശേഷായ സാമ്യായ നമോ ജ്ഞാനഘനായ ച || 12 ||

78

ക്ഷേത്രജ്ഞായ നമസ്തുഭ്യം സർവാധ്യക്ഷായ സാക്ഷിണേ |

പുരുഷായാത്മമൂലായ മൂലപ്രകൃതയേ നമഃ || 13 ||

79

സർവേന്ദ്രിയഗുണഭ്രഷ്ടേഽസർവപ്രത്യയഹേതവേ |
അസതാച്ഛായയോക്തായ സദാഭാസായ തേ നമഃ || 14 || 80

നമോ നമസ്തേഖിലകാരണായ
നിഷ്കാരണയാദ്ഭുതകാരണായ |
സർവാഗമാമ്നായമഹാർണവായ
നമോപവർഗായ പരായണായ || 15 || 81

ഗുണാരണിച്ചുനചിദൃഷ്ടപായ
തത്ക്ഷോഭവിസ്ഫുർജിതമാനസായ |
നൈഷ്കർമ്യഭാവേന വിവർജിതാഗമ -
സ്വയമ്പ്രകാശായ നമസ്കരോമി || 16 || 82

മാദൃക്പ്രപന്നപശുപാശവിമോക്ഷണായ
മുക്തായ ഭൂരികരുണായ നമോലയായ |
സ്വാംശേന സർവതനുഭൂന്മനസി പ്രതീത -
പ്രത്യഗ്ഭൂതേ ഭഗവതേ ബൃഹതേ നമസ്തേ || 17 || 83

ആത്മാത്മജാപ്തഗൃഹവിത്തജനേഷു സക്തൈ -
ർദൃഷ്ടപ്രാപണായ ഗുണസംഗവിവർജിതായ |
മുക്താത്മഭിഃ സ്വഹൃദയേ പരിഭാവിതായ
ജ്ഞാനാത്മനേ ഭഗവതേ നമ ഹൃശ്വരായ || 18 || 84

യം ധർമകാമാർഥവിമുക്തികാമാ
ഭജന്ത ഇഷ്ടാം ഗതിമാപ്നുവന്തി |
കിം ത്യാശിഷോ രാത്യപി ദേഹമവ്യയം
കരോതു മേദിഭദ്രയോ വിമോക്ഷണം || 19 || 85

ഏകാന്തിനോ യസ്യ ന കഞ്ചനാർഥം
വാഛന്തി യേ വൈ ഭഗവത്പ്രപന്നാഃ |

അത്യർദ്ധുതം തച്ചരിതം സുമംഗലം

ഗായന്ത ആനന്ദസമുദ്രമഗ്നഃ || 20 ||

86

തമക്ഷരം ബ്രഹ്മ പരം പരേശ -

മവ്യക്തമാധ്യാത്മികയോഗഗമ്യം |

അതീന്ദ്രിയം സൂക്ഷ്മമിവാതിദുര -

മനന്തമാദ്യം പരിപൂർണ്ണമീഡേ || 21 ||

87

യസ്യ ബ്രഹ്മാദയോ ദേവാ വേദാ ലോകാശ്ചരാചരാഃ |

നാമരൂപവിഭേദേന ഫൽഗ്വ്യാ ച കലയാ കൃതഃ || 22 ||

88

യഥാർചിഷോഽഗ്നേഃ സവിതുർഗഭസ്തയോ

നിർയാന്തി സംയാന്ത്യസകൃത് സ്വരോചിഷഃ |

തഥാ യതോഽയം ഗുണസമ്പ്രവാഹോ

ബുദ്ധിർമനഃ ഖാനി ശരീരസർഗാഃ || 23 ||

89

സ വൈ ന ദേവാസുരമർത്യതിർയങ് -

ന സ്ത്രീ ന ഷംഡോ ന പുമാൻ ന ജന്തുഃ |

നായം ഗുണഃ കർമ്മ ന സന്ന ചാസ -

ന്നിഷേധശേഷോ ജയതാദശേഷഃ || 24 ||

90

ജിജീവിഷേ നാഹമിഹാമുയാ കി -

മന്തർബഹിശ്ചാവൃതയേദയോന്യാ |

ഇച്ഛാമി കാലേന ന യസ്യ വിപ്ലവ -

സ്തസ്യാത്മലോകാവരണസ്യ മോക്ഷം || 25 ||

91

സോഽഹം വിശ്വസൃജം വിശ്വമവിശ്വം വിശ്വവേദസം |

വിശ്വാത്മാനമജം ബ്രഹ്മ പ്രണതോഽസ്ഥി പരം പദം || 26 ||

92

യോഗരന്ധിതകർമ്മാണോ ഹൃദി യോഗവിഭാവിതേ |
യോഗിനോ യം പ്രപശ്യന്തി യോഗേശം തം നതോഽസ്മ്യഹം || 27 || 93

നമോ നമസ്തുഭ്യമസഹ്യവേഗ -
ശക്തിത്രയായാവിലധീഗുണായ |
പ്രപന്നപാലായ ദുരന്തശക്തയേ
കദിന്ദ്രിയാണാമനവാപ്യവർമ്മനേ || 28 || 94

നായം വേദ സ്വമാത്മാനം യച്ഛക്ത്യാഹന്ധിയാ ഹതം |
തം ദുരത്യയമാഹാത്മ്യം ഭഗവന്തമിതോഽസ്മ്യഹം || 29 || 95

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ഗജേന്ദ്രമുപവർണിതനിർവിശേഷം
ബ്രഹ്മാദയോ വിവിധലിംഗഭിദാഭിമാനാഃ |
നൈതേ യദോപസസ്യപൂർണിഖിലാത്മകത്വാത്
തത്രാഖിലാമരമയോ ഹരിരാവിരാസീത് || 30 || 96

തം തദ്വദാർത്തമുപലഭ്യ ജഗന്നിവാസഃ
സ്തോത്രം നിശമ്യ ദിവിജൈഃ സഹ സംസ്തുവദ്ഭിഃ |
ഛന്ദോമയേന ഗരുഡേന സമുഹ്യമാന -
ശ്ചക്രാധുധോഽഭ്യഗമദാശു യതോ ഗജേന്ദ്രഃ || 31 || 97

സോഽന്തഃസരസ്വരുബലേന ഗൃഹീത ആർതോ
ദൃഷ്ട്വാ ഗരുത്മതി ഹരിം ഖ ഉപാത്തചക്രം |
ഉത്ക്ഷിപ്യ സാംബുജകരം ഗിരമാഹ കൃഷ്ണാ -
ന്നാരായണാഖിലഗുരോ ഭഗവൻ നമസ്തേ || 32 || 98

തം വീക്ഷ്യ പീഡിതമജഃ സഹസാവതീര്യ
സഗ്രാഹമാശു സരസഃ കൃപയോജ്ജഹാര |

ഗ്രാഹാദ് വിപാടിതമുഖാദരിണാ ഗജേന്ദ്രം

സമ്പശ്യതാം ഹരിരമൃമുചദുസ്ത്രിയാണാം || 33 ||

99

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഗജേന്ദ്രമോക്ഷണേ തൃതീയോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർഥോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

തദാ ദേവർഷിഗന്ധർവാ ബ്രഹ്മേശാനപുരോഗമാഃ |
 മുമുചുഃ കുസുമാസാരം ശംസന്തഃ കർമ തദ്ധരേ || 1 || 100

നേദുർദുന്ദുഭയോ ദിവ്യാ ഗന്ധർവാ നന്യതുർജഗുഃ |
 ഋഷയശ്ചാരണാഃ സിദ്ധാസ്തുഷ്ടുവുഃ പുരുഷോത്തമം || 2 || 101

യോഽസൗ ഗ്രാഹഃ സ വൈ സദ്യഃ പരമാശ്ചര്യരൂപധൃക് |
 മുക്തോ ദേവലശാപേന ഹൃഹൂർഗന്ധർവസത്തമഃ || 3 || 102

പ്രണമ്യ ശിരസാധീശമുത്തമശ്ലോകമവ്യയം |
 അഗായത യശോധാമ കീർതന്യഗുണസത്കഥം || 4 || 103

സോഽനുകമ്പിത ഈശേന പരിക്രമ്യ പ്രണമ്യ തം |
 ലോകസ്യ പശ്യതോ ലോകം സ്വമഗാൻമുക്തകിൻബിഷഃ || 5 || 104

ഗജേന്ദ്രാ ഭഗവത്സ്പർശാദ്
 വിമുക്തോഽജ്ഞാനബന്ധനാത് |
 പ്രാപ്തോ ഭഗവതോ രൂപം
 പീതവാസാശ്ചതുർഭുജഃ || 6 || 105

സ വൈ പൂർവമഭൂദ് രാജാ പാണ്ഡ്യോ ദ്രവിഡസത്തമഃ |
ഇന്ദ്രദ്യുമ്ന ഇതി ഖ്യാതോ വിഷ്ണുവ്രതപരായണഃ || 7 || 106

സ ഏകദാർഢ്യരാധനകാല ആത്മവാൻ
ഗൃഹീതമൗനവ്രത ഈശ്വരം ഹരിം |
ജടാധരസ്താപസ ആപ്സുതോച്ഛൃതം
സമർചയാമാസ കുലാചലാശ്രമഃ || 8 || 107

യദ്യുച്ഛയാ തത്ര മഹായശാ മുനിഃ
സമാഗമച്ഛിഷ്യഗണൈഃ പരിശ്രിതഃ |
തം വീക്ഷ്യ തുഷ്ണീമകൃതാർഹണാദികം
രഹസ്യപാസീനമൃഷിശ്ചുകോപ ഹ || 9 || 108

തസ്മാ ഇമം ശാപമദാദസാധു -
രയം ദുരാത്മാകൃതബുദ്ധിര്യ |
വിപ്രാവമന്താ വിശതാം തമോന്ധം
യഥാ ഗജഃ സ്തബ്ധമതിഃ സ ഏവ || 10 || 109

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ശപ്ത്വാ ഗതോഗസ്ത്യോ ഭഗവാൻ നൃപ സാനുഗഃ |
ഇന്ദ്രദ്യുമ്നോപി രാജർഷിർദിഷ്ടം തദുപധാരയൻ || 11 || 110

ആപന്നഃ കൗഞ്ജരീം യോനിമാത്മസ്ഥിവിനാശിനീം |
ഹര്യർചനാനുഭാവേന യദ്ഗജത്യേപ്യനുസ്ഥിതിഃ || 12 || 111

ഏവം വിമോക്ഷ്യ ഗജയുഗ്മപമബ്ജനാഭ -
സ്തേനാപി പാർഷദഗതിം ഗമിതേന യുക്തഃ |
ഗന്ധർവസിദ്ധവിബുധൈരുപഗീയമാന -
കർമാദ്ഭൂതം സ്വഭവനം ഗരുഡാസനോഽഗാത് || 13 || 112

ഏതൻമഹാരാജ തവേരിതോ മയാ

കൃഷ്ണാനുഭാവോ ഗജരാജമോക്ഷണം |

സ്വർഗ്യം യശസ്വ്യം കലികൽമഷാപഹം

ദുഃസ്വപ്നനാശം കുരുവർയ ശൃൺവതാം || 14 ||

113

യമാനുകീർതയന്ത്യേതച്ഛ്രയസ്കാമാ ദ്വിജാതയഃ |

ശുചയഃ പ്രാതരുത്ഥായ ദുഃസ്വപ്നാദ്യുപശാന്തയേ || 15 ||

114

ഇദമാഹ ഹരിഃ പ്രീതോ ഗജേന്ദ്രം കുരുസത്തമ |

ശൃൺവതാം സർവഭൂതാനാം സർവഭൂതമയോ വിഭുഃ || 16 ||

115

ശ്രീഭഗവാനുവാച

യേ മാം ത്വാം ച സരശ്ചേദം ഗിരികന്ദരകാനനം |

വേത്രകീചകവേണുനാം ഗുൽമാനി സുരപാദപാൻ || 17 ||

116

ശൃംഗാണീമാനി ധിഷ്ണാനി ബ്രഹ്മണോ മേ ശിവസ്യ ച |

ക്ഷീരോദം മേ പ്രിയം ധാമ ശ്വേതദ്വീപം ച ഭാസ്വരം || 18 ||

117

ശ്രീവത്സം കൗസ്തുഭം മാലാം ഗദാം കൗമോദകീം മമ |

സുദർശനം പാഞ്ചജന്യം സുപർണം പതഗേശ്വരം || 19 ||

118

ശേഷം ച മത്കലാം സൂക്ഷ്മാം ശ്രിയം ദേവീം മദാശ്രയാം |

ബ്രഹ്മാണം നാരദമുഷിം ഭവം പ്രഹ്ലാദമേവ ച || 20 ||

119

മത്സ്യകൂർമവരാഹാദ്യൈരവതാരൈഃ കൃതാനി മേ |

കർമാൺയനന്തപുൺയാനി സൂര്യം സോമം ഹുതാശനം || 21 ||

120

പ്രണവം സത്യമവ്യക്തം ഗോവിന്ദ്രാൻ ധർമ്മമവ്യയം |

ദാക്ഷായണീർധർമ്മപത്നീഃ സോമകശ്യപയോരപി || 22 ||

121

ഗംഗാം സരസ്വതീം നന്ദാം കാലിന്ദീം സിതവാരണം |

ധ്രുവം ബ്രഹ്മഘൃഷീൻസപ്ത പുണ്യശ്ലോകാംശു മാനവാൻ || 23 || 122

ഉത്ഥായാപരരാത്രാന്തേ പ്രയതാഃ സുസമാഹിതാഃ |

സ്ഥരന്തി മമ രൂപാണി മുച്യന്തേ ഹ്യേനസോഽഖിലാത് || 24 || 123

യേ മാം സ്തുവന്ത്യനേനാംഗ പ്രതിബുധ്യ നിശാത്യയേ |

തേഷാം പ്രാണാത്യയേ ചാഹം ദദാമി വിമലാം മതിം || 25 || 124

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യാദിശ്യ ഹൃഷീകേശഃ പ്രധ്മായ ജലജോത്തമം |

ഹർഷയൻവിബുധാനീകമാരുരോഹ ഖഗാധിപം || 26 || 125

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഗജേന്ദ്രമോക്ഷണം നാമ ചതുർഥോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

രാജന്നുദിതമേതത് തേ ഹരേഃ കർമാഘനാശനം ।

ഗജേന്ദ്രമോക്ഷണം പുണ്യം ദൈവതം ത്വന്തരം ശൃണു ॥ 1 ॥ 126

പഞ്ചമോ ദൈവതോ നാമ മനുസ്താമസന്ധോദരഃ ।

ബലിവിന്ധ്യാദയസ്തസ്യ സുതാ അർജുനപൂർവകാഃ ॥ 2 ॥ 127

വിഭൂരിന്ദ്രഃ സുരഗണാ രാജൻഭൂതരയാദയഃ ।

ഹിരണ്യരോമാ വേദശിരാ ഊർധ്വബാഹ്വാദയോ ദ്വിജാഃ ॥ 3 ॥ 128

പത്നീ വികുന്ഠാ ശുഭ്രസ്യ വൈകുന്ഠൈഃ സുരസത്തമൈഃ ।

തയോഃ സ്വകലയാ ജജേണ വൈകുന്ഠോ ഭഗവാൻസ്വയം ॥ 4 ॥ 129

വൈകുന്ഠഃ കൽപിതോ യേന ലോകോ ലോകനമസ്കൃതഃ ।

രഥയാ പ്രാർഥ്യമാനേന ദേവ്യാ തത്പ്രിയകാമ്യയാ ॥ 5 ॥ 130

തസ്യാനുഭാവഃ കഥിതോ

ഗുണാശ്ച പരമോദയാഃ ।

ഭൗമാൻ രേണുൻസ വിമമേ

യോ വിഷ്ണോർവർണയേദ് ഗുണാൻ ॥ 6 ॥ 131

- ഷഷ്ഠശ്ച ചക്ഷുഃ പുത്രശ്ചാക്ഷുഃ നാമ വൈ മനുഃ |
പുരുപുരുഷസുദൃമ്നപ്രമുഖാശ്ചാക്ഷുഃശാത്മജാഃ || 7 || 132
- ഇന്ദ്രോ മന്ത്രദ്രുമസ്തത്ര ദേവാ ആപ്യാദയോ ഗണാഃ |
മുനയസ്തത്ര വൈ രാജൻഹവിഷ്മദ്വീരകാദയഃ || 8 || 133
- തത്രാപി ദേവഃ സംഭൂത്യാം വൈരാജസ്യാഭവത് സുതഃ |
അജിതോ നാമ ഭഗവാനംശേന ജഗതഃ പതിഃ || 9 || 134
- പയോധിം യേന നിർമഥ്യ സുരാണാം സാധിതാ സുധാ |
ഭ്രമമാണോഽഭസി ധൃതഃ കൂർമരുപേണ മന്ദരഃ || 10 || 135
- രാജോവാച
യഥാ ഭഗവതാ ബ്രഹ്മൻമമിതഃ ക്ഷീരസാഗരഃ |
യദർഥം വാ യതശ്ചാദ്രിം ദധാരാംബുചരാത്മനാ || 11 || 136
- യഥാമൃതം സുരൈഃ പ്രാപ്തം കിഞ്ചാൻയദഭവത് തതഃ |
ഏതദ് ഭഗവതഃ കർമ വദസ്വ പരമാദ്ഭുതം || 12 || 137
- ത്വയാ സങ്കഥ്യമാനേന മഹിമ്നാ സാത്വതാം പതേഃ |
നാതിത്യപൃതി മേ ചിത്തം സുചിരം താപതാപിതം || 13 || 138
- സുത ഉവാച
സമ്പൃഷ്ടോ ഭഗവാനേവം ദ്വൈപായനസുതോ ദ്വിജാഃ |
അഭിനന്ദ്യ ഹരേർവീരയമദ്യാചഷ്ടും പ്രചക്രമേ || 14 || 139
- ശ്രീശുക ഉവാച
യദാ യുദ്ധ്യസുരൈർദേവാ ബാധ്യമാനാഃ ശിതായുധൈഃ |
ഗതാസവോ നിപതിതാ നോത്തിഷ്ഠോരൻസ്മ ഭൂയശഃ || 15 || 140

- യദാ ദുർവാസസഃ ശാപാത് സേന്ദ്രാ ലോകാസ്ത്രയോ നൃപ |
നിഃശ്രീകാശ്ചാഭവംസ്ത്രേ നേശുരിജ്യാദയഃ ക്രിയാഃ || 16 || 141
- നിശാമൈത്യത് സുരഗണാ മഹേന്ദ്രവരുണാദയഃ |
നാധ്യഗച്ഛൻസ്വയം മന്ത്രൈർമന്ത്രയന്തോ വിനിശ്ചയം || 17 || 142
- തതോ ബ്രഹ്മസഭാം ജഗ്മുർമേരോർമൂർധനി സർവശഃ |
സർവം വിജ്ഞാപയാഞ്ചക്രൂഃ പ്രണതാഃ പരമേഷ്ഠിനേ || 18 || 143
- സ വിലോക്യേന്ദ്രവായ്യാദീൻ നിഃസത്ത്യാൻവിഗതപ്രഭാൻ |
ലോകാനമംഗലപ്രായാനസുരാനയഥാ വിഭുഃ || 19 || 144
- സമാഹിതേന മനസാ സംസ്മരൻപുരുഷം പരം |
ഉവാചോത്ഫുൽലവദനോ ദേവാൻസ ഭഗവാൻപരഃ || 20 || 145
- അഹം ഭവോ യുയമഥോഽസുരാദയോ
മനുഷ്യത്രിര്യഗ്ദ്രുമഘർമജാതയഃ |
യസ്യാവതാരാംശകലാവിസർജ്ജിതാ
വ്രജാമ സർവേ ശരണം തമവ്യയം || 21 || 146
- ന യസ്യ വധ്യോ ന ച രക്ഷണീയോ
നോപേക്ഷണീയാദരണീയപക്ഷഃ |
അഥാപി സർഗസ്ഥിതിസംയമാർഥം
ധത്തേ രജഃസത്തുതമാംസി കാലേ || 22 || 147
- അയം ച തസ്യ സ്ഥിതിപാലനക്ഷണം
സത്തും ജുഷാണസ്യ ഭവായ ദേഹിനാം |
തസ്മാദ് വ്രജാമഃ ശരണം ജഗദ്ഗുരും
സ്വാനാം സ നോ ധാസ്യതി ശം സുരപ്രിയഃ || 23 || 148

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യാഭാഷ്യ സുരാൻവേധാഃ സഹ ദേവൈരരിനമ |
അജിതസ്യ പദം സാക്ഷാജ്ജഗാമ തമസഃ പരം || 24 ||

149

തത്രാദ്യഷ്ടസ്വരൂപായ ശ്രുതപൂർവായ വൈ വിഭോ |
സ്തുതിമബ്രൂത ദൈവീഭിർഗീർഭിസ്ത്വഹിതേന്ദ്രിയഃ || 25 ||

150

ബ്രഹ്മോവാച

അവിക്രിയം സത്യമനന്തമാദ്യം
ഗുഹാശയം നിഷ്കലമപ്രതർക്യം |
മനോഗ്രയാനം വചസാനിരൂക്തം
നമാമഹേ ദേവവരം വരേണ്യം || 26 ||

151

വിപശ്ചിതം പ്രാണമനോധിയാത്മനാ -
മർഥേന്ദ്രിയാഭാസമനിദ്രമവ്രണം |
ഛായാതപൗ യത്ര ന ഗൃധ്രപക്ഷൗ
തമക്ഷരം ഖം ത്രിയുഗം വജ്രാമഹേ || 27 ||

152

അജസ്യ ചക്രം ത്വജയേർയമാണം
മനോമയം പഞ്ചദശാരമാശു |
ത്രിണാഭി വിദ്യുച്ഛലമഷ്ടനേമി
യദക്ഷമാഹുസ്തമൃതം പ്രപദ്യേ || 28 ||

153

യ ഏകവർണം തമസഃ പരം ത -
ദലോകമവ്യക്തമനന്തപാരം |
ആസാഞ്ചകാരോപസുപർണമേന -
മുപാസതേ യോഗരഥേന ധീരാഃ || 29 ||

154

ന യസ്യ കശ്ചാതിതിതർതി മായാം
യയാ ജനോ മുഹൃതി വേദ നാർഥം |

തം നിർജിതാത്മാത്മഗുണം പരേശം

നമാമ ഭൂതേഷു സമം ചരന്തം || 30 ||

155

ഇമേ വയം യത്പ്രിയയൈവ തന്വാ

സത്തേന സൃഷ്ടാ ബഹിരന്തരാവിഃ |

ഗതിം ന സൂക്ഷ്മാമൃഷയശ്ച വിദ്മഹേ

കുതോസ്സരാദ്യാ ഇതരപ്രധാനാഃ || 31 ||

156

പാദൗ മഹീയം സ്വകൃതൈവ യസ്യ

ചതുർവിധോ യത്ര ഹി ഭൂതസർഗഃ |

സ വൈ മഹാപുരുഷ ആത്മതന്ത്രഃ

പ്രസീദതാം ബ്രഹ്മ മഹാവിഭൂതിഃ || 32 ||

157

അംഭസ്തു യദ്രത ഉദാരവീര്യം

സിധുന്തി ജീവന്തുത വർധമാനാഃ |

ലോകാസ്ത്രയോഽിമാഖിലലോകപാലാഃ

പ്രസീദതാം ബ്രഹ്മ മഹാവിഭൂതിഃ || 33 ||

158

സോമം മനോ യസ്യ സമാമനന്തി

ദിവൗകസാം വൈ ബലമന്യ ആയുഃ |

ഈശോ നഗാനാം പ്രജനഃ പ്രജാനാം

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 34 ||

159

അഗ്നിർമുഖം യസ്യ തു ജാതവേദാ

ജാതഃ ക്രിയാകാണ്ഡനിമിത്തജൻമാ |

അന്തഃസമുദ്ഭവന്പുഷ്പൻസ്വധാതൂൻ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 35 ||

160

യച്ചക്ഷുരാസീത് തരണിർഭേദവയാനം

ത്രയീമയോ ബ്രഹ്മണ ഏഷ ധിഷ്ഠ്യം |

ദ്വാരം ച മുക്തേതരമൃതം ച മൃത്യുഃ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 36 ||

161

പ്രാണാദഭൂദ് യസ്യ ചരാചരാണാം

പ്രാണഃ സഹോ ബലമോജശ്ച വായുഃ |

അൻവാസ്ഥ സമ്രാജമിവാനുഗാ വയം

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 37 ||

162

ശ്രോത്രാദ് ദിശോ യസ്യ ഹൃദശ്ച ഖാനി

പ്രജജ്ഞിരേ ഖം പുരുഷസ്യ നാഭ്യഃ |

പ്രാണേന്ദ്രിയാത്മാസുശരീരകേതം

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 38 ||

163

ബലാൻമഹേന്ദ്രസ്ത്രിദശാഃ പ്രസാദാ -

ൻമന്യോർഗിരീശോ ധിഷണാദ് വിരിഞ്ചഃ |

ഖേഭൃശ്ച ഛന്ദാംസ്യ്യഷയോ മേന്ദ്രതഃ കഃ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 39 ||

164

ശരീർവക്ഷസഃ പിതരശ്ചായയാഽസൻ

ധർമഃ സ്തനാദിതരഃ പൃഷ്ഠത്തോഽഭൂത് |

ദ്യൗർയസ്യ ശരീഷ്ണോഽപ്സരസോ വിഹാരാത്

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 40 ||

165

വിപ്രോ മുഖം ബ്രഹ്മ ച യസ്യ ഗുഹ്യം

രാജന്യ ആസീദ് ഭുജയോർബലം ച |

ഊർവ്വാർവിന്ധോജോഽപ്രലിരവേദശൂദ്രൗ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 41 ||

166

ലോഭോഽധരാത് പ്രീതിരുപർയഭൂദ് ദൃഗ്തി -

ർനസ്തഃ പശവ്യഃ സ്വർശേന കാമഃ |

ഭൂവോർയമഃ പക്ഷ്മഭവസ്തു കാലഃ

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 42 ||

167

ദ്രവ്യം വയഃ കർമ്മ ഗുണാൻവിശേഷം

യദ്യോഗമായാവിഹിതാൻവദന്തി |

യദ് ദുർവിഭാവ്യം പ്രബുധാപബാധം

പ്രസീദതാം നഃ സ മഹാവിഭൂതിഃ || 43 ||

168

നമോസ്തു തസ്മാ ഉപശാന്തശക്തയേ

സ്വാരാജ്യലാഭപ്രതിപൂരിതാത്മനേ |

ഗുണേഷു മായാഭിതേഷു വൃത്തിഭി -

ർന്ന സജ്ജമാനായ നഭസ്വദൂതയേ || 44 ||

169

സ ത്വം നോ ദർശയാത്മാനമസ്മത്കരണഗോചരം |

പ്രപന്നാനാം ദിദ്യക്ഷുണാം സസ്മിതം തേ മുഖാംബുജം || 45 ||

170

തൈസ്തൈഃ സ്വേച്ഛാധൃതൈ രൂപൈഃ

കാലേ കാലേ സ്വയം വിഭോ |

കർമ്മ ദുർവിഷഹം യന്നോ

ഭഗവാംസ്തത് കരോതി ഹി || 46 ||

171

ക്ലേശഭൂർയൽപസാരാണി കർമാണി വിഹലാനി വാ |

ദേഹിനാം വിഷയാർത്ഥാനാം ന തഥൈവാർപിതം ത്വയി || 47 ||

172

നാവമഃ കർമ്മകൽപോഽപി വിഹലായേശ്വരാർപിതഃ |

കൽപതേ പുരുഷസ്യേഷ സ ഹ്യാത്മാ ദധിതോ ഹിതഃ || 48 ||

173

യഥാ ഹി സ്കന്ധശാഖാനാം തരോർമൂലാവസേചനം |

ഏവമാരാധനം വിഷ്ണോഃ സർവേഷാമാത്മനശ്ച ഹി || 49 ||

174

നമസ്തുഭ്യമനന്തായ ദുർവിതർക്യാത്മകർമ്മണേ ।

നിർഗുണായ ഗുണേശായ സത്ത്വസ്ഥായ ച സാമ്പ്രതം ॥ 50 ॥

175

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ॥

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഷഷ്ഠോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം സ്തുതഃ സുരഗണൈർഭഗവാൻ ഹരിരീശ്വരഃ |
 തേഷാമാവിരഭൂദ് രാജൻസഹസ്രാർകോദയദ്യുതിഃ || 1 || 176

തേനൈവ മഹസാ സർവേ ദേവാഃ പ്രതിഹതേക്ഷണാഃ |
 നാപശ്യൻഖം ദിശഃ ക്ഷോണിമാത്മാനം ച കുതോ വിഭൂം || 2 || 177

വിരിഞ്ചോ ഭഗവാന്യുഷ്ട്വാ സഹ ശർവേണ താം തനും |
 സ്വച്ഛാം മരകതശ്യാമാം കഞ്ജഗർഭാരുണേക്ഷണാം || 3 || 178

തപ്തഹേമാവദാതേന ലസത്കൗശേയവാസസാ |
 പ്രസന്നചാരുസർവാംഗീം സുമുഖീം സുന്ദരഭ്രൂവം || 4 || 179

മഹാമണികിരീടേന കേയൂരാഭ്യാം ച ഭൂഷിതാം |
 കർണാഭരണനിർഭാതകപോലശ്രീമുഖാംബുജാം || 5 || 180

കാഞ്ചീകലാപവലയഹാരനുപൂരശോഭിതാം |
 കൗസ്തുഭാഭരണാം ലക്ഷ്മീം ബിഭ്രതീം വനമാലിനീം || 6 || 181

സുദർശനാദിഭിഃ സ്വാസ്ത്രൈർമൂർതിമദ്ഭിരുപാസിതാം |
 തുഷ്ടാവ ദേവപ്രവരഃ സശർവഃ പുരുഷം പരം |
 സർവ്വമരഗണൈഃ സാകം സർവാംഗൈരവനിം ഗതൈഃ || 7 || 182

ബ്രഹ്മോവാച

അജാതജനമന്ധിതിസന്ധയമായാ -

ഗുണായ നിർവാണസുഖാർണവായ |
അണോരണിമന്യേപരിഗണ്യധാമ്നേ
മഹാനുഭാവായ നമോ നമസ്തേ || 8 ||

183

രൂപം തവൈതത് പുരുഷർഷഭേജ്യം

ശ്രേയോർഥിഭിർവൈദികതാന്ത്രികേണ |
യോഗേന ധാതഃ സഹ നസ്ത്രിലോകാൻ
പശ്യാമ്യമുഷ്മിൻ നു ഹ വിശ്വമൂർത്തം || 9 ||

184

ത്വയ്യഗ്ര ആസീത് ത്വയി മധ്യ ആസീത്

ത്വയ്ഞത ആസീദിദമാത്മതന്ത്രേ |
ത്വമാദിരന്തോ ജഗതോന്യ മധ്യം
ഘടന്ത്യ മൃത്സ്നേവ പരഃ പരസ്മാത് || 10 ||

185

ത്വം മായയാ്ത്ഥാശ്രയയാ സ്വയേദം

നിർമായ വിശ്വം തദനുപ്രവിഷ്ടഃ |
പശ്യന്തി യുക്താ മനസാ മനീഷിണോ
ഗുണവ്യവായേപ്യഗുണം വിപശ്ചിതഃ || 11 ||

186

യഥാഗ്നിമേധസ്യമൃതം ച ഗോഷു

ഭൂവ്യന്നമംബുദ്യമനേ ച വൃത്തിം |
യോഗൈർമനുഷ്യാ അധിയന്തി ഹി ത്വാം
ഗുണേഷു ബുദ്ധ്യാ കവയോ വദന്തി || 12 ||

187

തം ത്വാം വയം നാഥ സമുജ്ജിഹാനം

സരോജനാഭാതിചിരേപ്സിതാർഥം |

ദൃഷ്ട്വാ ഗതാ നിർവൃതിമദ്യ സർവേ

ഗജാ ദവാർതാ ഇവ ഗാംഗമന്ദഃ || 13 ||

188

സ ത്വം വിധത്ത്വാഖിലലോകപാലാ

വയം യദർമാസ്തവ പാദമൂലം |

സമാഗതാസ്തേ ബഹിരന്തരാത്മൻ

കിം വാൻയവിജ്ഞാപ്യമശേഷസാക്ഷിണഃ || 14 ||

189

അഹം ഗിരിത്രശ്ച സുരാദയോ യേ

ദക്ഷാദയോഽഗേരിവ കേതവസ്തേ |

കിം വാ വിദാമേശ പുഥഗ്വിഭാതാ

വിധത്ത്വ ശം നോ ദ്വിജദേവമന്ത്രം || 15 ||

190

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം വിരിഞ്ചാദിഭിരീഡിതസ്തദ്

വിജ്ഞായ തേഷാം ഹൃദയം തഥൈവ |

ജഗാദ ജീമൂതഗഭീരയാ ഗിരാ

ബദ്ധാഞ്ജലീൻസംവൃതസർവകാരകാൻ || 16 ||

191

ഏക ഏവേശ്വരസ്തസ്ഥിൻസുരകാർയേ സുരേശ്വരഃ |

വിഹർതുകാമസ്താനാഹ സമുദ്രോൻമഥനാദിഭിഃ || 17 ||

192

ശ്രീഭഗവാനുവാച

ഹന്ത ബ്രഹ്മന്നഹോ ശംഭോ ഹേ ദേവാ മമ ഭാഷിതം |

ശൃണുതാവഹിതാഃ സർവേ ശ്രേയോ വഃ സ്വാദ് യഥാ സുരാഃ || 18 ||

193

യാത ദാനവദൈതേയൈസ്താവത് സന്ധിർവിധീയതാം |

കാലേനാനുഗൃഹീതൈസ്തൈർയാവദ് വോ ഭവ ആത്മനഃ || 19 ||

194

- അരയോപി ഹി സന്ധയാഃ സതി കാർയാർഥഗൗരവേ |
അഹിമുഷികവദ് ദേവാ ഹൃർഥസ്യ പദവീം ഗതൈഃ || 20 || 195
- അമൃതോത്പാദനേ യതഃ ക്രിയതാമവിലംബിതം |
യസ്യ പീതസ്യ വൈ ജന്തുർമൃത്യുഗ്രസ്തോമരോ ഭവേത് || 21 || 196
- ക്ഷിപ്ത്വാ ക്ഷീരോദധൗ സർവാ വീരുത്തുണലതൗഷധീഃ |
മന്മാനം മന്ദരം കൃത്വാ നേത്രം കൃത്വാ തു വാസുകിം || 22 || 197
- സഹായേന മയാ ദേവാ നിർമന്ഥധൃമതന്ദ്രിതാഃ |
ക്ലേശഭാജോ ഭവിഷ്യന്തി ദൈത്യാ യുധം ഫലഗ്രഹാഃ || 23 || 198
- യുധം തദനുമോദധും യദിച്ഛന്ത്യസുരാഃ സുരാഃ |
ന സംരംഭേണ സിധ്യന്തി സർവ്വേർഥാഃ സാന്ത്വയാ യഥാ || 24 || 199
- ന ഭേതവ്യം കാലകുടാദ്
വിഷാജ്ജലധിസംഭവാത് |
ലോഭഃ കാർയോ ന വോ ജാതു
രോഷഃ കാമസ്തു വസ്തുഷു || 25 || 200
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ദേവാൻസമാദിശ്യ ഭഗവാൻപുരുഷോത്തമഃ |
തേഷാമന്തർദധേ രാജൻസ്വച്ഛന്ദഗതിരീശ്വരഃ || 26 || 201
- അഥ തസ്മൈ ഭഗവതേ നമസ്കൃത്യ പിതാമഹഃ |
ഭവശ്ച ജഗ്മതഃ സ്വം സ്വം ധാമോപേയുർബലിം സുരാഃ || 27 || 202
- ദൃഷ്ട്വാതീനപ്യസംയത്താഞ്ജാതക്ഷോഭാൻസ്വനായകാൻ |
ന്യേഷേധദ് ദൈത്യരാട് ശ്ലോകൃഃ സന്ധിവിഗ്രഹകാലവിത് || 28 || 203

- തേ വൈരോചനിമാസീനം ഗുപ്തം ചാസുരയുമപൈഃ |
ശ്രീയാ പരമയാ ജുഷ്ടം ജിതാശേഷമുപാഗമൻ || 29 || 204
- മഹേന്ദ്രഃ ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ സാന്ത്വയിത്വാ മഹാമതിഃ |
അഭ്യഭാഷത തത് സർവം ശിക്ഷിതം പുരുഷോത്തമാത് || 30 || 205
- തദരോചത ദൈത്യസ്യ തത്രാൻയേ യേന്ദ്രസുരാധിപാഃ |
ശംബരോരിഷ്ടനേമിശ്ച യേ ച ത്രിപുരവാസിനഃ || 31 || 206
- തതോ ദേവാസുരാഃ കൃത്വാ സംവിദം കൃതസൗഹൃദാഃ |
ഉദ്യമം പരമം ചക്രൂരമൃതാർഥേ പരന്തപ || 32 || 207
- തതസ്തേ മന്ദഗിരിമോജസോത്പാദ്യ ദുർമദാഃ |
നദന്ത ഉദധിം നിന്യുഃ ശക്താഃ പരിഘ്വാഹവഃ || 33 || 208
- ദുരഭാരോദ്യഹശ്രാന്താഃ ശക്രവൈരോചനാദയഃ |
അപാരയന്തസ്തം വോഽധും വിവശാ വിജഹുഃ പഥി || 34 || 209
- നിപതൻസ ഗിരിസ്തത്ര ബഹൂനമരദാനവാൻ |
ചൂർണയാമാസ മഹതാ ഭാരേണ കനകാചലഃ || 35 || 210
- താംസ്തഥാ ഭഗമനസോ ഭഗബാഹൂരുകന്ധരാൻ |
വിജ്ഞായ ഭഗവാംസ്തത്ര ബഭൂവ ഗരുഡധ്വജഃ || 36 || 211
- ഗിരിപാതവിനിഷ്പിഷ്ടാൻവിലോക്യാമരദാനവാൻ |
ഈക്ഷയാ ജീവയാമാസ നിർജരാൻ നിർവ്രണാൻയഥാ || 37 || 212
- ഗിരിം ചാരോപ്യ ഗരുഡേ ഹസ്തേനൈകേന ലീലയാ |
ആരുഹ്യ പ്രയയാവബ്ധിം സുരാസുരഗണൈർവൃതഃ || 38 || 213
- അവരോപ്യ ഗിരിം സ്കന്ധാത്
സുപർണഃ പതന്താം വരഃ |

യയൗ ജലാന്ത ഉത്സൃജ്യ

ഹരിണാ സ വിസർജിതഃ || 39 ||

214

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ മന്ദരാചലാനയനം നാമ ഷഷ്ഠോദ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ സപ്തമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

തേ നാഗരാജമാമന്തര്യ ഫലഭാഗേന വാസുകിം |
 പരിവീയ ഗിരൗ തസ്മിൻ നേത്രമബ്ധിം മുദാൻവിതാഃ || 1 || 215

ആരേഭിരേ സുസംയത്താ അമൃതാർഥം കുരുദ്വഹ |
 ഹരിഃ പുരസ്താജ്ജഗൃഹേ പൂർവം ദേവാസ്തതോഭവൻ || 2 || 216

തന്നൈച്ഛൻ ദൈത്യപതയോ മഹാപുരുഷചേഷ്ടിതം |
 ന ഗൃഹ്ണീമോ വയം പുച്ഛമഹേരംഗമമംഗലം || 3 || 217

സ്വാധ്യായശ്രുതസമ്പന്നാഃ
 പ്രഖ്യാതാ ജൻമകർമ്മഭിഃ |
 ഇതി തുഷ്ണീം സ്ഥിതാനൈത്യൻ
 വിലോക്യ പുരുഷോത്തമഃ |
 സ്ഥയമാനോ വിസൃജ്യാഗ്രം
 പുച്ഛം ജഗ്രാഹ സാമരഃ || 4 || 218

കൃതസ്ഥാനവിഭാഗാസ്ത ഏവം കശ്യപനന്ദനാഃ |
 മമനമുഃ പരമായത്താ അമൃതാർഥം പയോനിധിം || 5 || 219

മഥ്യമാന്വേർണവേ സോദ്രിരനാധാരോ ഹൃപോവിശത് |
 ധ്രിയമാണോപി ബലിഭിർഗൗരവാത് പാണ്ഡുനന്ദന || 6 || 220

തേ സുനിർവിണ്ണമനസഃ പരിജ്ഞാനമുഖശ്രിയഃ |
ആസൻ സ്വപൗരൂഷേ നഷ്ടേ ദൈവേനാതിബലീയസാ || 7 || 221

വിലോക്യ വിഘ്നേശശവിധിം തദേശ്വരോ
ദൂരന്തവീര്യോഽവിതമാഭിസന്ധിഃ |
കൃത്വാ വപുഃ കാച്ഛപമദ്ഭൂതം മഹത്
പ്രവിശ്യ തോയം ഗിരിമുജ്ജഹാര || 8 || 222

തമുത്ഥിതം വീക്ഷ്യ കുലാചലം പുനഃ
സമുത്ഥിതാ നിർമമിതും സുരാസുരാഃ |
ദധാര പൃഷ്ഠേന സ ലക്ഷയോജന -
പ്രസ്താരിണാ ദ്വീപ ഇവാപരോ മഹാൻ || 9 || 223

സുരാസുരേന്ദ്രൈർഭുജവീര്യവേപിതം
പരിഭ്രമന്തം ഗിരിമംഗ പൃഷ്ഠതഃ |
ബിഭ്രത് തദാവർത്തനമാദികച്ഛപോ
മേന്യേംഗകണ്ഡൂയനമപ്രമേയഃ || 10 || 224

തമാസുരാനാവിശദാസുരേണ
രൂപേണ തേഷാം ബലവീര്യമീരയൻ |
ഉദ്ദീപയൻ ദേവഗണാംശ്ച വിഷ്ണു -
ർദൈവേന നാഗേന്ദ്രമബോധരൂപഃ || 11 || 225

ഉപര്യഗേന്ദ്രം ഗിരിരാഡിവാൻയ
ആക്രമ്യ ഹസ്തേന സഹസ്രബാഹുഃ |
തസ്ഥൗ ദിവി ബ്രഹ്മഭവേന്ദ്രമുഖൈ -
രഭിഷ്ടുവദ്ഭിഃ സുമനോഭിവൃഷ്ടഃ || 12 || 226

ഉപര്യധശ്ചാത്മനി ഗോത്രനേത്രയോഃ
പരേണ തേ പ്രാവിശതാ സമേധിതാഃ |

- മമന്നമുരബ്ധിം തരസാ മദോത്കടാ
 മഹാദ്രിണാ ക്ഷോഭിതനക്രചക്രം || 13 || 227
- അഹീന്ദ്രസാഹസ്രകോരദുങ്മുഖ -
 ശ്വാസാഗ്നിയുമാഹതവർചസോഽസുരാഃ |
 പൗലോമകാലേയബലീൽവലാദയോ
 ദവാഗ്നിദഗ്ധാഃ സരലാ ഇവാദവൻ || 14 || 228
- ദേവാംശ്ച തച്ഛ്വാസശിഖാഹതപ്രഭാൻ
 യുഗ്മാംബരസ്രഗ്വരകഞ്ചുകാനനാൻ |
 സമഭ്യവർഷൻഭഗവദ്യശാ ഘനാ
 വവുഃ സമുദ്രോർമുപഗുഡഘവായവഃ || 15 || 229
- മഥ്യമാനാത് തഥാ സിന്ധോർദേവാസുരവരുമപൈഃ |
 യദാ സുധാ ന ജായേത നിർമമന്മാജിതഃ സ്വയം || 16 || 230
- മേഘശ്യാമഃ കനകപരിധിഃ കർണവിദ്യാതവിദ്യ -
 ന്മൂർധ്നി ഭ്രാജദ്വിലുലിതകചഃ സ്രഗ്ധരോ രക്തനേത്രഃ |
 ജൈത്രേന്ദ്രോർഭാർഭിർജഗദഭയദൈർദന്ദശൂകം ഗൃഹീത്വാ
 മഥ്നൻ മഥ്നാ പ്രതിഗിരിരിവാശോഭതാമോ ധൃതാദ്രിഃ || 17 || 231
- നിർമഥ്യമാനാദുദധേരഭൂദ്വിഷം
 മഹോൽബണം ഹാലഹലാഹ്വമഗ്രതഃ |
 സംഭ്രാന്തമീനോൻമകരാഹികച്ഛപാത്
 തിമിദ്വിപഗ്രാഹതിമിംഗിലാകുലാത് || 18 || 232
- തദുഗ്രവേഗം ദിശി ദിശ്യുപർയധോ
 വിസർപദുത്സർപദസഹ്യമപ്രതി |
 ഭീതാഃ പ്രജാ ദുദ്രുവുരംഗ സേശ്വരാ
 അരക്ഷ്യമാണാഃ ശരണം സദാശിവം || 19 || 233

വിലോക്യ തം ദേവവരം ത്രിലോക്യാ

ഭവായ ദേവ്യാഭിമതം മൂനീനാം |

ആസീനമദ്രാവപവർഗഹേതോ -

സ്തപോ ജുഷാണം സ്തുതിഭിഃ പ്രണേമുഃ || 20 ||

234

പ്രജാപതയ ഊചുഃ

ദേവദേവ മഹാദേവ ഭൂതാത്മൻ ഭൂതഭാവന |

ത്രാഹി നഃ ശരണാപന്നാംസ്ത്രൈലോക്യദഹനാദ് വിഷാത് || 21 ||

235

ത്വമേകഃ സർവജഗത ഈശ്വരോ ബന്ധമോക്ഷയോഃ |

തം ത്വാമർചന്തി കുശലാഃ പ്രപന്നാർതിഹരം ഗുരും || 22 ||

236

ഗുണമയ്യാ സ്വശക്ത്യാസ്യ സർഗസ്ഥിത്യപ്രയാൻവിഭോ |

ധത്സേ യദാ സ്വദ്യഗ് ഭൂമൻബ്രഹ്മവിഷ്ണുശിവാഭിധാം || 23 ||

237

ത്വം ബ്രഹ്മ പരമം ഗുഹ്യം സദസദ്ഭാവഭാവനഃ |

നാനാശക്തിഭിരാഭാതസ്ത്വമാത്മാ ജഗദീശ്വരഃ || 24 ||

238

ത്വം ശബ്ദയോനിർജഗദാദിരാത്മാ

പ്രാണേന്ദ്രിയദ്രവ്യഗുണസ്വഭാവഃ |

കാലഃ ക്രതുഃ സത്യമൃതം ച ധർമ -

സ്ത്വയ്യക്ഷരം യത് ത്രിവൃദാമനന്തി || 25 ||

239

അഗ്നിർമുഖം തേജ്വിലദേവതാത്മാ

ക്ഷിതിം വിദുർലോകഭവാഃപ്രലിപങ്കജം |

കാലം ഗതിം തേജ്വിലദേവതാത്മനോ

ദിശശ്ച കർണൗ രസനം ജലേശം || 26 ||

240

നാഭിർനഭസ്തേ ശ്വസനം നഭസ്യാൻ

സൂര്യശ്ച ചക്ഷുഃഷി ജലം സ്ഥരേതഃ |

പരാവരാത്മാശ്രയണം തവാത്മാ

സോമോ മനോ ദ്യൗർഭഗവംചരിരസ്തേ || 27 ||

241

കുക്ഷിഃ സമുദ്രാ ഗിരയോഽസ്ഥിസംഘാ

രോമാണി സർവൗഷധിവീര്യധസ്തേ |

ഛന്ദാമസി സാക്ഷാത് തവ സപ്ത ധാതവ -

സ്ത്രയീമയാത്മൻ ഹൃദയം സർവധർമഃ || 28 ||

242

മുഖാനി പഞ്ചോപനിഷദസ്തവേശ

യൈസ്ത്രിംശദഷ്ടോത്തരമന്ത്രവർഗഃ |

യത് തച്ഛിവാഖ്യം പരമാർഥതത്ത്വം

ദേവ സ്വയഞ്ജ്യോതിരവസ്ഥിതിസ്തേ || 29 ||

243

ഛായാ ത്വധർമോർമിഷു യൈർവിസർഗോ

നേത്രത്രയം സത്ത്വരജസ്തമാംസി |

സാംഖ്യാത്മനഃ ശാസ്ത്രകൃതസ്തവേക്ഷാ

ഛന്ദോമയോ ദേവ ഋഷിഃ പുരാണഃ || 30 ||

244

ന തേ ഗിരിത്രാഖിലലോകപാല -

വിരിഞ്ചവൈകുണ്ഠസുരേന്ദ്രഗമ്യം |

ജ്യോതിഃ പരം യത്ര രജസ്തമശ്ച

സത്ത്വം ന യദ് ബ്രഹ്മ നിരസ്തഭേദം || 31 ||

245

കാമാധ്യരത്രിപുരകാലഗരാദ്യനേക -

ഭൂതദ്രുഹഃ ക്ഷപയതഃ സ്തുതയേ ന തത് തേ |

യസ്ത്വന്തകാല ഇദമാത്മകൃതം സ്വനേത്ര -

വഹ്നിസ്ഫുലിംഗശിഖയാ ഭസിതം ന വേദ || 32 ||

246

യേ ത്വാത്മരാമഗുരുഭിർഹൃദി ചിന്തിതാംഘ്രി -

ദ്വന്ദ്വം ചരന്തമുമയാ തപസാഭിതപ്തം |

- കത്ഥന്ത ഉഗ്രപുരുഷം നിരതം ശ്മശാനേ
തേ നൂനമൂതിമവിദംസ്തവ ഹാതലജ്ജാഃ || 33 || 247
- തത് തസ്യ തേ സദസതോഃ പരതഃ പരസ്യ
നാഞ്ജഃ സ്വരൂപഗമനേ പ്രഭവന്തി ഭൂമ്നഃ |
ബ്രഹ്മാദയഃ കിമുത സംസ്തവനേ വയം തു
തത്സർഗസർഗവിഷയാ അപി ശക്തിമാത്രം || 34 || 248
- ഏതത് പരം പ്രപശ്യാമോ ന പരം തേ മഹേശ്വര |
മൃഡനായ ഹി ലോകസ്യ വ്യക്തിസ്തേവ്യക്തകർമ്മണഃ || 35 || 249
- ശ്രീശുക ഉവാച
തദ്വിക്ഷ്യ വ്യസനം താസാം കൃപയാ ഭൃശപീഡിതഃ |
സർവഭൂതസുഹൃദ് ദേവ ഇദമാഹ സതീം പ്രിയാം || 36 || 250
- ശിവ ഉവാച
അഹോ ബത ഭവാന്യേതത് പ്രജാനാം പശ്യ വൈശസം |
ക്ഷീരോദമഥനോദ്ഭൂതാത് കാലകൂടാദുപസ്ഥിതം || 37 || 251
- ആസാം പ്രാണപരീപ്സുനാം വിധേയമഭയം ഹി മേ |
ഏതാവാനഹി പ്രഭോരർഥോ യദ് ദീനപരിപാലനം || 38 || 252
- പ്രാണൈഃ സ്വൈഃ പ്രാണിനഃ പാന്തി
സാധവഃ ക്ഷണഭംഗുരൈഃ |
ബദ്ധവൈരേഷു ഭൂതേഷു
മോഹിതേഷ്ചാത്മമായയാ || 39 || 253
- പുംസഃ കൃപയതോ ഭദ്രേ സർവാത്മാ പ്രീയതേ ഹരിഃ |
പ്രീതേ ഹരൗ ഭഗവതി പ്രീത്യേഹം സചരാചരഃ |
തസ്മാദിദം ഗരം ഭൂഞ്ജേ പ്രജാനാം സ്വസ്തിരസ്തു മേ || 40 || 254

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവമാമന്തര്യ ഭഗവാൻഭവാനീം വിശ്വഭാവനഃ |

തദ് വിഷം ജഗ്ധുമാരേഭേ പ്രഭാവജ്ഞാൻവമോദത || 41 ||

255

തതഃ കരതലീകൃത്യ വ്യാപി ഹാലാഹലം വിഷം |

അഭക്ഷയൻമഹാദേവഃ കൃപയാ ഭൂതഭാവനഃ || 42 ||

256

തസ്യാപി ദർശയാമാസ സ്വവീര്യം ജലകൽമഷഃ |

യച്ചകാര ഗലേ നീലം തച്ച സാധോർവിഭൂഷണം || 43 ||

257

തപ്യന്തേ ലോകതാപേന സാധവഃ പ്രായശോ ജനാഃ |

പരമാരാധനം തദ്ധി പുരുഷസ്യാഖിലാത്മനഃ || 44 ||

258

നിശമ്യ കർമ്മ തച്ഛംഭോർദേവദേവസ്യ മീഡുഷഃ |

പ്രജാ ദാക്ഷായണീ ബ്രഹ്മാ വൈകുണ്ഠശ്ച ശശംസിരേ || 45 ||

259

പ്രസ്കന്നം പിബതഃ പാണേർ -

യത് കിഞ്ചിജ്ജഗൃഹുഃ സ്ഥ തത് |

വൃശ്ചികാഹിവിഷ്ണുഷധ്യോ

ദന്ദശൂകാശ്ച യേപരേ || 46 ||

260

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ സപ്തമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

പീതേ ഗരേ വൃഷാങ്കേണ പ്രീതാസ്തേമരദാനവാഃ |
 മമന്നമുസ്തരസാ സിന്ധും ഹവിർധാനീ തതോഭവത് || 1 || 261

താമഗ്നിഹോത്രീമൃഷയോ ജഗൃഹൂർബ്രഹ്മവാദിനഃ |
 യജ്ഞസ്യ ദേവയാനസ്യ മേധായ ഹവിഷേ നൃപ || 2 || 262

തത ഉച്ചൈഃശ്രവാ നാമ ഹയോഭൂചന്ദ്രപാണ്ഡുരഃ |
 തസ്മിൻബലിഃ സ്വപൃഹാം ചക്രേ നേന്ദ്ര ഈശ്വരശിക്ഷയാ || 3 || 263

തത ഐരാവതോ നാമ വാരണേന്ദ്രോ വിനിർഗതഃ |
 ദന്തൈശ്ചതുർഭിഃ ശ്വേതാദ്രുർഹരൻഭഗവതോ മഹിം || 4 || 264

കൗസ്തുഭാഖ്യമഭൂദ് രത്നം പദ്മരാഗോ മഹോദധേഃ |
 തസ്മിൻഹരിഃ സ്വപൃഹാം ചക്രേ വക്ഷോഽലങ്കരണേ മണൗ || 5 || 265

തതോഭവത് പാരിജാതഃ സുരലോകവിഭൂഷണം |
 പൂരയത്യർദ്ധിനോ യോർദ്ധൈഃ ശശ്വദ് ഭൂവി യഥാ ഭവാൻ || 6 || 266

തതശ്ചാപ്സരസോ ജാതാ നിഷ്കകംഠഃ സുവാസസഃ |
 രമൺയഃ സ്വർഗിണാം വൽഗുഗതിലീലാവലോകനൈഃ || 7 || 267

- തതശ്ചാവിരഭൂത് സാക്ഷാച്ഛ്രീ രമാ ഭഗവത്പരാ |
രഞ്ജയന്തീ ദിശഃ കാന്ത്യാ വിദ്യുത് സൗദാമനീ യഥാ || 8 || 268
- തസ്യാം ചക്രഃ സ്പൃഹാം സർവേ സസുരാസുരമാനവാഃ |
രൂപൗദാർയവയോവർണമഹിമാക്ഷിപ്തചേതസഃ || 9 || 269
- തസ്യാ ആസനമാനിന്ദയേ മഹേന്ദ്രോ മഹദ്ഭൂതം |
മൂർതിമത്യഃ സരിച്ഛേഷ്ടാ ഹേമകുന്ദൈർജലം ശുചി || 10 || 270
- ആഭിഷേചനികാ ഭൂമിരാഹരത് സകലൗഷധീഃ |
ഗാവഃ പഞ്ച പവിത്രാണി വസന്തോ മധുമാധവൗ || 11 || 271
- ഋഷയഃ കൽപയാഞ്ചക്രദിഷേകം യഥാവിധി |
ജഗുർഭദ്രാണി ഗന്ധർവാ നദ്യശ്ച നന്യതുർജഗുഃ || 12 || 272
- മേഘാ മൃദംഗപണവമുരജാനകഗോമുഖാൻ |
വ്യനാദയംഛരംഖവേണുവീണാസ്തുമുലനിഃസ്വനാൻ || 13 || 273
- തതോഽഭിഷിഷിച്ചുർഭദ്രവീം ശ്രിയം പദ്മകരാം സതീം |
ദിഗിഭാഃ പൂർണകലശൈഃ സൂക്തവാക്വൈർദ്വിജേരിതൈഃ || 14 || 274
- സമുദ്രഃ പീതകൗശേയവാസസീ സമുപാഹരത് |
വരുണഃ സ്രജം വൈജയന്തീം മധുനാ മത്തഷ്ടപദാം || 15 || 275
- ഭൂഷണാനി വിചിത്രാണി വിശ്വകർമ്മാ പ്രജാപതിഃ |
ഹാരം സരസ്വതീ പദ്മമജോ നാഗാശ്ച കുണ്ഡലേ || 16 || 276
- തതഃ കൃതസ്വസ്ത്യയനോത്പലസ്രജം
നദദ്വിരേഹാം പരിഗൃഹ്യ പാണിനാ |
ചചാല വക്ത്രം സുകപോലകുണ്ഡലം
സവ്രീഡഹാസം ദധതീ സുശോഭനം || 17 || 277

സ്തനദ്വയം ചാതികൃശോദരീ സമം

നിരന്തരം ചന്ദനകുങ്കുമോക്ഷിതം ।

തതസ്തതോ നൂപുരവൽഗുശിഞ്ജിതൈ -

ർവിസർപതീ ഹേമലതേവ സാ ബഭൗ ॥ 18 ॥

278

വിലോകയന്തീ നിരവദ്യമാത്മനഃ

പദം ധ്രുവം ചാവൃഭിചാരിസദ്ഗുണം ।

ഗന്ധർവയക്ഷാസുരസിദ്ധചാരണ -

ത്രൈവിഷ്ടപേയാദിഷു നാൻവവിന്ദത ॥ 19 ॥

279

നൂനം തപോ യസ്യ ന മന്യുനിർജയോ

ജ്ഞാനം ക്വചിത് തച്ച ന സംഗവർജിതം ।

കശ്ചിൻമഹാംസ്തസ്യ ന കാമനിർജയഃ

സ ഈശ്വരഃ കിം പരതോവ്യപാശ്രയഃ ॥ 20 ॥

280

ധർമഃ ക്വചിത് തത്ര ന ഭൂതസൗഹൃദം

ത്യാഗഃ ക്വചിത് തത്ര ന മുക്തികാരണം ।

വീര്യം ന പുംസോഽസ്ത്യജവേഗനിഷ്കൃതം

ന ഹി ദ്വിതീയോ ഗുണസംഗവർജിതഃ ॥ 21 ॥

281

ക്വചിച്ചിരായുർന ഹി ശീലമംഗലം

ക്വചിത് തദപ്യസ്തി ന വേദ്യമായുഷഃ ।

യത്രോഭയം കുത്ര ച സോഽപ്യമംഗലഃ

സുമംഗലഃ കശ്ച ന കാങ്ക്ഷതേ ഹി മാം ॥ 22 ॥

282

ഏവം വിമൃശ്യാവൃഭിചാരിസദ്ഗുണൈ -

ർവരം നിജൈകാശ്രയതാഗുണാശ്രയം ।

വഭ്രവ വരം സർവഗുണൈരപേക്ഷിതം

രമാ മുകുന്ദം നിരപേക്ഷമീപ്സിതം ॥ 23 ॥

283

- തസ്യാംസദേശ ഉശതീം നവകഞ്ജമാലാം
 മാദ്യൻമധുവ്രതവരൂഥഗിരോപഘൃഷ്ടാം |
 തസ്ഥൗ നിധായ നികടേ തദുരഃ സ്വധാമ
 സപ്രീഡഹാസവികസന്നയനേന യാതാ || 24 || 284
- തസ്യാഃ ശ്രിയസ്ത്രിജഗതോ ജനകോ ജനൻയാ
 വക്ഷോനിവാസമകരോത് പരമം വിഭൂതേഃ |
 ശ്രീഃ സ്വാഃ പ്രജാഃ സകരുണേന നിരീക്ഷണേന
 യത്ര സ്ഥിതൈധയത സാധിപതീംസ്ത്രിലോകാൻ || 25 || 285
- ശംഖതൂർയമൃദംഗാനാം വാദിത്രാണാം പൃഥുഃ സ്വനഃ |
 ദേവാനുഗാനാം സസ്ത്രിണാം നൃത്യതാം ഗായതാമഭൂത് || 26 || 286
- ബ്രഹ്മരുദ്രാംഗിരോമുഖ്യാഃ
 സർവേ വിശ്വസൃജോ വിഭൂം |
 ഈഡിര്യേവിതമൈർമന്ത്രൈസ് -
 തൽലിംഗൈഃ പുഷ്പവർഷിണഃ || 27 || 287
- ശ്രിയാ വിലോകിതാ ദേവാഃ സപ്രജാപതയഃ പ്രജാഃ |
 ശീലാദിഗുണസമ്പന്നാ ലേഭിരേ നിർവൃതിം പരാം || 28 || 288
- നിഃസത്ത്വാ ലോലുപാ രാജൻ നിരുദ്യോഗാ ഗതത്രപാഃ |
 യദാ ചോപേക്ഷിതാ ലക്ഷ്മ്യോ ബഭൂവുർദൈത്യദാനവാഃ || 29 || 289
- അമാസീദ് വാരുണീ ദേവീ കൻയാ കമലലോചനാ |
 അസുരാ ജഗൃഹുസ്താം വൈ ഹരേരനുമതേന തേ || 30 || 290
- അഥോദധേർമഥ്യമാനാത് കാശ്യപൈരമൃതാർഥിഭിഃ |
 ഉദതിഷ്ഠൻമഹാരാജ പുരുഷഃ പരമാദ്ഭുതഃ || 31 || 291

- ദീർഘപീവരദോർദണ്ഡഃ കംബുഗ്രീവോഽരുണേഷണഃ |
ശ്യാമലസ്തരുണഃ സ്രഗ്വീ സർവാഭരണഭൂഷിതഃ || 32 || 292
- പീതവാസാ മഹോരസ്കഃ സുമൃഷ്ടമണികുണ്ഡലഃ |
സ്നിഗ്ധകുഞ്ചിതകേശാന്തഃ സുഭഗഃ സിംഹവിക്രമഃ || 33 || 293
- അമൃതാപൂർണകലശം ബിഭ്രദ് വലയഭൂഷിതഃ |
സ വൈ ഭഗവതഃ സാക്ഷാദ്വിഷ്ണോരംശാംശസംഭവഃ || 34 || 294
- ധൻവന്തരിരിതി ഖ്യാത ആയുർവേദദൃഗിജ്യഭാക് |
തമാലോക്യാസുരാഃ സർവേ കലശം ചാമൃതാഭൃതം || 35 || 295
- ലിപ്സന്തഃ സർവവസ്തുനി കലശം തരസാഹരൻ |
നീയമാന്വേസുരൈസ്തസ്മിൻകലശേഽമൃതഭാജനേ || 36 || 296
- വിഷണ്ണമനസോ ദേവാ ഹരിം ശരണമായയുഃ |
ഇതി തദൈന്ദ്രന്യമാലോക്യ ഭഗവാൻഭൃത്യകാമകൃത് |
മാ ഖിദ്യത മിഥോഽർഥം വഃ സാധയിഷ്യേ സ്വമായയാ || 37 || 297
- മിഥഃ കലിരഭൂത്തേഷാം തദർഥേ തർഷചേതസാം |
അഹം പൂർവമഹം പൂർവം ന ത്വം ന ത്വമിതി പ്രഭോ || 38 || 298
- ദേവാഃ സ്വം ഭാഗമർഹന്തി യേ തുൽയായാസഹേതവഃ |
സത്രയാഗ ഇവൈതസ്മിന്നേഷ ധർമഃ സനാതനഃ || 39 || 299
- ഇതി സ്വാൻപ്രത്യുഷേധൻവൈ ദൈതേയാ ജാതമത്സരാഃ |
ദുർബലാഃ പ്രബലാൻ രാജൻ ഗൃഹീതകലശാൻ മുഹൂഃ || 40 || 300
- ഏതസ്മിന്നന്തരേ വിഷ്ണുഃ സർവോപായവിദീശ്വരഃ |
യോഷിദ്രൂപമനിർദേശ്യം ദധാര പരമാദ്ഭുതം || 41 || 301

പ്രേക്ഷണീയോത്പലശ്യാമം സർവായവസുന്ദരം |
സമാനകർണാഭരണം സുകപോലോന്നസാനനം || 42 || 302

നവയൗവനനിർവൃത്തസ്തനഭാരകൃശോദരം |
മുഖാമോദാനുരക്താലി ഡങ്കാരോദ്വിഗ്നലോചനം || 43 || 303

ബിഭ്രത് സ്വകേശഭാരേണ മാലാമുത്ഫുൽലമൽലികാം |
സുഗ്രീവകംഠാഭരണം സുഭുജാംഗദഭൂഷിതം || 44 || 304

വിരജാംബരസംവീതനിതംബദ്വീപശോഭയാ |
കാഞ്ചാ പ്രവിലസദ്യൽഗുച്ഛലച്ചരണനൂപുരം || 45 || 305

സമ്പ്രീഡസ്ഥിതവിക്ഷിപ്തഭൂവിലാസാവലോകനൈഃ |
ദൈത്യയൂഥപചേതഃസു കാമമുദ്ദീപയൻ മുഹൂഃ || 46 || 306

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഭഗവൻമായോപലംഭനം നാമ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ നവമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച
 ത്വേന്യോന്യതോഽസുരാഃ പാത്രം
 ഹരന്തസ്ത്യകുതസൗഹൃദാഃ |
 ക്ഷിപന്തോ ദസ്യുധർമാണ
 ആയാന്തീം ദദ്യൂശുഃ സ്ത്രിയം || 1 || 307

അഹോ രൂപമഹോ ധാമ അഹോ അസ്യ നവം വയഃ |
 ഇതി തേ താമഭിദൃത്യ പപ്രച്ഛുർജാതഹൃച്ഛയാഃ || 2 || 308

കാ ത്വം കഞ്ജപലാശാക്ഷി കുതോ വാ കിം ചികീർഷസി |
 കസ്യാസി വദ വാമോരു മഥ്നന്തീവ മനാംസി നഃ || 3 || 309

ന വയം ത്വാമരൈർദൈത്യൈഃ
 സിദ്ധഗന്ധർവചാരണൈഃ |
 നാസ്പൃഷ്ടപൂർവാം ജാനീമോ
 ലോകേഷൈശ്ച കുതോ നൃഭിഃ || 4 || 310

നൂനം ത്വം വിധിനാ സുഭൂഃ പ്രേഷിതാസി ശരീരിണാം |
 സർവേന്ദ്രിയമനഃപ്രീതിം വിധാതും സഘ്രണേന കിം || 5 || 311

സാ ത്വം നഃ സ്പർധമാനാനാമേകവസ്തുനി മാനിനി |
 ജ്ഞാതീനാം ബദ്ധവൈരാണാം ശം വിധത്വ സുമധ്യമേ || 6 || 312

- വയം കശ്യപദായാദാ ഭ്രാതരഃ കൃതപൗരുഷാഃ |
വിഭജന്ത്യ യഥാൻയായം നൈവ ഭേദോ യഥാ ഭവേത് || 7 || 313
- ഇത്യുപാമന്ത്രിതോ ദൈത്യൈർമായായോഷിദ്വപുർഹരിഃ |
പ്രഹന്ത്യ രൂപിരാപാംഗൈർനിരീക്ഷന്നിദമബ്രവീത് || 8 || 314
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
കഥം കശ്യപദായാദാഃ പുംശ്ചൽയാം മയി സംഗതാഃ |
വിശ്വാസം പണ്ഡിതോ ജാതു കാമിനീഷു ന യാതി ഹി || 9 || 315
- സാലാവ്യകാണാം സ്ത്രീണാം ച സ്വൈരിണീനാം സുരദ്വിഷഃ |
സഖ്യാൻയാഹുരനിത്യാനി നൃത്തം നൃത്തം വിചിൻവതാം || 10 || 316
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി തേ ക്ഷേലിതൈസ്തസ്യ ആശ്വസ്തമനസോഽസുരാഃ |
ജഹസുർഭാവഗംഭീരം ദദുശ്ചാമൃതഭാജനം || 11 || 317
- തതോ ഗൃഹീത്വാമൃതഭാജനം ഹരി -
ർബഭാഷ ഇഷത്സ്ഥിതശോഭയാ ഗിരാ |
യദ്യദ്യുപേതം ക്വ ച സാധ്യസാധു വാ
കൃതം മയാ വോ വിഭജേ സുധാമിമാം || 12 || 318
- ഇത്യഭിവാഹൃതം തസ്യ ആകർണ്യാസുരപുംഗവാഃ |
അപ്രമാണവിദസ്തസ്യാസ്തത് തഥേത്യൻവമംസത || 13 || 319
- അഥോപോഷ്യ കൃതസ്നാനാ ഹുത്വാ ച ഹവിഷാനലം |
ദത്ത്വാ ഗോവിപ്രഭൂതേഭ്യഃ കൃതസ്വസ്ത്യയനാ ദ്വിജൈഃ || 14 || 320
- യഥോപജോഷം വാസാംസി പരിധായാഹതാനി തേ |
കുശേഷു പ്രാവിശൻസർവേ പ്രാഗഗ്രേഷ്വഭിഭൂഷിതാഃ || 15 || 321

പ്രാങ്മുഖേഷുപവിഷ്ടേഷു സുരേഷു ദിതിജേഷു ച |
ധൂപാമോദിതശാലായാം ജുഷ്ടായാം മാൽയദീപകൈഃ || 16 || 322

തസ്യാം നരേന്ദ്ര കരഭോരുരുശദൃകുല -
ശ്രോണീതടാലസഗതിർമദവിഹ്വലാക്ഷീ |
സാ ക്വജതീ കനകനുപുരശിഞ്ജിതേന
കുംഭസ്തനീ കലശപാണിരമാവിവേശ || 17 || 323

താം ശ്രീസഖീം കനകകുണ്ഡലചാരുകർണ -
നാസാകപോലവദനാം പരദേവതാഖ്യാം |
സംവീക്ഷ്യ സമ്മുഹൂരുത്സ്ഥിതവീക്ഷണേന
ദേവാസുരാ വിഗലിതസ്തനപട്ടികാന്താം || 18 || 324

അസുരാണാം സുധാദാനം സർപാണാമിവ ദുർനയം |
മത്യാ ജാതിന്യശംസാനാം ന താം വൃഭജദധുതഃ || 19 || 325

കൽപയിത്യാ പൃഥക് പങ്ക്തീരുഭയേഷാം ജഗത്പതിഃ |
താംശ്ചോപവേശയാമാസ സ്വേഷു സ്വേഷു ച പങ്ക്തിഷു || 20 || 326

ദൈത്യാൻഗൃഹീതകലശോ വഞ്ചയന്നുപസഞ്ചരൈഃ |
ദൂരസ്ഥാൻ പായയാമാസ ജരാമൃത്യുഹരാം സുധാം || 21 || 327

തേ പാലയന്തഃ സമയമസുരാഃ സ്വകൃതം നൃപ |
തൃഷ്ണീമാസൻകൃതസ്നേഹാഃ സ്ത്രീവിവാദജുഗുപ്സയാ || 22 || 328

തസ്യാം കൃതാതിപ്രണയാഃ പ്രണയാപായകാതരാഃ |
ബഹുമാനേന ചാബദ്ധാ നോചുഃ കിഞ്ചന വിപ്രിയം || 23 || 329

ദേവലിംഗപ്രതിച്ഛന്നഃ സ്വർഭാനുർദേവസംസദി |
പ്രവിഷ്ടഃ സോമമപിബച്ചന്ദ്രാർകാഭ്യാം ച സൂചിതഃ || 24 || 330

ചക്രേണ ക്ഷുരധാരേണ ജഹാര പിബതഃ ശിരഃ |
ഹരിസ്തസ്യ കബന്ധസ്തു സുധയാപ്ലാവിതോഽപതത് || 25 || 331

ശിരസ്ത്വമരതാം നീതമജോ ഗ്രഹമചീകുപത് |
യസ്തു പർവണി ചന്ദ്രാർകാവഭിധാവതി വൈരധീഃ || 26 || 332

പീതപ്രായേമൃതേ ദേവൈർഭഗവാൻ ലോകഭാവനഃ |
പശ്യതാമസുരേന്ദ്രാണാം സ്വം രൂപം ജഗൃഹേ ഹരിഃ || 27 || 333

ഏവം സുരാസുരഗണാഃ സമദേശകാല -
ഹേതുർഥകർമ്മതയോഽപി ഫലേ വികൽപാഃ |
തത്രാമൃതം സുരഗണാഃ ഫലമഞ്ജസാഽപ്സു -
ര്യത്പാദപങ്കജരജഃശ്രയണാന്ന ദൈത്യാഃ || 28 || 334

യദ് യുജ്യതേസുവസുകർമ്മനോവചോഭി -
ർദേഹാത്മജാദിഷു നൃഭിസ്തദസത് പൃഥക്ത്വാത് |
തൈരേവ സദ് ഭവതി യത് ക്രിയതേപൃഥക്ത്വാത്
സർവസ്യ തദ് ഭവതി മൂലനിഷേചനം യത് || 29 || 335

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അമൃതമഥനേ നവമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദശമോഽധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി ദാനവദൈതേയാ നാവിന്നമൃതം നൃപ |
 യുക്താഃ കർമ്മണി യത്താശ്ച വാസുദേവപരാങ്മുഖാഃ || 1 || 336

സാധയിത്വാമൃതം രാജൻപായയിത്വാ സ്വകാൻസുരാൻ |
 പശ്യതാം സർവഭൂതാനാം യയൗ ഗരുഡവാഹനഃ || 2 || 337

സപത്താനാം പരാമൃദ്ധിം ദൃഷ്ട്വാ തേ ദിതിനന്ദനാഃ |
 അമൃഷ്യമാണാ ഉത്പേതൂർദേവാൻപ്രത്യുദ്യതായുധാഃ || 3 || 338

തതഃ സുരഗണാഃ സർവേ സുധയാ പീതയൈധിതാഃ |
 പ്രതിസംയുധുഃ ശസ്ത്രൈർനാരായണപദാശ്രയാഃ || 4 || 339

തത്ര ദൈവാസുരോ നാമ രണഃ പരമദാരുണഃ |
 രോധസ്യാദൻവതോ രാജംസ്തുമുലോ രോമഹർഷണഃ || 5 || 340

തത്രാൻയോന്യം സപത്താസ്തേ സംരബ്ധമനസോ രണേ |
 സമാസാദ്യാസിഭിർബാണൈർനിജഘ്നൂർവിവിധായുധൈഃ || 6 || 341

ശംഖതൂർയമൃദംഗാനാം ഭേരീഡമരിണാം മഹാൻ |
 ഹസ്ത്യശ്വരഥപത്തീനാം നദതാം നിസ്വനോഭവത് || 7 || 342

- രമിനോ രമിഭിസ്തത്ര പത്തിഭിഃ സഹ പത്തയഃ |
ഹയാ ഹയൈരിഭാശേഘഭൈഃ സമസജ്ജന്ത സംയുഗേ || 8 || 343
- ഉഷ്ട്രൈഃ കേചിദിഭൈഃ കേചിദപരേ യുയുധുഃ ഖരൈഃ |
കേചിദ് ഗൗരമൃഗൈര്യുക്തൈർദ്വീപിഭിർഹരിഭിർഭാഃ || 9 || 344
- ഗുഡ്രഃ കങ്കേരൂബകൈരന്യേ
ശ്രേണഭാസൈസ്തിമിംഗിലൈഃ |
ശരഭൈർമഹിഷൈഃ ഖഡ്ഗൈഃ -
ഗോവൃഷൈർഗവയാരുണൈഃ || 10 || 345
- ശിവാഭിരാഖുഭിഃ കേചിത്
കൃകലാസൈഃ ശശൈർനരൈഃ |
ബസ്തൈരേകേ കൃഷ്ണസാരൈർ -
ഹംസൈരന്യേ ച സൂകരൈഃ || 11 || 346
- അന്യേ ജലസ്ഥലഖഗൈഃ സന്തൈർവികൃതവിഗ്രഹൈഃ |
സേനയോരുഭയോ രാജൻവിവിശുസ്തേഗ്രതോഗ്രതഃ || 12 || 347
- ചിത്രധ്വജപടൈ രാജന്നാതപത്രൈഃ സിതാമലൈഃ |
മഹാധനൈർവജ്രദണ്ഡൈർവൃജനൈർബാർഹചാമരൈഃ || 13 || 348
- വാതോദ്ധൂതോത്തരോഷ്ണീഷൈ -
രർചിർഭിർവർമഭൂഷണൈഃ |
സ്ഫുരദ്ഭിർവിശഭൈഃ ശസ്ത്രൈഃ
സുതരാം സൂര്യരശ്മിഭിഃ || 14 || 349
- ദേവദാനവവീരാണാം ധ്വജിന്യൗ പാണ്ഡുനന്ദന |
രേജതൂർവീരമാലാഭിർയാദസാമിവ സാഗരൗ || 15 || 350

- വൈരോചനോ ബലിഃ സംഖ്യേ സോഽസുരാണാം ചമുപതിഃ |
യാനം വൈഹായസം നാമ കാമഗം മയനിർമിതം || 16 || 351
- സർവസാംഗ്രാമികോപേതം സർവാശ്ചര്യമയം പ്രഭോ |
അപ്രതർക്യമനിർദേശ്യം ദൃശ്യമാനമദർശനം || 17 || 352
- ആസ്ഥിതസ്തദ് വിമാനാഗ്ര്യം സർവാനീകാധിപൈർവൃതഃ |
വാലവൃജനചരത്രാഗ്രേയേ രേജേ ചന്ദ്ര ഇവോദയേ || 18 || 353
- തസ്യാസൻസർവതോ യാനൈര്യൂമാനാം പതയോഽസുരാഃ |
നമുചിഃ ശംബരോ ബാണോ വിപ്രചിത്തിരയോമുഖഃ || 19 || 354
- ദ്വിമൂർധാ കാലനാഭോഽഥ പ്രഹേതിർഹേതിരിൽവലഃ |
ശകുനിർഭൂതസന്താപോ വജ്രദംഷ്ട്രോ വിരോചനഃ || 20 || 355
- ഹയഗ്രീവഃ ശങ്കുശിരാഃ കപിലോ മേഘദുന്ദുഭിഃ |
താരകശ്ചക്രദൃക് ശുംഭോ നിശുംഭോ ജന്ദ ഉത്കലഃ || 21 || 356
- അരിഷ്ടോഽരിഷ്ടനേമിശ്ച മയശ്ച ത്രിപുരാധിപഃ |
അന്യേ പൗലോമകാലേയാ നിവാതകവചാദയഃ || 22 || 357
- അലബ്ധഭാഗാഃ സോമസ്യ കേവലം ക്ലേശഭാഗിനഃ |
സർവ ഏതേ രണമുഖേ ബഹുശോ നിർജിതാമരാഃ || 23 || 358
- സിംഹനാദാൻവിമുഞ്ചന്തഃ ശംഖാനധ്വമൂർമഹാരവാൻ |
ദൃഷ്ട്വാ സപത്താനുത്സികൃതാൻബലഭിത് കുപിതോ ഭൃശം || 24 || 359
- ഐരാവതം ദിക്കരിണമാരുഢഃ ശുശുഭേ സ്വരാട് |
യഥാ സ്രവത്പ്രസ്രവണമുദയാദ്രിമഹർപതിഃ || 25 || 360
- തസ്യാസൻസർവതോ ദേവാ നാനാവാഹധ്വജായുധാഃ |
ലോകപാലാഃ സഹ ഗണൈർവായുഗ്നിവരുണാദയഃ || 26 || 361

- തേന്യോന്യമഭിസംസൃത്യ ക്ഷിപന്തോ മർമഭിർമിഥഃ |
ആഹൃയന്തോ വിശന്തോഽഗ്ര യുധുധുർദ്വന്ദ്വയോധിനഃ || 27 || 362
- യുധോധ ബലിരിന്ദ്രേണ താരകേണ ഗുഹോഽസൃത |
വരുണോ ഹേതിനായുധ്യന്മിത്രോ രാജൻപ്രഹേതിനാ || 28 || 363
- യമസ്തു കാലനാഭേന വിശ്വകർമാ മയേന വൈ |
ശംബരോ യുധുധേ ത്വഷ്ട്രാ സവിത്രാ തു വിരോചനഃ || 29 || 364
- അപരാജിതേന നമുചി -
രശ്വിനൗ വൃഷപർവണാ |
സൂര്യോ ബലിസുതൈർദേവോ
ബാണജ്യേഷ്ഠൈഃ ശതേന ച || 30 || 365
- രാഹുണാ ച തഥാ സോമഃ പുലോമ്നാ യുധുധേനിലഃ |
നിശുംഭശുംഭയോർദേവീ ഭദ്രകാലീ തരസ്വിനീ || 31 || 366
- വൃഷാകപിസ്തു ജംഭേന മഹിഷേണ വിഭാവസുഃ |
ഇൽവലഃ സഹ വാതാപിർബ്രഹ്മപുത്രൈരരിന്ദമ || 32 || 367
- കാമദേവേന ദുർമർഷ ഉത്കലോ മാത്യഭിഃ സഹ |
ബൃഹസ്പതിശ്ചോശനസാ നരകേണ ശന്നൈശ്ചരഃ || 33 || 368
- മരുതോ നിവാതകവചൈഃ കാലേയൈർവസവോഽമരാഃ |
വിശ്വേദേവാസ്തു പൗലോമൈ രുദ്രാഃ ക്രോധവശൈഃ സഹ || 34 || 369
- ത ഏവമാജാവസുരാഃ സുരേന്ദ്രാ
ദ്വന്ദ്വേന സംഹത്യ ച യുധുമാനാഃ |
അന്യോന്യമാസാദ്യ നിജഘ്നൂരോജസാ
ജിഗീഷവസ്തീക്ഷ്ണശരാസിതോമരൈഃ || 35 || 370

ഭൃശുണ്ഡിഭിശ്ചക്രഗദർഷ്ടിപട്ടിശൈഃ

ശക്ത്യുൽമുകൈഃ പ്രാസപരശ്വയൈരപി |
നിസ്ത്രിംശഭൽലൈഃ പരിഘ്നൈഃ സമുദ്ഗതൈഃ
സഭിന്ദിപാലൈശ്ച ശിരാംസി ചിച്ഛിദുഃ || 36 ||

371

ഗജാസ്തുരംഗാഃ സരമാഃ പദാതയഃ

സാരോഹവാഹാ വിവിധാ വിഖണ്ഡിതാഃ |
നികൃത്തബാഹൂരുശിരോധരാംഘ്രയ -
ശ്ചരിനധ്യജേഷ്ഠാസതനുത്രഭൂഷണാഃ || 37 ||

372

തേഷാം പദാഘാതരമാംഗചൂർണിതാ -

ദായോധനാദുൽബണ ഉത്ഥിതസ്തദാ |
രേണുർദിശഃ ഖം ദ്യുമണിം ച ഛാദയൻ
ന്യവർത്തതാസ്യകുസ്രുതിഭിഃ പരിപ്ലുതാത് || 38 ||

373

ശിരോഭിരുദ്ധൂതകിരീടകുണ്ഡലൈഃ

സംരംഭദ്യുഗ്ഭിഃ പരിദഷ്ടദച്ഛരൈഃ |
മഹാഭുജൈഃ സാഭരണൈഃ സഹായുധൈഃ
സാ പ്രാസ്ത്യതാ ഭൂഃ കരഭാരൂഭിർബഭൗ || 39 ||

374

കബന്ധാസ്തത്ര ചോത്പേതുഃ പതിതസ്വശിരോഽക്ഷിഭിഃ |

ഉദ്യതായുധദാർദണ്ഡരാധാവന്തോ ഭടാൻ മൃഗേ || 40 ||

375

ബലിർമഹേന്ദ്രം ദശഭിസ്ത്രിഭിരൈരാവതം ശരൈഃ |

ചതുർഭിശ്ചതുരോ വാഹാനേകേനാരോഹമാർച്ഛയത് || 41 ||

376

സ താനാപതതഃ ശക്രസ്താവദ്ഭിഃ ശീഘ്രവിക്രമഃ |

ചിച്ഛേദ നിശിതൈർഭൽലൈരസമ്പ്രാപ്താൻഹസന്നിവ || 42 ||

377

- തസ്യ കർമ്മോത്തമം വീക്ഷ്യ ദുർഗമർഷഃ ശക്തിമാദഭേദ |
താം ജ്വലന്തീം മഹോൽക്കാഭാം ഹസ്തസ്ഥാമച്ഛിന്നദ്ധരിഃ || 43 || 378
- തതഃ ശൂലം തതഃ പ്രാസം തതസ്തോമരമൃഷ്ടയഃ |
യദ് യച്ഛസ്ത്രം സമാദദ്യാത്സർവം തദച്ഛിന്നദ് വിഭുഃ || 44 || 379
- സസർജാമാസുരീം മായാമന്തർധാനഗതോഽസുരഃ |
തതഃ പ്രാദുരഭ്യുച്ഛലഃ സുരാനീകോപരി പ്രഭോ || 45 || 380
- തതോ നിപേതുസ്തരവോ ദഹ്യമാനാ ദവാഗ്നിനാ |
ശിലാഃ സടങ്കശിഖരാശ്ചൂർണയന്ത്യോ ദ്വിഷദ്ബലം || 46 || 381
- മഹോരഗാഃ സമുത്പേതുർദന്ദശൂകാഃ സവൃശ്ചികാഃ |
സിംഹവ്യാഘ്രവരാഹാശ്ച മർദ്ദയന്തോ മഹാഗജാൻ || 47 || 382
- യാതുധാൻയശ്ച ശതശഃ ശൂലഹസ്താ വിവാസസഃ |
ഛിന്ധി ഭിന്ധീതി വാദിൻയസ്തഥാ രക്ഷോഗണാഃ പ്രഭോ || 48 || 383
- തതോ മഹാഘ്നാ വ്യോമ്നി ഗംഭീരപരുഷസ്വനാഃ |
അംഗാരാൻമുമുചുർവാതൈരാഹതാഃ സ്തനയിതവഃ || 49 || 384
- സൃഷ്ടോ ദൈത്യേന സുമഹാൻവഹ്നിഃ ശ്വസനസാരഥിഃ |
സാംവർതക ഇവാത്യുഗ്രോ വിബുധധ്വജിനീമധാക || 50 || 385
- തതഃ സമുദ്ര ഉദ്വേലഃ സർവതഃ പ്രത്യദുശൃത |
പ്രചണ്ഡവാതൈരുദ്ധുതതരംഗാവർതഭീഷണഃ || 51 || 386
- ഏവം ദൈത്യൈർമഹാമായൈരലക്ഷ്യഗതിഭീഷണൈഃ |
സൃജ്യമാനാസു മായാസു വിഷേദുഃ സുരസൈനികാഃ || 52 || 387
- ന തത്പ്രതിവിധിം യത്ര വിദുരിന്ദ്രാദയോ നൃപ |
ധ്യാതഃ പ്രാദുരഭ്യുത് തത്ര ഭഗവാൻവിശ്വഭാവനഃ || 53 || 388

തതഃ സുപർണാംസകൃതാംഘ്രിപൽലവഃ

പിശംഗവാസാ നവകഞ്ജലോചനഃ |

അഭ്യശൃതാഷ്ടായുധബാഹുരുൽലസ -

ശ്ലീകൗസ്തുഭാനർഘ്യകിരീടകുണ്ഡലഃ || 54 ||

389

തസ്മിൻപ്രവിഷ്ടേസുരകൂടകർമ്മജാ

മായാ വിനേശൂർമഹിനാ മഹീയസഃ |

സ്വപ്നോ യഥാ ഹി പ്രതിബോധ ആഗതേ

ഹരിസ്മൃതിഃ സർവവിപദ്വിമോക്ഷണം || 55 ||

390

ദൃഷ്ട്വാ മൃധേ ഗരുഡവാഹമിഭാരിവാഹ

ആവിധ്യ ശൂലമഹിനോദഥ കാലനേമിഃ |

തൽലീലയാ ഗരുഡമൂർധ്നി പതദ് ഗൃഹീത്വാ

തേനാഹനന്നൃപ സവാഹമരിം ത്ര്യധീശഃ || 56 ||

391

മാലീ സുമാൽയതിബലൗ യുധി പേതതുർയ -

ചക്രേണ കൃത്തശിരസാവഥ മാൽയവാംസ്തം |

ആഹത്യ തിഗ്മഗദയാഹനദണ്ഡജേന്ദ്രം

താവച്ഛിരോച്ഛിനദരേൻദതോരിണാഽഭ്യഃ || 57 ||

392

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദേവാസുരസംഗ്രാമേ ദശമോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകാദശോദ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

അഥോ സുരാഃ പ്രത്യുപലബ്ധചേതസഃ

പരസ്യ പുംസഃ പരയാനുകമ്പയാ |

ജഘ്നൂർഭൃശം ശക്രസമീരണാദയ -

സ്താംസ്താൻരണേ യൈരഭിസംഹതാഃ പുരാ || 1 ||

393

വൈരോചനായ സംരബ്ധോ ഭഗവാൻപാകശാസനഃ |

ഉദയച്ഛദ് യദാ വജ്രം പ്രജാ ഹാഹേതി ചുക്രൂശുഃ || 2 ||

394

വജ്രപാണിസ്തമാഹേദം തിരസ്കൃത്യ പുരഃസ്ഥിതം |

മനസ്വിനം സുസമ്പന്നം വിചരന്തം മഹാമൃധേ || 3 ||

395

നടവൻമൂഢ മായാഭിർമായേശാൻ നോ ജിഗീഷസി |

ജിത്വാ ബാലാൻ നിബദ്ധാക്ഷാൻ നടോ ഹരതി തദ്ധനം || 4 ||

396

ആരുരൂക്ഷന്തി മായാഭിരുത്സിസൃപ്സന്തി യേ ദിവം |

താനസ്യുൻവിധുനോമ്യജ്ഞാൻപൂർവസ്മാച്ച പദാദധഃ || 5 ||

397

സോഹം ദുർമായിനസ്തേദൃ വഭ്രജണ ശതപർവണാ |

ശിരോ ഹരിഷ്യ മനാത്മൻഘടസ്വ ജ്ഞാതിഭിഃ സഹ || 6 ||

398

ബലിരുവാച

സംഗ്രാമേ വർത്തമാനാനാം കാലചോദിതകർമ്മണാം |

കീർത്തിർജയോജയോ മൃത്യുഃ സർവേഷാം സുരനുക്രമാത് || 7 || 399

തദിദം കാലരശനം ജനാഃ പശ്യന്തി സുരയഃ |

ന ഹൃഷ്യന്തി ന ശോചന്തി തത്ര യുയമപണ്ഡിതാഃ || 8 || 400

ന വയം മന്യമാനാനാമാത്മാനം തത്ര സാധനം |

ഗിരോ വഃ സാധുശോച്യാനാം ഗൃഹ്ണീമോ മർമതാഡനാഃ || 9 || 401

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യാക്ഷിപ്യ വിഭും വീരോ നാരാചൈർവീരമർദനഃ |

ആകർണ്ണപൂർണൈരഹനദാക്ഷേപൈരാഹതം പുനഃ || 10 || 402

ഏവം നിരാകൃതോ ദേവോ വൈരിണാ തഥ്യവാദിനാ |

നാമൃഷ്യത് തദധിക്ഷേപം തോത്രാഹത ഇവ ദ്വിപഃ || 11 || 403

പ്രാഹരത് കുലിശം തസ്മാ അമോഘം പരമർദനഃ |

സയാനോ ന്യപതദ് ഭൂമൗ ചരിനപക്ഷ ഇവാചലഃ || 12 || 404

സഖായം പതിതം ദൃഷ്ട്വാ ജംഭോ ബലിസഖഃ സുഹൃത് |

അഭ്യയാത് സൗഹൃദം സഖ്യർഹതസ്യാപി സമാചരൻ || 13 || 405

സ സിംഹവാഹ ആസാദ്യ ഗദാമുദ്യമ്യ രംഹസാ |

ജത്രാവതാഡയച്ഛക്രം ഗജം ച സുമഹാബലഃ || 14 || 406

ഗദാപ്രഹാരവൃഥിതോ ഭൂശം വിഹ്വലിതോ ഗജഃ |

ജാനുദ്യാം ധരണീം സ്പൃഷ്ട്വാ കശ്മലം പരമം യയൗ || 15 || 407

തതോ രഥോ മാതലിനാ ഹരിഭിർദശശതൈർവൃതഃ |

ആനീതോ ദ്വിപമുത്സൃജ്യ രഥമാരുരൂഹേ വിഭുഃ || 16 || 408

- തസ്യ തത് പുജയൻ കർമ്മ യന്തുർദാനവസത്തമഃ |
ശുലേന ജ്വലതാ തം തു സ്മയമാനോഹനൻമൃധേ || 17 || 409
- സേഹേ രുജം സുദുർമർഷാം സത്തുമാലംബ്യ മാതലിഃ |
ഇന്ദ്രോ ജംഭസ്യ സക്രൂദ്ധോ വഭ്രജണാപാഹരച്ഛിരഃ || 18 || 410
- ജംഭം ശ്രുത്വാ ഹതം തസ്യ ജ്ഞാതയോ നാരദാദൃഷേഃ |
നമുചിശ്ച ബലഃ പാകസ്തത്രാപേതുസ്ത്വരാൻവിതാഃ || 19 || 411
- വചോഭിഃ പരുഷൈരിന്ദ്രമർദ്ദയന്തോന്യസ്യ മർമസു |
ശരൈരവാകിരൻ മേഘാ ധാരാഭിരിവ പർവതം || 20 || 412
- ഹരീന്ദ്രശതാൻയാജൗ ഹർയശ്വസ്യ ബലഃ ശരൈഃ |
താവദ്ഭിരർദ്ദയാമാസ യുഗപൽലഘുഹസ്തവാൻ || 21 || 413
- ശതാഭ്യാം മാതലിം പാകോ രഥം സാവയവം പൃഥക് |
സക്യത്സന്ധാനമോക്ഷേണ തദദ്ഭുതമഭുദ് രണേ || 22 || 414
- നമുചിഃ പഞ്ചദശഭിഃ സ്വർണപുംഖൈർമഹേഷുഭിഃ |
ആഹത്യ വൃന്ദത്സംഖ്യേ സതോയ ഇവ തോയദഃ || 23 || 415
- സർവതഃ ശരകൂടേന ശക്രം സരഥസാരഥിം |
ഛാദയാമാസുരസുരാഃ പ്രാവൃട്ട്സൂർയമിവാംബുദാഃ || 24 || 416
- അലക്ഷയന്തസ്തമതീവ വിഹ്വലാ
വിചുക്രുശൂർഭേവഗണാഃ സഹാനുഗാഃ |
അനായകാഃ ശത്രുബലേന നിർജിതാ
വണിക്പഥാ ഭിന്നനവോ യഥാർണവേ || 25 || 417
- തതസ്തുരാഷാഡിഷുബദ്ധപഞ്ജരാദ്
വിനിർഗതഃ സാശ്വരഥധ്വജാഗ്രണീഃ |

ബഭൗ ദിശഃ ഖം പൃഥിവീം ച രോചയൻ

സ്വതേജസാ സൂര്യ ഇവ ക്ഷപാത്യയേ || 26 ||

418

നിരീക്ഷ്യ പൃതനാം ദേവഃ പരൈരഭ്യർദിതാം രണേ |

ഉദയച്ഛദ് രിപും ഹന്തും വജ്രം വജ്രധരോ രുഷാ || 27 ||

419

സ തേനൈവാഷ്ടധാരേണ ശിരസീ ബലപാകയോഃ |

ജ്ഞാതീനാം പശ്യതാം രാജഞ്ജഹാര ജനയൻഭയം || 28 ||

420

നമുചിസ്തദ്വധം ദൃഷ്ട്വാ ശോകാമർഷരുഷാൻവിതഃ |

ജിഹ്വാംസുരിന്ദ്രം നൃപതേ ചകാര പരമോദ്യമം || 29 ||

421

അശ്മസാരമയം ശൂലം ഘണ്ടാവദ്ധേമഭൂഷണം |

പ്രഗൃഹ്യാഭ്യുദ്രവത് ക്രുദ്ധോ ഹതോന്വീതി വിതർജയൻ |

പ്രാഹിണോദ് ദേവരാജായ നിനദൻ മൃഗരാധിവ || 30 ||

422

തദാപതദ് ഗഗനതലേ മഹാജവം

വിചിച്ഛിദേ ഹരിരിഷുഭിഃ സഹസ്രധാ |

തമാഹനന്യുപ കുലീശേന കന്ധരേ

രുഷാൻവിതസ്ത്രിദശപതിഃ ശിരോ ഹരൻ || 31 ||

423

ന തസ്യ ഹി ത്വചമപി വജ്ര ഊർജിതോ

ബിഭേദ യഃ സുരപതിനുജസേരിതഃ |

തദദ്ഭുതം പരമതിവീര്യവൃത്രഭിത്

തിരസ്കൃതോ നമുചിശിരോധരത്വചാ || 32 ||

424

തസ്മാദിന്ദ്രോബിഭേച്ഛത്രോർവജ്രഃ പ്രതിഹതോ യതഃ |

കിമിദം ദൈവയോഗേന ഭൂതം ലോകവിമോഹനം || 33 ||

425

യേന മേ പൂർവമദ്രീണാം പക്ഷച്ഛേദഃ പ്രജാത്യയേ |

കൃതോ നിവിശതാം ഭാരൈഃ പതന്ത്രൈഃ പതതാം ഭൂവി || 34 ||

426

തപഃസാരമയം ത്വാഷ്ട്രം വൃത്രോ യേന വിപാടിതഃ |
അന്യേ ചാപി ബലോപേതാഃ സർവാസ്ത്രൈരക്ഷതത്വചഃ || 35 || 427

സോഽയം പ്രതിഹതോ വഭ്രോ
മയാ മുക്തോഽസുരേന്ദ്രപകേ |
നാഹം തദാദദേ ദണ്ഡം
ബ്രഹ്മതേജോഽപ്യകാരണം || 36 || 428

ഇതി ശക്രം വിഷീദന്തമാഹ വാഗശരീരിണീ |
നായം ശുഷ്കൈരഥോ നാർദ്ദ്രവധമർഹതി ദാനവഃ || 37 || 429

മയാസ്ഥൈ യദ് വരോ ദത്തോ
മൃത്യുർനൈവാർദ്ദശുഷ്കയോഃ |
അതോഽന്യശ്ചിന്തനീയസ്തേ
ഉപായോ മഘവൻ രിപോഃ || 38 || 430

താം ദൈവീം ഗിരമാകർണ്യ മഘവാൻസുസമാഹിതഃ |
ധ്യായൻ ഘനമഥാപശ്യദുപായമുദയാത്മകം || 39 || 431

ന ശുഷ്കേണ ന ചാർദ്ദ്രേണ ജഹാര നമുചഃ ശിരഃ |
തം തുഷ്ടുവുർമുനിഗണാ മാൽയൈശ്ചാവാകിരൻവിഭും || 40 || 432

ഗന്ധർവമുഖ്യൗ ജഗതൂർവിശ്വാവസുപരാവസു |
ദേവദുന്ദുഭയോ നേദൂർനർതക്യോ നന്യതൂർമുദാ || 41 || 433

അന്യേഽപ്യേവം പ്രതിദ്വന്ദ്വാൻവായുഗ്നിവരുണാദയഃ |
സൂദയാമാസുരസ്ത്രൗഘൈർമൃഗാൻകേസരിണോ യഥാ || 42 || 434

ബ്രഹ്മണാ പ്രേഷിതോ ദേവാനേവർഷിർനാരദോ നൃപ |
വാരയാമാസ വിബുധാന്യുഷ്ട്വാ ദാനവസങ്ക്ഷയം || 43 || 435

നാരദ ഉവാച

ഭവദ്ഭിരമൃതം പ്രാപ്തം നാരായണഭുജാശ്രയൈഃ |

ശ്രിയാ സമേധിതാഃ സർവ ഉപാരമത വിഗ്രഹാത് || 44 ||

436

ശ്രീശുക ഉവാച

സന്ധ്യ മന്യുസംരംഭം മാനയന്തോ മുനേർവചഃ |

ഉപഗീയമാനാനുചരൈര്യയുഃ സർവേ ത്രിവിഷ്ടപം || 45 ||

437

യേവശിഷ്ടാ രണേ തസ്മിൻ നാരദാനുമതേന തേ |

ബലിം വിപന്നമാദായ അസ്തം ഗിരിമുപാഗമൻ || 46 ||

438

തത്രാവിനഷ്ടാവയവാൻ വിദ്യമാനശിരോധരാൻ |

ഉശനാ ജീവയാമാസ സഞ്ജീവിൻയാ സ്വവിദ്യയാ || 47 ||

439

ബലിശ്ചോശനസാ സ്പൃഷ്ടഃ പ്രത്യാപന്നേന്ദ്രിയസ്മൃതിഃ |

പരാജിതോപി നാഖിദ്യുൽലോകതത്തുവിചക്ഷണം || 48 ||

440

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദേവാസുരസംഗ്രാമേ ഏകാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീബാദരായണിരുവാച

വൃഷധ്യജോ നിശമേദം യോഷിദ്രുപേണ ദാനവാൻ |
 മോഹയിത്വാ സുരഗണാൻഹരിഃ സോമമപായയത് || 1 || 441

വൃഷമാരുഹ്യ ഗിരിശഃ സർവഭൂതഗണൈർവൃതഃ |
 സഹ ദേവ്യാ യയൗ ദ്രഷ്ടും യത്രാസ്തേ മധുസൂദനഃ || 2 || 442

സഭാജിതോ ഭഗവതാ സാദരം സോമയാ ഭവഃ |
 സുപവിഷ്ട ഉവാചേദം പ്രതിപൂജ്യ സ്ഥയൻഹരിം || 3 || 443

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച
 ദേവദേവ ജഗദ്യാപിഞ്ജഗദീശ ജഗൻമയ |
 സർവേഷാമപി ഭാവാനാം ത്രമാത്മാ ഹേതുരീശ്വരഃ || 4 || 444

ആദ്യന്താവസ്യ യൻമധ്യമിദമന്യദഹം ബഹിഃ |
 യതോവ്യയസ്യ നൈതാനി തത് സത്യം ബ്രഹ്മ ചിദ് ഭവാൻ || 5 || 445

തവൈവ ചരണാഭോജം ശ്രേയസ്കാമാ നിരാശിഷഃ |
 വിസൃജ്യാഭയതഃ സംഗം മൂനയഃ സമുപാസതേ || 6 || 446

ത്വം ബ്രഹ്മ പൂർണ്ണമമൃതം വിഗുണം വിശോക -
 മാനന്മാത്രമവികാരമനന്യദന്യത് |

വിശ്വസ്യ ഹേതുരുദയസ്ഥിതിസംയമാനാ -

മാത്മേശ്വരശ്ച തദപേക്ഷതയാനപേക്ഷഃ || 7 ||

447

ഏകസ്ത്വമേവ സദസദ് ദ്വയമദ്വയം ച

സ്വർണം കൃതാകൃതമിവേഹ ന വസ്തുഭേദഃ |

അജ്ഞാനതസ്ത്വയി ജനൈർവിഹിതോ വികൽപോ

യസ്മാദ് ഗുണൈർവ്യതികരോ നിരുപാധികസ്യ || 8 ||

448

ത്വാം ബ്രഹ്മ കേചിദവയന്ത്യുത ധർമ്മമേകേ

ഏകേ പരം സദസതോഃ പുരുഷം പരേശം |

അന്ത്യേവയന്തി നവശക്തിയുതം പരം ത്വാം

കേചിൻമഹാപുരുഷമവ്യയമാത്മതന്ത്രം || 9 ||

449

നാഹം പരായുര്യുഷയോ ന മരീചിമുഖ്യാ

ജാനന്തി യദ്വിരചിതം ഖലു സത്തുസർഗാഃ |

യൻമായയാ മുഷിതചേതസ ഇൗശ ദൈത്യ -

മർത്യാദയഃ കിമുത ശശ്വദഭ്രവൃത്താഃ || 10 ||

450

സ ത്വം സമീഹിതമദഃ സ്ഥിതിജൻമനാശം

ഭൂതേഹിതം ച ജഗതോ ഭവബന്ധമോക്ഷൗ |

വായുർയഥാ വിശതി ഖം ച ചരാചരാഖ്യം

സർവം തദാത്മകതയാവഗമോവരുന്ത്സേ || 11 ||

451

അവതാരാ മയാ ദൃഷ്ടാ രമമാണസ്യ തേ ഗുണൈഃ |

സോഹം തദ് ദ്രഷ്ടുമിച്ഛാമി യത് തേ യോഷിദ്വപുർധൃതം || 12 ||

452

യേന സമ്മോഹിതാ ദൈത്യാഃ പായിതാശ്ചാമൃതം സുരാഃ |

തദ് ദിദൃക്ഷവ ആയാതാഃ പരം കൗതുഹലം ഹി നഃ || 13 ||

453

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവമഭ്യർത്ഥിതോ വിഷ്ണുർഭഗവാൻ ശൂലപാണിനാ |

പ്രഹസ്യ ഭാവഗംഭീരം ഗിരിശം പ്രത്യഭാഷത || 14 ||

454

ശ്രീഭഗവാനുവാച

കൗതൂഹലായ ദൈത്യാനാം യോഷിദ്വേഷോ മയാ കൃതഃ |

പശ്യതാ സുരകാർയാണി ഗതേ പീയൂഷഭാജനേ || 15 ||

455

തത്തേഹം ദർശയിഷ്യാമി ദിദൃക്ഷോഃ സുരസത്തമ |

കാമിനാം ബഹു മന്തവ്യം സങ്കൽപപ്രഭവോദയം || 16 ||

456

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി ബ്രുവാനേനാ ഭഗവാംസ്തത്രൈത്രവാന്തരധീയത |

സർവതശ്ചാരയംശ്ചക്ഷുർഭവ ആസ്തേ സഹോമയാ || 17 ||

457

തതോ ദദർശോപവനേ വരസ്ത്രിയം

വിചിത്രപുഷ്പാരുണപൽലവദ്രുമേ |

വിക്രീഡതീം കന്ദുകലീലയാ ലസദ്

ദുകുലപര്യസ്തനിതംബമേഖലാം || 18 ||

458

ആവർതനോദ്വർതനകമ്പിതസ്തന -

പ്രകൃഷ്ടഹാരോരുഭരൈഃ പദേ പദേ |

പ്രഭജ്യമാനാമിവ മധ്യതശ്ചലത് -

പദപ്രവാലം നയതീം തതസ്തതഃ || 19 ||

459

ദിക്ഷു ഭ്രമത്കന്ദുകചാപലൈർഭൃശം

പ്രോദ്വിഗ്നതാരായതലോലലോചനാം |

സ്വകർണവിഭ്രാജിതകുണ്ഡലോൽലസത് -

കപോലനീലാലകമണ്ഡിതാനനാം || 20 ||

460

- ശ്ലഥദ് ദുകൂലം കബരീം ച വിചുതാം
 സന്നഹൃതീം വാമകരേണ വൽഗുനാ |
 വിനിഘ്നതീമന്യകരേണ കന്ദുകം
 വിമോഹയന്തീം ജഗദാത്മമായയാ || 21 || 461
- താം വീക്ഷ്യ ദേവ ഇതി കന്ദുകലീലയേഷദ്
 വ്രീഡാസ്ഫുടസ്ഥിതവിസൃഷ്ടകടാക്ഷമുഷ്ടഃ |
 സ്ത്രീപ്രേക്ഷണപ്രതിസമീക്ഷണവിഹ്വലാത്മാ
 നാത്മാനമന്തിക ഉമാം സ്വഗണാംശ്ച വേദ || 22 || 462
- തസ്യാഃ കരാഗ്രാത് സ തു കന്ദുകോ യദാ
 ഗതോ വിദൂരം തമനുവ്രജത്ത്രിയാഃ |
 വാസഃ സസൂത്രം ലഘു മാരുതോഽഹരദ്
 ഭവസ്യ ദേവസ്യ കിലാനുപശ്യതഃ || 23 || 463
- ഏവം താം രുചിരാപാംഗീം ദർശനീയാം മനോരമാം |
 ദൃഷ്ട്വാ തസ്യാം മനശ്ചക്രേ വിഷജ്ജന്ത്യാം ഭവഃ കില || 24 || 464
- തയാപഹൃതവിജ്ഞാനസ്തത്കൃതസ്തമരവിഹ്വലഃ |
 ഭവാൻയാ അപി പശ്യന്ത്യാ ഗതഹ്രീസ്തത്പദം യയൗ || 25 || 465
- സാ തമായാന്തമാലോക്യ വിവസ്ത്രാ വ്രീഡിതാ ഭൃശം |
 നിലീയമാനാ വൃക്ഷേഷു ഹസന്തീ നാൻവതിഷ്ഠത || 26 || 466
- താമൻവഗച്ഛദ് ഭഗവാൻ ഭവഃ പ്രമുഷിതേന്ദ്രിയഃ |
 കാമസ്യ ച വശം നീതഃ കരേണുമിവ യുഗപഃ || 27 || 467
- സോഽനുവ്രജ്യാതിവേഗേന ഗൃഹീത്വാനിച്ഛതീം സ്ത്രീയം |
 കേശബന്ധ ഉപാനീയ ബാഹുഭ്യാം പരിഷന്വജേ || 28 || 468

- സോപഗുഡാ ഭഗവതാ കരിണാ കരിണീ യഥാ |
ഇതസ്തതഃ പ്രസർപന്തീ വിപ്രകീർണ്ണശിരോരുഹാ || 29 || 469
- ആത്മാനം മോചയിത്യാംഗ സുരർഷഭഭുജാന്തരാത് |
പ്രാദ്രവത്സാ പൃഥുശ്രോണീ മായാ ദേവവിനിർമിതാ || 30 || 470
- തസ്യാസൗ പദവീം രുദ്രോ വിഷ്ണോരദ്ഭുതകർമ്മണഃ |
പ്രത്യപദ്യത കാമേന വൈരിണേവ വിനിർജിതഃ || 31 || 471
- തസ്യാനുധാവതോ രേതശ്ചസ്കന്ദാമോഘരേതസഃ |
ശുഷ്മിണോ യുഗ്മപന്യേവ വാസിതാമനു ധാവതഃ || 32 || 472
- യത്ര യത്രാപതൻമഹ്യാം രേതസ്തസ്യ മഹാത്മനഃ |
താനി രൂപ്യസ്യ ഹേമ്നശ്ച ക്ഷേത്രാൺയാസൻമഹീപതേ || 33 || 473
- സരിത്സരഃസു ശൈലേഷു വനേഷുപവനേഷു ച |
യത്ര ക്വ ചാസന്നുഷയസ്തത്ര സന്നിഹിതോ ഹരഃ || 34 || 474
- സ്കന്നേ രേതസി സോഽപശ്യദാത്മാനം ദേവമായയാ |
ജഡീകൃതം നൃപശ്രേഷ്ഠം സന്ന്യവർത്തത കശ്മലാത് || 35 || 475
- അഥാവഗതമാഹാത്മ്യ ആത്മനോ ജഗദാത്മനഃ |
അപരിജേന്തയവീര്യസ്യ ന മേനേ തദു ഹാദ്ഭുതം || 36 || 476
- തമവിക്ലവമവ്രീഡമാലക്ഷ്യ മധുസൂദനഃ |
ഉവാച പരമപ്രീതോ ബിഭ്രത്ത്വാം പൗരുഷീം തനും || 37 || 477
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
ദിഷ്ട്യാ ത്വം വിബുധശ്രേഷ്ഠ സ്വാം നിഷ്ഠാമാത്മനാ സ്ഥിതഃ |
യൻമേ സ്ത്രീരൂപയാ സ്വൈരം മോഹിതോഽപ്യംഗ മായയാ || 38 || 478

കോ നു മേന്തിതരേൻമായാം വിഷകുതസ്ത്വദൃതേ പുമാൻ |
താംസ്താൻവിസൃജതീം ഭാവാന്ദുസ്തരാമകൃതാത്മഭിഃ || 39 || 479

സേയം ഗുണമയീ മായാ ന ത്യാമഭിഭവിഷ്യതി |
മയാ സമേതാ കാലേന കാലരുപേണ ഭാഗശഃ || 40 || 480

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവം ഭഗവതാ രാജൻ ശ്രീവത്സാങ്കേന സത്കൃതഃ |
ആമന്തര്യ തം പരിക്രമ്യ സഗൺഃ സ്വാലയം യയൗ || 41 || 481

ആത്മാംശഭൂതാം താം മായാം ഭവാനീം ഭഗവാൻഭവഃ |
ശംസതാമൃഷിമുഖ്യാനാം പ്രീത്യാച്ഛിഷ്ടാഥ ഭാരത || 42 || 482

അപി വ്യപശ്യസ്ത്വമജസ്യ മായാം
പരസ്യ പുംസഃ പരദേവതായാഃ |
അഹം കലാനാമൃഷഭോ വിമുഹ്യേ
യയാവശോന്യേ കിമുതാസ്വതന്ത്രാഃ || 43 || 483

യം മാമപൃച്ഛസ്ത്വമുപേത്യ യോഗാത്
സമാസഹസ്രാന്ത ഉപാരതം വൈ |
സ ഏഷ സാക്ഷാത് പുരുഷഃ പുരാണോ
ന യത്ര കാലോ വിശതേ ന വേദഃ || 44 || 484

ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി തേഭിഹിതസ്താത വിക്രമഃ ശാർംഗധൻവനഃ |
സിന്ധോർനിർമ്മമനേ യേന ധൃതഃ പൃഷ്ഠേ മഹാചലഃ || 45 || 485

ഏതൻമുഹുഃ കീർതയതോനൃശൂൺവതോ
ന രിഷ്യതേ ജാതു സമുദ്യമഃ ക്വചിത് |

യദുത്തമശ്ലോകഗുണാനുവർണനം

സമസ്തസംസാരപരിശ്രമാപഹം || 46 ||

486

അസദവിഷയമംശ്രീം ഭാവഗമ്യം പ്രപന്നാ -

നമൃതമമരവർയാനാശയത് സിന്ധുമഥ്യം |

കപടയുവതിവേഷോ മോഹയൻ യഃ സുരാഭീം -

സ്തമഹമുപസ്യതാനാം കാമപൂരം നതോസ്ഥി || 47 ||

487

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ശങ്കരമോഹനം നാമ ദ്വാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ത്രയോദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

മനുർവിവസ്വതഃ പുത്രഃ ശ്രാദ്ധദേവ ഇതി ശ്രുതഃ |
 സപ്തമോ വർത്തമാനോ യസ്തദപത്യാനി മേ ശൃണു || 1 || 488

ഇക്ഷ്വാകുർനഭഗശ്ചൈവ ധൃഷ്ടഃ ശർയാതിരേവ ച |
 നരിഷ്യന്തോഽഥ നാഭാഗഃ സപ്തമോ ദിഷ്ട ഉച്യതേ || 2 || 489

കരുഷ്ഠ പൃഷ്ഠഗ്രസ്ത ദശമോ വസുമാൻസ്മൃതഃ |
 മനോർവൈവസ്വതസ്യേതേ ദശ പുത്രാഃ പരന്തപ || 3 || 490

ആദിത്യാ വസവോ രുദ്രാ വിശ്വേദേവാ മരുദ്ഗണാഃ |
 അശ്വിനാവൃഭവോ രാജന്നിന്ദ്രസ്തേഷാം പുരന്ദരഃ || 4 || 491

കശ്യപോഽത്രിർവസിഷ്ഠശ്ച വിശ്വാമിത്രോഽഥ ഗൗതമഃ |
 ജമദഗ്നിർഭരദ്വാജ ഇതി സപ്തർഷയഃ സ്മൃതാഃ || 5 || 492

അത്രാപി ഭഗവജ്ജൻമ കശ്യപാദദിതേരഭൂത് |
 ആദിത്യാനാമവരജോ വിഷ്ണുർവ്വാമനരുപധൃക് || 6 || 493

സങ്ഷേപതോ മയോക്താനി സപ്ത മൻവന്തരാണി തേ |
 ഭവിഷ്യാൺയഥ വക്ഷ്യാമി വിഷ്ണോഃ ശക്ത്യാൻവിതാനി ച || 7 || 494

- വിവസ്വതശ്ച ഭ്യ ജായേ വിശ്വകർമ്മസുതേ ഉഭേ |
സംജ്ഞാ ഛായാ ച രാജേന്ദ്ര യേ പ്രാഗഭിഹിതേ തവ || 8 || 495
- തൃതീയാം വധവാമേകേ താസാം സംജ്ഞാസുതാസ്ത്രയഃ |
യഥോ യമീ ശ്രാദ്ധദേവശ്ഛായായാശ്ച സുതാംഹരൂണു || 9 || 496
- സാവർണിസ്തപതീ കന്യാ ഭാര്യ സമ്പരണസ്യ യാ |
ശന്നൈശ്ചരസ്തൃതീയോഭ്യഭൂദശിനൗ വധവാത്മജൗ || 10 || 497
- അഷ്ടമേന്തര ആയാതേ സാവർണിർഭവിതാ മനുഃ |
നിർമോകവിരജസ്കാദ്യാഃ സാവർണിതനയാ നൃപ || 11 || 498
- തത്ര ദേവാഃ സുതപസോ വിരജാ അമൃതപ്രഭാഃ |
തേഷാം വിരോചനസുതോ ബലിരിന്ദ്രോ ഭവിഷ്യതി || 12 || 499
- ദത്തേന്ദ്രമാം യാചമാനായ വിഷ്ണവേ യഃ പദത്രയം |
രാധമിന്ദ്രപദം ഹിത്വാ തതഃ സിദ്ധിമവാപ്സ്യതി || 13 || 500
- യോസൗ ഭഗവതാ ബദ്ധഃ പ്രീതേന സുതലേ പുനഃ |
നിവേശിതോഽധികേ സ്വർഗാദധുനാസ്തേ സ്വരാധിവ || 14 || 501
- ഗാലവോ ദീപ്തിമാൻരാമോ ഭ്രാണപുത്രഃ കൃപസ്തഥാ |
ഋഷ്യശൃംഗഃ പിതാസ്ഥാകം ഭഗവാൻബാദരായണഃ || 15 || 502
- ഇമേ സപ്തർഷയസ്തത്ര ഭവിഷ്യന്തി സ്വയോഗതഃ |
ഇദാനീമാസതേ രാജൻ സ്വേ സ്വ ആശ്രമമണ്ഡലേ || 16 || 503
- ദേവഗൃഹ്യാത്സരസ്വത്യാം സാർവഭൗമ ഇതി പ്രഭുഃ |
സ്ഥാനം പുരന്ദരാധ്യത്വാ ബലയേ ദാസ്യതീശ്വരഃ || 17 || 504
- നവമോ ദക്ഷസാവർണിർമനുർവരുണസംഭവഃ |
ഭൂതകേതുർദീപ്തകേതുരിത്യാദ്യാസ്തത്സുതാ നൃപ || 18 || 505

- പാരാ മരീചിഗർഭാദ്യാ ദേവാ ഇന്ദ്രോദ്ഭൂതഃ സ്മൃതഃ |
ദൃതിമത്പ്രമുഖാസ്തത്ര ഭവിഷ്യന്ത്യുഷയസ്തതഃ || 19 || 506
- ആയുഷ്മതോഽംബുധാരായാമൃഷഭോ ഭഗവത്കലാ |
ഭവിതാ യേന സംരാധാം ത്രിലോകീം ഭോക്ഷ്യന്തേദ്ഭൂതഃ || 20 || 507
- ദശമോ ബ്രഹ്മസാവർണിരുപശ്ലോകസുതോ മഹാൻ |
തത്സുതാ ഭൂരിഷേണാദ്യാ ഹവിഷ്മത്പ്രമുഖാ ദ്വിജാഃ || 21 || 508
- ഹവിഷ്മാൻസുകൃതിഃ സത്യോ ജയോ മുർതിസ്തദാ ദ്വിജാഃ |
സുവാസനവിരുദ്ധാദ്യാ ദേവാഃ ശംഭുഃ സുരേശ്വരഃ || 22 || 509
- വിഷ്വകുസേനോ വിഷ്വചാമ തു ശംഭോഃ സഖ്യം കരിഷ്യതി |
ജാതഃ സ്വാംശേന ഭഗവാൻഗൃഹേ വിശ്വസൃജോ വിഭുഃ || 23 || 510
- മനുർവൈ ധർമസാവർണിരേകാദശമ ആത്മവാൻ |
അനാഗതാസ്തത്സുതാശ്ച സത്യധർമാദയോ ദശ || 24 || 511
- വിഹംഗമാഃ കാമഗമാ നിർവാണരുചയഃ സുരാഃ |
ഇന്ദ്രശ്ച വൈധൃതസ്തേഷാമൃഷയശ്ചാരുണാദയഃ || 25 || 512
- ആർയകസ്യ സുതസ്തത്ര ധർമസേതുരിതി സ്മൃതഃ |
വൈധൃതായാം ഹരേരംശസ്ത്രിലോകീം ധാരയിഷ്യതി || 26 || 513
- ഭവിതാ രുദ്രസാവർണീ രാജന്യാദശമോ മനുഃ |
ദേവവാനുപദേവശ്ച ദേവശ്രേഷ്ഠാദയഃ സുതാഃ || 27 || 514
- ഋതധാമാ ച തത്രേന്ദ്രോ ദേവാശ്ച ഹരിതാദയഃ |
ഋഷയശ്ച തപോമുർതിസ്തപസ്ത്യാഗ്നീധ്രകാദയഃ || 28 || 515
- സ്വധാമാഖ്യോ ഹരേരംശഃ സാധയിഷ്യതി തൻമനോഃ |
അന്തരം സത്യസഹസഃ സൂന്യതായാഃ സുതോ വിഭുഃ || 29 || 516

- മനുസ്ത്രയോദശോ ഭാവ്യോ ദേവസാവർണിരാത്മവാൻ |
ചിത്രസേനവിചിത്രാഭ്യോ ദേവസാവർണിദേഹജാഃ || 30 || 517
- ദേവാഃ സുകർമസുത്രാമസംജ്ഞാ ഇന്ദ്രോ ദിവസ്പതിഃ |
നിർമോകതത്ത്വദർശാഭ്യോ ഭവിഷ്യന്ത്യഷ്ടയസ്തദാ || 31 || 518
- ദേവഹോത്രസ്യ തനയ ഉപഹർതാ ദിവസ്പതേഃ |
യോഗേശ്വരോ ഹരേരംശോ ബൃഹത്യാം സംഭവിഷ്യതി || 32 || 519
- മനുർവാ ഇന്ദ്രസാവർണിശ്ചതുർദശമ ഏഷ്യതി |
ഉരുഗംഭീരബുദ്ധ്യാഭ്യോ ഇന്ദ്രസാവർണിവീര്യജാഃ || 33 || 520
- പവിത്രാശ്ചാക്ഷുഷാ ദേവാഃ ശുചിരിന്ദ്രോ ഭവിഷ്യതി |
അഗ്നിർബാഹുഃ ശുചിഃ ശുദ്ധോ മാഗധാഭ്യാസ്തപസ്വിനഃ || 34 || 521
- സത്രായണസ്യ തനയോ ബൃഹദ്ഭാനുസ്തദാ ഹരിഃ |
വിതാനായാം മഹാരാജ ക്രിയാതന്തുൻവിതായിതാ || 35 || 522
- രാജംശ്ചതുർദശൈതാനി ത്രികാലാനുഗതാനി തേ |
പ്രോക്താൻയേഭിർമിതഃ കൽപോ യുഗസാഹസ്രപര്യയഃ || 36 || 523
- || ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ മൻവന്തരാനുവർണനം നാമ ത്രയോദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ||

രാജോവാച

മൻവന്തരേഷു ഭഗവന്യഥാ മൻവാദയസ്ത്രിമേ |
 യസ്മിൻകർമണി യേ യേന നിയുക്താസ്തദ്വദസ്വ മേ || 1 || 524

ഋഷിരുവാച

മനവോ മനുപുത്രാശ്ച മൂനയശ്ച മഹീപതേ |
 ഇന്ദ്രാഃ സുരഗണാശ്ചൈവ സർവേ പുരുഷശാസനാഃ || 2 || 525

യജ്ഞാദയോ യാഃ കഥിതാഃ പൗരുഷ്യസ്തനവോ നൃപ |
 മൻവാദയോ ജഗദ്യാത്രാം നയന്ത്യാഭിഃ പ്രചോദിതാഃ || 3 || 526

ചതുർയുഗാന്തേ കാലേന ഗ്രസ്താംഹരുതിഗണാൻയഥാ |
 തപസാ ഋഷയോഽപശ്യൻയതോ ധർമഃ സനാതനഃ || 4 || 527

തതോ ധർമം ചതുഷ്പാദം മനവോ ഹരിണോദിതാഃ |
 യുക്താഃ സഞ്ചാരയന്ത്യദ്ധാ സ്വേ സ്വേ കാലേ മഹീം നൃപ || 5 || 528

പാലയന്തി പ്രജാപാലാ യാവദന്തം വിഭാഗശഃ |
 യജ്ഞഭാഗഭുജോ ദേവാ യേ ച തത്രാൻവിതാശ്ച തൈഃ || 6 || 529

ഇന്ദ്രോ ഭഗവതാ ദത്താം

ത്രൈലോക്യശ്രീയമൂർജിതാം |

ഭുഞ്ജാനഃ പാതി ലോകാംസ്ത്രീൻ

കാമം ലോകേ പ്രവർഷതി || 7 ||

530

ജ്ഞാനം ചാനുയുഗം ബ്രൂതേ ഹരിഃ സിദ്ധസ്വരൂപധൃക് |

ഋഷിരൂപധരഃ കർമ്മ യോഗം യോഗേശരൂപധൃക് || 8 ||

531

സർഗം പ്രജേഷരൂപേണ ദസ്യുൻഹന്യാത് സ്വരാധ്വപുഃ |

കാലരൂപേണ സർവേഷാമഭാവായ പൃഥഗ്ഗുണഃ || 9 ||

532

സ്തുതയമാനോ ജ്ഞൈരേഭിർമായയാ നാമരൂപയാ |

വിമോഹിതാത്മഭിർനാനാദർശനൈർന ച ദൃശ്യതേ || 10 ||

533

ഏതത് കൽപവികൽപസ്യ പ്രമാണം പരികീർത്തിതം |

യത്ര മൻവന്തരാൺയാഹുശ്ചതുർദശ പുരാവിദഃ || 11 ||

534

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോദ്യായഃ ॥

രാജോവാച

ബലേഃ പദത്രയം ഭൂമേഃ കസ്മാദ്ധരിയാചത |

ഭൂത്യേശ്വരഃ കൃപണവൽലബ്ധാർഥോഽപി ബബന്ധ തം || 1 ||

535

ഏതദ് വേദിതുമിച്ഛാമോ മഹത് കൗതൂഹലം ഹി നഃ |

യജ്ഞേശ്വരസ്യ പൂർണസ്യ ബന്ധനം ചാപ്യനാഗസഃ || 2 ||

536

ശ്രീശുക ഉവാച

പരാജിതശ്രീരസുഭിശ്ച ഹാപിതോ

ഹീന്ദ്രേണ രാജൻഭൃഗുഭിഃ സ ജീവിതഃ |

സർവാത്മനാ താനഭജദ് ഭൃഗുൻബലിഃ

ശിഷ്യോ മഹാത്മാർഥനിവേദനേന || 3 ||

537

തം ബ്രാഹ്മണാ ഭൃഗവഃ പ്രിയമാണാ

അയാജയൻവിശ്വജിതാ ത്രിണാകം |

ജിഗീഷമാണം വിധിനാഭിഷിച്യ

മഹാഭിഷേകേണ മഹാനുഭാവഃ || 4 ||

538

തതോ രഥഃ കാഞ്ചനപട്ടനദ്ധോ

ഹയാശ്ച ഹര്യശ്വതുരംഗവർണാഃ |

ധ്വജശ്ച സിംഹേന വിരാജമാനോ

ഹുതാശനാദാസ ഹവിർഭിരിഷ്ടാത് || 5 ||

539

ധനുശ്ച ദിവ്യം പുരടോപനദ്ധം

തൂണാവരികൃതൗ കവചം ച ദിവ്യം |

പിതാമഹസ്തസ്യ ദദൗ ച മാലാ -

മല്ലാനപുഷ്പാം ജലജം ച ശുക്രഃ || 6 ||

540

ഏവം സ വിപ്രാർജിതയോധനാർഥ -

സ്തൈഃ കൽപിതസ്വസ്ത്യയനോഽഥ വിപ്രാൻ |

പ്രദക്ഷിണീകൃത്യ കൃതപ്രണാമഃ

പ്രഹ്ലാദമാമന്തര്യ നമശ്ചകാര || 7 ||

541

അമാരുഹ്യ രഥം ദിവ്യം ഭൃഗുദത്തം മഹാരഥഃ |

സുസ്രഗ്ധരോഽഥ സന്നഹ്യ ധൻവീ ഖഡ്ഗീ ധൃതേഷുധിഃ || 8 ||

542

ഹേമാംഗദലസദ്ബാഹുഃ സ്ഫുരൻമകരകുണ്ഡലഃ |

രരാജ രഥമാരുഢോ ധിഷ്ണുസ്ഥ ഇവ ഹവ്യവാട് || 9 ||

543

തൂൽയൈശ്വര്യബലശ്രീഭിഃ സ്വയുമൈർദൈത്യയുമപൈഃ |

പിബദ്ഭിരിവ ഖം ദൃഗ്ഭിർദഹദ്ഭിഃ പരിധീനിവ || 10 ||

544

വൃതോ വികർഷൻ മഹതീമാസുരീം ധ്വജിനീം വിഭുഃ |

യയാവിന്ദ്രപുരീം സ്വൃദ്ധാം കമ്പയന്നിവ രോദസീ || 11 ||

545

രത്യാമുപവനോദ്യാനൈഃ ശ്രീമദ്ഭിർനന്ദനാദിഭിഃ |

കുജദ്വിഹംഗമിമുനൈർഗായൻമത്തമധുവ്രതൈഃ || 12 ||

546

പ്രവാലഫലപുഷ്പോരുഭാരശാഖാമരദ്രുമൈഃ |

ഹംസസാരസചക്രാഹ്വകാരണ്ഡവകുലാകുലാഃ |

നലിന്യോ യത്ര ക്രീഡന്തി പ്രമദാഃ സുരസേവിതാഃ || 13 ||

547

- ആകാശഗംഗയാ ദേവ്യാ വൃതാം പരിഖഭൂതയാ |
പ്രാകാരേണാഗ്നിവർണേന സാട്ടാലേനോന്നതേന ച || 14 || 548
- രുക്മപട്ടകപാടൈശ്ച ദ്വാദൈഃ സ്പ്ഫടികഗോപുരൈഃ |
ജുഷ്ടാം വിഭക്തപ്രപഥാം വിശ്വകർമ്മവിനിർമ്മിതാം || 15 || 549
- സഭാചത്വരഥ്യാവൃതാം വിമാനൈർന്യൂർബ്ബുദൈർയുതാം |
ശൃംഗാടകൈർമണിമയൈർവജ്രവിദ്രുമവേദിഭിഃ || 16 || 550
- യത്ര നിത്യവയോരുപാഃ ശ്യാമാ വിരജവാസസഃ |
ഭ്രാജന്തേ രൂപവന്നാർയോ ഹൃദ്ചിർഭിരിവ വഹ്നയഃ || 17 || 551
- സുരസ്ത്രീകേശവിഭ്രഷ്ടനവസൗഗന്ധികസ്രജാം |
യത്രാമോദമുപാദായ മാർഗ ആവാതി മാരുതഃ || 18 || 552
- ഹേമജാലാക്ഷനിർഗച്ഛദ്ധുമേനാഗുരുഗന്ധിനാ |
പാണ്ഡുരേണ പ്രതിച്ഛന്നമാർഗേ യാന്തി സുരപ്രിയാഃ || 19 || 553
- മുക്താവിതാനൈർമണിഹേമകേതുഭി -
ർന്നാനാപതാകാവലഭീഭിരാവൃതാം |
ശിഖണ്ഡിപാരാവതഭൃംഗനാദിതാം
വൈമാനികസ്ത്രീകലഗീതമംഗലാം || 20 || 554
- മൃദംഗശംഖാനകദുന്ദുഭിസ്വനൈഃ
സതാലവീണാമുരജർഷ്ടിഭേണുഭിഃ |
നൃത്യൈഃ സവാദ്യൈരുപദേവഗീതകൈ -
ർമനോരമാം സ്വപ്രഭയാ ജിതപ്രഭാം || 21 || 555
- യാം ന വ്രജന്ത്യധർമ്മിഷ്ഠാഃ ഖലാ ഭൂതദ്രുഹഃ ശഠാഃ |
മാനിനഃ കാമിനോ ലുബ്ധാ ഏഭിർഹീനാ വ്രജന്തി യത് || 22 || 556

താം ദേവധാനീം സ വരുമിനീപതി -

ർബഹിഃ സമന്താദ് രുരുധേ പുതന്യയാ |

ആചാര്യദത്തം ജലജം മഹാസ്വനം

ദധ്മൗ പ്രയുഞ്ജൻഭയമിന്ദ്രയോഷിതാം || 23 ||

557

മഘവാംസ്തമഭിപ്രേത്യ ബലേഃ പരമമുദ്യമം |

സർവദേവഗണോപേതോ ഗുരുമേതദുവാച ഹ || 24 ||

558

ഭഗവന്നുദ്യമോ ഭൂയാൻബലേർനഃ പൂർവവൈരിണഃ |

അവിഷഹ്യമിമം മന്യേ കേനാസീത്തേജസോർജിതഃ || 25 ||

559

നൈനം കശ്ചിത് കുതോ വാപി പ്രതിവ്യാഘ്രമധീശ്വരഃ |

പിബന്നിവ മുഖേനേദം ലിഹന്നിവ ദിശോ ദശ |

ദഹന്നിവ ദിശോ ദൃഗ്ഭിഃ സംവർതാഗ്നിരിവോത്ഥിതഃ || 26 ||

560

ബ്രൂഹി കാരണമേതസ്യ ദുർധർഷത്വസ്യ മദ്രിപോഃ |

ഓജഃ സഹോ ബലം തേജോ യത ഏതത്സമുദ്യമഃ || 27 ||

561

ഗുരുരുവാച

ജാനാമി മഘവംഹരേത്രാരുണതേരസ്യ കാരണം |

ശിഷ്ടായോപഭൃതം തേജോ ഭൃഗുഭിർബ്രഹ്മവാദിഭിഃ || 28 ||

562

ഭവദ്വിധോ ഭവാൻവാപി വർജയിത്യേശ്വരം ഹരിം |

നാസ്യ ശക്തഃ പൂരഃ സ്ഥാതും കൃതാന്തസ്യ യഥാ ജനാഃ || 29 ||

563

തസ്മാന്നിലയമുത്സൃജ്യ യൂയം സർവേ ത്രിവിഷ്ടപം |

യാത കാലം പ്രതീക്ഷന്തോ യതഃ ശത്രാർവിപര്യയഃ || 30 ||

564

ഏഷ വിപ്രബലോദർകഃ സമ്പ്രത്യുർജിതവിക്രമഃ |

തേഷാമേവാപമാനേന സാനുബന്ധോ വിനഷ്ട്യതി || 31 ||

565

ഏവം സുമന്ത്രിതാർത്ഥാസ്തേ ഗുരുണാർത്ഥാനുദർശിനാ |
ഹിത്വാ ത്രിവിഷ്ടപം ജഗ്മുർഗീർവാണാഃ കാമരൂപിണഃ || 32 || 566

ദേവേഷ്യഥ നിലീനേഷു ബലിർവൈരോചനഃ പുരീം |
ദേവധാനീമധിഷ്ഠായ വശം നിന്ദയേ ജഗത്രതയം || 33 || 567

തം വിശ്വജയിനം ശിഷ്യം ഭൃഗവഃ ശിഷ്യവത്സലാഃ |
ശതേന ഹയമേധാനാമനുവ്രതമയാജയൻ || 34 || 568

തതസ്തദനുഭാവേന ഭുവനത്രയവിശ്രുതാം |
കീർതിം ദിക്ഷു വിതൻവാനഃ സ രജേ ഉഡുരാധിവ || 35 || 569

ബുഭുജേ ച ശ്രിയം സ്വഭൃദ്ധാം ദ്വിജദേവോപലംഭിതാം |
കൃതകൃത്യമിവാത്മാനം മന്ദയമാനോ മഹാമനാഃ || 36 || 570

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ പഞ്ചദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഷോഡശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം പുത്രേഷു നഷ്ടേഷു ദേവമാതാദിതിസ്തദാ |
 ഹൃതേ ത്രിവിഷ്ടപേ ദൈത്യൈഃ പര്യതപ്യദനാഥവത് || 1 || 571

ഏകദാ കശ്യപസ്തസ്യ ആശ്രമം ഭഗവാനഗാത് |
 നിരൂത്സവം നിരാനന്ദം സമാധേർവിരതശ്ചിരാത് || 2 || 572

സ പത്നീം ദീനവദനാം കൃതാസനപരിഗ്രഹഃ |
 സഭാജിതോ യഥാൻയായമിദമാഹ കുരുദ്വഹ || 3 || 573

അപ്യഭദ്രം ന വിപ്രാണാം ഭദ്രേ ലോകേധുനാസ്തിഗതം |
 ന ധർമസ്യ ന ലോകസ്യ മൃത്യോശ്ചരണാനുവർതിനഃ || 4 || 574

അപി വാകുശലം കിഞ്ചിദ് ഗൃഹേഷു ഗൃഹമേധിനി |
 ധർമസ്യാർഥസ്യ കാമസ്യ യത്ര യോഗോ ഹ്യയോഗിനാം || 5 || 575

അപി വാതിമയോഭ്യേത്യ കുടുംബാസക്തയാ ത്വയാ |
 ഗൃഹാദപൂജിതാ യാതാഃ പ്രത്യുത്ഥാനേന വാ ക്വചിത് || 6 || 576

ഗൃഹേഷു യേഷ്ചതിമയോ നാർചിതാഃ സലിലൈരപി |
 യദി നിർയാന്തി തേ നൂനം ഫേരുരാജഗൃഹോപമാഃ || 7 || 577

അപ്യഗ്നയസ്തു വേലായാം ന ഹുതാ ഹവിഷാ സതി |
 ത്വയോദ്ദിഗ്നധിയാ ഭദ്രേ പ്രേഷിതേ മയി കർഹിച്ചിത് || 8 || 578

യത്പൂജയാ കാമദുഃഖാൻ -
 യാതി ലോകാൻഗൃഹാൻവിതഃ |
 ബ്രാഹ്മണോഗ്നിശ്ച വൈ വിഷ്ണോഃ
 സർവദേവാത്മനോ മുഖം || 9 || 579

അപി സർവേ കുശലിനസ്തവ പുത്രാ മനസിനി |
 ലക്ഷയേന്ദ്രസ്ഥമാത്മാനം ഭവത്യാ ലക്ഷണൈരഹം || 10 || 580

അദിതിരുവാച
 ഭദ്രം ദ്വിജഗവാം ബ്രഹ്മന്ധർമസ്യാസ്യ ജനസ്യ ച |
 ത്രിവർഗസ്യ പരം ക്ഷേത്രം ഗൃഹമേധിൻഗൃഹാ ഇമേ || 11 || 581

അഗ്നയോതിമയോ ഭൃത്യാ ഭിക്ഷവോ യേ ച ലിപ്സവഃ |
 സർവം ഭഗവതോ ബ്രഹ്മന്നനുധ്യാനാനി രിഷ്യതി || 12 || 582

കോ നു മേ ഭഗവൻകാമോ ന സമ്പദ്യേത മാനസഃ |
 യസ്യ ഭവാൻപ്രജാധ്യക്ഷ ഏവം ധർമാൻപ്രഭാഷതേ || 13 || 583

തവൈവ മാരീച മനഃശരീരജാഃ
 പ്രജാ ഇമാഃ സത്തുരജസ്തമോജുഷഃ |
 സമോ ഭവാംസ്താസ്യസുരാദിഷു പ്രഭോ
 തമാപി ഭക്തം ഭജതേ മഹേശ്വരഃ || 14 || 584

തസ്മാദീശ ഭജന്ത്യാ മേ ശ്രേയശ്ചിന്തയ സുവ്രത |
 ഹൃതശ്രിയോ ഹൃതസ്ഥാനാൻസപന്തൈഃ പാഹി നഃ പ്രഭോ || 15 || 585

പരൈർവിവാസിതാ സാഹം മഗ്നാ വ്യസന്നസാഗരേ |
 ഐശ്വര്യം ശ്രീര്യശഃ സ്ഥാനം ഹൃതാനി പ്രബലൈർമമ || 16 || 586

- യഥാ താനി പുനഃ സാധോ പ്രപദ്യേരൻ മമാത്മജാഃ |
തഥാ വിധേഹി കൽയാണം ധിയാ കൽയാണകൃത്തമ || 17 || 587
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവമഭ്യർത്ഥിതോദ്ദിത്യാ കസ്താമാഹ സ്മയന്നിവ |
അഹോ മായാബലം വിഷ്ണോഃ സ്നേഹബദ്ധമിദം ജഗത് || 18 || 588
- ക്വ ദേഹോ ഭൗതികോന്മാത്മാ ക്വ ചാത്മാ പ്രകൃതേഃ പരഃ |
കസ്യ കേ പതിപുത്രോദ്യാ മോഹ ഏവ ഹി കാരണം || 19 || 589
- ഉപതിഷ്ഠന്വ പുരുഷം ഭഗവന്തം ജനാർദനം |
സർവഭൂതഗുഹാവാസം വാസുദേവം ജഗദ്ഗുരും || 20 || 590
- സ വിധാസ്യതി തേ കാമാൻഹരിർഭീനാനുകമ്പനഃ |
അമോഘാ ഭഗവദ്ഭക്തിർനേതരേതി മതിർമമ || 21 || 591
- അദിതിരുവാച
കേനാഹം വിധിനാ ബ്രഹ്മന്നുപസ്ഥാസ്യേ ജഗത്പതിം |
യഥാ മേ സത്യസങ്കൽപോ വിദധ്യാത് സ മനോരഥം || 22 || 592
- ആദിശ ത്വം ദ്വിജശ്രേഷ്ഠ വിധിം തദുപധാവനം |
ആശു തുഷ്യതി മേ ദേവഃ സീദന്ത്യാഃ സഹ പുത്രൈകൈഃ || 23 || 593
- കശ്യപ ഉവാച
ഏതൻമേ ഭഗവാൻപൃഷ്ടഃ പ്രജാകാമസ്യ പദ്മജഃ |
യദാഹ തേ പ്രവക്ഷ്യാമി വ്രതം കേശവതോഷണം || 24 || 594
- ഫാൽഗുനസ്യാമലേ പക്ഷേ ദ്വാദശാഹം പയോവ്രതഃ |
അർചയേദരവിനാക്ഷം ഭക്ത്യാ പരമയാൻവിതഃ || 25 || 595

- സിനീവാൽയാം മൃദാർജ്ജുനീപ്യ സ്നായാത് ക്രോഡവിദീർണയാ |
യദി ലഭ്യേത വൈ സ്രോതസ്യേതം മന്ത്രമുദീരയേത് || 26 || 596
- ത്വം ദേവ്യാദിവരാഹേണ രസായാഃ സ്ഥാനമിച്ഛതാ |
ഉദ്ധൃതാസി നമസ്തുഭ്യം പാപ്മാനം മേ പ്രണാശയ || 27 || 597
- നിർവർതിതാത്മനിയമോ ദേവമർച്ചേത് സമാഹിതഃ |
അർചായാം സ്ഥണ്ഡിലേ സൂര്യേ ജലേ വഹ്നു ഗുരാവപി || 28 || 598
- നമസ്തുഭ്യം ഭഗവതേ പുരുഷായ മഹീയസേ |
സർവഭൂതനിവാസായ വാസുദേവായ സാക്ഷിണേ || 29 || 599
- നമോഽവ്യക്തായ സൂക്ഷ്മായ പ്രധാനപുരുഷായ ച |
ചതുർവിംശദ്ഗുണജ്ഞായ ഗുണസംഖ്യാനഹേതവേ || 30 || 600
- നമോ ദ്വിശീർഷ്ണേ ത്രിപദേ ചതുഃശൃംഗായ തന്തവേ |
സപ്തഹസ്തായ യജ്ഞായ ത്രയീവിദ്യാത്മനേ നമഃ || 31 || 601
- നമഃ ശിവായ രുദ്രായ നമഃ ശക്തിധരായ ച |
സർവവിദ്യാധിപതയേ ഭൂതാനാം പതയേ നമഃ || 32 || 602
- നമോ ഹിരണ്യഗർഭായ പ്രാണായ ജഗദാത്മനേ |
യോഗൈശ്വര്യശരീരായ നമസ്തേ യോഗഹേതവേ || 33 || 603
- നമസ്ത ആദിദേവായ സാക്ഷിഭൂതായ തേ നമഃ |
നാരായണായ ഋഷയേ നരായ ഹരയേ നമഃ || 34 || 604
- നമോ മരകതശ്യാമവപുഷ്ഠിധിഗതശ്രിയേ |
കേശവായ നമസ്തുഭ്യം നമസ്തേ പീതവാസസേ || 35 || 605
- ത്വം സർവവരദഃ പുംസാം വരേണ്യ വരദർഷഭ |
അതസ്തേ ശ്രേയസേ ധീരാഃ പാദരേണുമുപാസതേ || 36 || 606

- അൻവവർത്തന്ത യം ദേവാഃ ശ്രീശ്ച തത്പാദപദ്മയോഃ |
 സ്പൃഹയന്ത ഇവാമോദം ഭഗവാൻമേ പ്രസീദതാം || 37 || 607
- ഏതൈർമന്ത്രൈർഹൃഷീകേശമാവാഹനപുരസ്കൃതം |
 അർചയേച്ഛുദ്ധയാ യുക്തഃ പാദ്യോപസ്पर्ശനാദിഭിഃ || 38 || 608
- അർചിത്വാ ഗന്ധമാൽയാദൈഃ പയസാ സന്നപയേദ് വിഭും |
 വസ്ത്രോപവീതാഭരണപാദ്യോപസ്पर्ശനൈസ്തതഃ |
 ഗന്ധധൂപാദിഭിശ്ചാർചേദ് ദ്വാദശാക്ഷരവിദ്യയാ || 39 || 609
- ശൃതം പയസി നൈവേദ്യം ശാൽയന്നം വിഭവേ സതി |
 സസർപിഃ സഗുഡം ദത്ത്വാ ജുഹുയാൻമൂലവിദ്യയാ || 40 || 610
- നിവേദിതം തദ് ഭക്തായ ദദ്യാദ് ഭുഞ്ജീത വാ സ്വയം |
 ദത്ത്വാഽചമനമർചിത്വാ താംബൂലം ച നിവേദയേത് || 41 || 611
- ജപേദഷ്ടോത്തരശതം സ്തുവീത സ്തുതിഭിഃ പ്രഭും |
 കൃത്വാ പ്രദക്ഷിണം ഭൂമൗ പ്രണമേദ് ദണ്ഡവൻമുദാ || 42 || 612
- കൃത്വാ ശിരസി തച്ഛേഷാം ദേവമുദ്യാസയേത് തതഃ |
 ദ്വ്യവരാൻഭോജയേദ് വിപ്രാൻപായസേന യഥോചിതം || 43 || 613
- ഭുഞ്ജീത തൈരനുജ്ഞാതഃ ശേഷം സേഷ്ടഃ സഭാജിതൈഃ |
 ബ്രഹ്മചാർയഥ തദ്രാത്ര്യാം ശ്ലോഭൂതേ പ്രഥമേഹനി || 44 || 614
- സ്നാതഃ ശുചിര്യഥോക്തേന വിധിനാ സുസമാഹിതഃ |
 പയസാ സ്നാപയിത്വാർചേദ് യാവദ്യ്വരതസമാപനം || 45 || 615
- പയോഭക്ഷോ വ്രതമിദം ചരേദ് വിഷ്ണുർചനാദൃതഃ |
 പൂർവവജ്ജുഹുയാദഗ്നിം ബ്രാഹ്മണാംശ്ചാപി ഭോജയേത് || 46 || 616

- ഏവം ത്വഹരഹഃ കുർയാദ് ദ്വാദശാഹം പയോവ്രതഃ |
ഹരേരാധനം ഹോമമർഹണം ദ്വിജതർപണം || 47 || 617
- പ്രതിപദ്ദിനമാരഭ്യ യാവച്ഛുക്ലത്രയോദശീ |
ബ്രഹ്മചര്യമധഃസ്വപ്നം സ്നാനം ത്രിഷവണം ചരേത് || 48 || 618
- വർജയേദസദാലാപം ഭോഗാനുച്ചാവചാംസ്തഥാ |
അഹിംസ്രഃ സർവഭൂതാനാം വാസുദേവപരായണഃ || 49 || 619
- ത്രയോദശ്യാമഥോ വിഷ്ണോഃ
സ്നപനം പഞ്ചകൈർവിഭോഃ |
കാരയേച്ഛാസ്ത്രദ്യുഷ്ടേന
വിധിനാ വിധികോവിദൈഃ || 50 || 620
- പൂജാം ച മഹതീം കുർയാദ് വിത്തശാഠ്യവിവർജിതഃ |
ചരും നിരൂപ്യ പയസി ശിപിവിഷ്ടായ വിഷ്ണവേ || 51 || 621
- ശൃതേന തേന പുരുഷം യജേത സുസമാഹിതഃ |
നൈവേദ്യം ചാതിഗുണവദ് ദദ്യാത്പുരുഷതുഷ്ടിദം || 52 || 622
- ആചാര്യം ജ്ഞാനസമ്പന്നം വസ്ത്രാഭരണധേനുഭിഃ |
തോഷയേദ്യത്രിജശ്ചൈവ തദ്വിദ്യാധാരാധനം ഹരേഃ || 53 || 623
- ഭോജയേത് താൻ ഗുണവതാ സദന്നേന ശുചിസ്ഥിതേ |
അൻയാംശ്ച ബ്രാഹ്മണാംശരക്ത്യാ യേ ച തത്ര സമാഗതാഃ || 54 || 624
- ദക്ഷിണാം ഗുരവേ ദദ്യാദ്യത്രിഗ്ഭൃശ്ച യഥാർഹതഃ |
അന്നാദ്യേനാശ്വപാകാംശ്ച പ്രീണയേത്സമുപാഗതാൻ || 55 || 625
- ഭുക്തവത്സു ച സർവേഷു ദീനാന്ധകൃപണേഷു ച |
വിഷ്ണോസ്തത്പ്രീണനം വിദ്വാൻഭുഞ്ജിത സഹ ബന്ധുഭിഃ || 56 || 626

നൃത്യവാദിത്രഗീതൈശ്ച സ്തുതിഭിഃ സ്വസ്തിവാചകൈഃ |
കാരയേത്തത്കമാഭിശ്ച പൂജാം ഭഗവതോന്വഹം || 57 || 627

ഏതത്പയോവ്രതം നാമ പുരുഷാരാധനം പരം |
പിതാമഹേനാഭിഹിതം മയാ തേ സമുദാഹൃതം || 58 || 628

ത്വം ചാനേന മഹാഭാഗേ സമ്യക്ചീർണേന കേശവം |
ആത്മനാ ശുദ്ധഭാവേന നിയതാത്മാ ഭജാവ്യയം || 59 || 629

അയം വൈ സർവയജ്ഞാഖ്യഃ സർവവ്രതമിതി സ്ഥൂതം |
തപഃസാരമിദം ഭദ്രേ ദാനം ചേശ്വരതർപണം || 60 || 630

ത ഏവ നിയമാഃ സാക്ഷാത്ത ഏവ ച യമോത്തമാഃ |
തപോ ദാനം വ്രതം യജ്ഞോ യേന തുഷ്യത്യധോക്ഷജഃ || 61 || 631

തസ്മാദേതദ്വരതം ഭദ്രേ പ്രയതാ ശ്രദ്ധയാ ചര |
ഭഗവാൻപരിതൂഷ്ടസ്തേ വരാനാശു വിധാസ്യതി || 62 || 632

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ അഭിതിപയോവ്രതകഥനം നാമ ഷോഡശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ സപ്തദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്താ സാദിതീ രാജൻസ്വഭർത്ര്യാ കശ്യപേന വൈ |
 അൻവതിഷ്ഠദ് വ്രതമിദം ദ്വാദശാഹമതന്ത്രിതാ || 1 || 633

ചിന്തയന്ത്യേകയാ ബുദ്ധ്യാ മഹാപുരുഷമീശ്വരം |
 പ്രഗൃഹ്യന്ത്രിയദുഷ്ടാശ്ചാൻമനസാ ബുദ്ധിസാരഥിഃ || 2 || 634

മനശ്ചൈകാഗ്രയാ ബുദ്ധ്യാ ഭഗവത്യഖിലാത്മനി |
 വാസുദേവേ സമാധായ ചചാര ഹ പയോവ്രതം || 3 || 635

തസ്യാഃ പ്രാദുരഭൂത്താത ഭഗവാനാദിപുരുഷഃ |
 പീതവാസാശ്ചതുർബാഹുഃ ശംഖചക്രഗദാധരഃ || 4 || 636

തം നേത്രഗോചരം വീക്ഷ്യ സഹസോത്ഥായ സാദരം |
 നനാമ ഭൂവി കായേന ദണ്ഡവത് പ്രീതിവിഹ്വലാ || 5 || 637

സോത്ഥായ ബദ്ധാഞ്ജലിരീഡിതും സ്ഥിതാ
 നോത്സേഹ ആനന്ദജലാകുലേക്ഷണാ |
 ബഭൂവ തുഷ്ണീം പുലകാകുലാകൃതി -
 സ്തദ്ദർശനാത്യുത്സവഗാത്രവേപഥുഃ || 6 || 638

പ്രീത്യാ ശന്നൈർഗദ്ഗദയാ ഗിരാ ഹരിം
 തുഷ്ടാവ സാ ദേവ്യദിതിഃ കുരുദ്വഹ |
 ഉദ്വീക്ഷതീ സാ പിബതീവ ചക്ഷുഷാ
 രമാപതിം യജ്ഞപതിം ജഗത്പതിം || 7 ||

639

അദിതിരുവാച
 യജ്ഞേശ യജ്ഞപുരുഷാച്യുത തീർഥപാദ
 തീർഥശ്രവഃ ശ്രവണമംഗലനാമധേയ |
 ആപന്നലോകവൃജീനോപശമോദയാദ്യ
 ശം നഃ കൃധീശ ഭഗവന്നസി ദീനനാമഃ || 8 ||

640

വിശ്വായ വിശ്വഭവനസ്ഥിതിസംയമായ
 സ്വൈരം ഗൃഹീതപുരുശകൃതിഗുണായ ഭൂമ്നേ |
 സ്വസ്ഥായ ശശ്വദുപബൃംഹിതപൂർണബോധ -
 വ്യാപാദിതാത്മതമസേ ഹരയേ നമസ്തേ || 9 ||

641

ആയുഃ പരം വപുരഭീഷ്ടമതുൽയലക്ഷ്മീ -
 ര്ദ്വോർഭൂരസാഃ സകലയോഗഗുണാസ്ത്രിവർഗഃ |
 ജ്ഞാനം ച കേവലമനന്ത ഭവന്തി തുഷ്ടാത്
 ത്വന്തോ നൃണാം കിമു സപതജയാദിരാശീഃ || 10 ||

642

ശ്രീശുക ഉവാച
 അദിത്യൈവം സ്തൂതോ രാജൻഭഗവാൻപുഷ്കരേക്ഷണഃ |
 ക്ഷേത്രജ്ഞഃ സർവഭൂതാനാമിതി ഹോവാച ഭാരത || 11 ||

643

ശ്രീഭഗവാനുവാച
 ദേവമാതർഭവത്യാ മേ വിജ്ഞാതം ചിരകാക്ഷിതം |
 യത് സപത്തൈർഹൃതശ്രീണാം ച്യാവിതാനാം സ്വധാമതഃ || 12 ||

644

- താൻവിനിർജിത്യ സമരേ ദുർമദാനസുരർഷഭാൻ |
പ്രതിലബ്ധജയശ്രീഭിഃ പുത്രൈരിച്ഛസ്യുപാസിതും || 13 || 645
- ഇന്ദ്രജ്യേഷ്ഠൈഃ സ്വതനയൈർഹതാനാം യുധി വിദ്വിഷാം |
സ്ത്രീയോ രുദന്തീരാസാദ്യ ദ്രഷ്ടുമിച്ഛസി ദുഃഖിതാഃ || 14 || 646
- ആത്മജാൻസുസമൃദ്ധാംസ്ത്വം പ്രത്യാഹൃതയശഃശ്രിയഃ |
നാകപൃഷ്ഠമധിഷ്ഠായ ക്രീഡതോ ദ്രഷ്ടുമിച്ഛസി || 15 || 647
- പ്രായോധുനാ തേസുരയുമനാമാ
അപാരണീയാ ഇതി ദേവി മേ മതിഃ |
യത്തേനുകൂലേശ്വരവിപ്രഗുപ്താ
ന വിക്രമസ്തത്ര സുഖം ദദാതി || 16 || 648
- അമാപുപായോ മമ ദേവി ചിന്ത്യഃ
സന്തോഷിതസ്യ വ്രതചര്യയാ തേ |
മമാർചനം നാർഹതി ഗന്തുമന്യഥാ
ശ്രദ്ധാനുരൂപം ഫലഹേതുകത്വാത് || 17 || 649
- ത്വയാർചിതശ്ചാഹമപത്യഗുപ്തയേ
പയോവ്രതേനാനുഗുണം സമീധിതഃ |
സ്വാംശേന പുത്രത്വമുപേത്യ തേ സുതാൻ
ഗോപ്താസ്ഥി മാരീചതപസ്യധിഷ്ഠിതഃ || 18 || 650
- ഉപധാവ പതിം ഭദ്രേ പ്രജാപതിമകൽമഷം |
മാം ച ഭാവയതീ പത്യാവേവംരൂപമവസ്ഥിതം || 19 || 651
- നൈതത് പരസ്ഥാ ആഖ്യേയം പൃഷ്ടയാപി കഥഞ്ചന |
സർവം സമ്പദ്യതേ ദേവി ദേവഗുഹ്യം സുസംവൃതം || 20 || 652

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏതാവദുക്ത്വാ ഭഗവാംസ് -

തത്രൈത്രവാനന്തരധീയത |

അദിതിർദുർലഭം ലബ്ധ്വാ

ഹരേർജൻമാത്മനി പ്രഭോഃ || 21 ||

653

ഉപാധാവത് പതിം ഭക്ത്യാ പരയാ കൃതകൃത്യവത് |

സ വൈ സമാധിയോഗേന കശ്യപസ്തദബുധ്യത || 22 ||

654

പ്രവിഷ്ടമാത്മനി ഹരേരംശം ഹ്യവിതഥേക്ഷണം |

സോദിത്യം വീര്യമാധത്ത തപസാ ചിരസംഭൃതം |

സമാഹിതമനാ രാജന്ദാരുണ്യഗ്നിം യഥാനിലഃ || 23 ||

655

അദിതേർധിഷ്ഠിതം ഗർഭം ഭഗവന്തം സനാതനം |

ഹിരണ്യഗർഭോ വിജ്ഞായ സമീഡേ ഗുഹ്യനാമഭിഃ || 24 ||

656

ബ്രഹ്മോവാച

ജയോരുഗായ ഭഗവന്നുരൂക്രമ നമോസ്തു തേ |

നമോ ബ്രഹ്മണ്യദേവായ ത്രിഗുണായ നമോ നമഃ || 25 ||

657

നമസ്തേ പൃശ്നിഗർഭായ വേദഗർഭായ വേദസേ |

ത്രിനാഭായ ത്രിപൃഷ്ഠായ ശിപിവിഷ്ടായ വിഷ്ണവേ || 26 ||

658

ത്വമാദിരന്തോ ഭുവനസ്യ മധു -

മനന്തശകുതിം പുരുഷം യഥാഹുഃ |

കാലോ ഭവാനാക്ഷിപതീശ വിശ്വം

സ്രോതോ യഥാന്തഃപതിതം ഗഭീരം || 27 ||

659

ത്വം വൈ പ്രജാനാം സ്ഥിരജംഗമാനാം

പ്രജാപതീനാമസി സംഭവിഷ്ണുഃ |

ദിവൗകസാം ദേവ ദിവശ്ചുതാനാം

പരായണം നൗരിവ മജ്ജതോപ്സു || 28 ||

660

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ സപ്തദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
 ഇത്ഥം വിരിഞ്ചസ്തുതകർമ്മവീര്യഃ
 പ്രാദുർബഭൂവാമൃതഭൂരിത്യാം ।
 ചതുർഭുജഃ ശംഖഗദാബ്ജചക്രഃ
 പിശംഗവാസാ നലിനായതേക്ഷണം ॥ 1 ॥

661

ശ്യാമാവദാതോ ത്യാജരാജകുണ്ഡല -
 ത്വിഷോൽലസശ്ചീവദനാംബുജഃ പുമാൻ ।
 ശ്രീവത്സവക്ഷാ വലയാംഗദോൽലസ -
 ത്കിരീടകാഞ്ചീഗുണചാരുനൂപുരഃ ॥ 2 ॥

662

മധുവ്രതവ്രാതവിഘ്നേഷ്ടയാ സ്വയാ
 വിരാജിതഃ ശ്രീവനമാലയാ ഹരിഃ ।
 പ്രജാപതേർവേശ്മതമഃ സ്വരോചിഷാ
 വിനാശയൻ കംഠനിവിഷ്ടകൗസ്തുഭഃ ॥ 3 ॥

663

ദിശഃ പ്രസേദുഃ സലിലാശയാസ്തദാ
 പ്രജാഃ പ്രഹൃഷ്ടാ ഋതവോ ഗുണാൻവിതാഃ ।
 ദ്യൗരന്തരിക്ഷം ക്ഷിതിരഗ്നിജിഹ്വാ
 ഗാവോ ദ്വിജാഃ സഞ്ജഹൃഷുർനഗാശ്വ ॥ 4 ॥

664

- ശ്രോണായാം ശ്രവണദ്വാദശ്യാം മുഹൂർത്തേഭിജിതി പ്രഭുഃ |
സർവേ നക്ഷത്രതാരാദ്യാശ്ചക്രസ്മിതജ്ജന്മ ദക്ഷിണം || 5 || 665
- ദ്വാദശ്യാം സവിതാതിഷ്ഠന്മധ്യന്ദിനഗതോ നൃപ |
വിജയാ നാമ സാ പ്രോക്താ യന്ത്യാം ജന്മ വിദുർഹരഃ || 6 || 666
- ശംഖദുന്ദുഭയോ നേദുർമൃദംഗപണവാനകാഃ |
ചിത്രവാദിത്രതുർയാണാം നിർഘോഷസ്തുമുലോഭവത് || 7 || 667
- പ്രീതാശ്ചാപ്സരസോന്മുത്യൻഗന്ധർവപ്രവരാ ജഗുഃ |
തുഷ്ടുവുർമുനയോ ദേവാ മനവഃ പിതരോഽഗന്ധഃ || 8 || 668
- സിദ്ധവിദ്യാധരഗണാഃ സകിമ്പുരുഷകിന്നരാഃ |
ചാരണാ യക്ഷരക്ഷാസി സുപർണാ ഭുജഗോത്തമാഃ || 9 || 669
- ഗായന്തോതിപ്രശംസന്തോ നൃത്യന്തോ വിബുധാനുഗാഃ |
അദിത്യാ ആശ്രമപദം കൂസുമൈഃ സമവാകിരൻ || 10 || 670
- ദൃഷ്ട്വാദിതിസ്തം നിജഗർഭസംഭവം
പരം പുമാംസം മുദമാപ വിസ്ഥിതാ |
ഗൃഹീതദേഹം നിജയോഗമായയാ
പ്രജാപതിശ്ചാഹ ജയേതി വിസ്ഥിതഃ || 11 || 671
- യത് തദ് വപുർഭാതി വിഭൂഷണായുധൈ -
രവ്യക്തചിദ് വ്യക്തമധാരയദ്ധരിഃ |
ബഭൂവ തേനൈവ സ വാമനോ വടുഃ
സമ്പശ്യതോർദിവ്യഗതിർയഥാ നടഃ || 12 || 672
- തം വടും വാമനം ദൃഷ്ട്വാ മോദമാനാ മഹർഷയഃ |
കർമാണി കാരയാമാസുഃ പുരസ്കൃത്യ പ്രജാപതിം || 13 || 673

- തസ്യോപനീയമാനസ്യ സാവിത്രിം സവിതാബ്രവീത് |
ബൃഹസ്പതിർബ്രഹ്മസൂത്രം മേഖലാം കശ്യപോദദാത് || 14 || 674
- ദദൗ കൃഷ്ണാജിനം ഭൂമിർദന്ധം സോമോ വനസ്പതിഃ |
കൗപീനാച്ഛാദനം മാതാ ദൃൗശ്ചരത്രം ജഗതഃ പതേഃ || 15 || 675
- കമണ്ഡലും വേദഗർഭഃ കുശാൻസപ്തർഷയോ ദദുഃ |
അക്ഷമാലാം മഹാരാജ സരസ്വത്യവ്യയാത്മനഃ || 16 || 676
- തസ്മാ ഇത്യുപനീതായ യക്ഷരാട് പാത്രികാമദാത് |
ഭിക്ഷാം ഭഗവതീ സാക്ഷാദുമാദാദംബികാ സതീ || 17 || 677
- സ ബ്രഹ്മവർചസേനൈവം സഭാം സംഭാവിതോ വടുഃ |
ബ്രഹ്മർഷിഗണസഞ്ജുഷ്ടാമത്യരോചത മാരിഷഃ || 18 || 678
- സമിദ്ധമാഹിതം വഹ്നിം കൃത്വാ പരിസമൂഹനം |
പരിസ്തീര്യ സമഭ്യർച്യ സമിദ്ഭിരജുഹോദ് ദ്വിജഃ || 19 || 679
- ശ്രുത്യാശ്വമേധൈര്യജമാനമൂർജിതം
ബലിം ഭൃഗുണാമുപകൽപിതൈസ്തതഃ |
ജഗാമ തത്രാഖിലസാരസംഭൃതോ
ഭാരേണ ഗാം സന്നമയൻപദേ പദേ || 20 || 680
- തം നർമദായാസ്തട ഉത്തരേ ബലേ -
ര്യേ ഋത്വിജസ്തേ ഭൃഗുകച്ഛസംജ്ഞതേ |
പ്രവർതയന്തോ ഭൃഗവഃ ക്രതുത്തമം
വ്യചക്ഷതാരാദുദിതം യഥാ രവിം || 21 || 681
- ത ഋത്വിജോ യജമാനഃ സദസ്യോ
ഹതത്വിഷോ വാമനതേജസാ നൃപ |

സൂര്യഃ കിലായാത്യുത വാ വിഭാവസുഃ

സനത്കുമാരോഽഥ ദിദ്യക്ഷയാ ക്രതോഃ || 22 ||

682

ഇതഥം സശിഷ്യേഷു ഭൃഗുഷ്വനേകധാ

വിതർക്യമാണോ ഭഗവാൻസ വാമനഃ |

ഛത്രം സദണ്ഡം സജലം കമണ്ഡലും

വിവേശ ബിഭ്രധയമേധവാടം || 23 ||

683

മൗഞ്ജാ മേഖലയാ വീതമുപവീതാജിനോത്തരം |

ജടീലം വാമനം വിപ്രം മായാമാണവകം ഹരിം || 24 ||

684

പ്രവിഷ്ടം വീക്ഷ്യ ഭൃഗവഃ സശിഷ്യാസ്തേ സഹാഗ്നിഭിഃ |

പ്രത്യഗൃഹ്ണൻസമുത്ഥായ സങ്ക്ഷിപ്താസ്തസ്യ തേജസാ || 25 ||

685

യജമാനഃ പ്രമുദിതോ ദർശനീയം മനോരമം |

രൂപാനുരൂപാവയവം തസ്മാ ആസനമാഹരത് || 26 ||

686

സ്വാഗതേനാഭിനന്ദാഥ പാദൗ ഭഗവതോ ബലിഃ |

അവനിജ്യാർചയാമാസ മുക്തസംഗമനോരമം || 27 ||

687

തത്പാദശൗചം ജനകൽമഷാപഹം

സ ധർമവിൻമൂർധന്യദധാത് സുമംഗലം |

യദ് ദേവദേവോ ഗിരിശശ്ചന്ദ്രമൗലി -

ർദധാര മൂർധ്നാ പരയാ ച ഭക്ത്യാ || 28 ||

688

ബലിരുവാച

സ്വാഗതം തേ നമസ്തുഭ്യം

ബ്രഹ്മൻകിം കരവാമ തേ |

ബ്രഹ്മർഷീണാം തപഃ സാക്ഷാൻ -

മന്യേ ത്വാ്ജിര്യ വപുർധരം || 29 ||

689

അദ്യ നഃ പിതരസ്തുപ്താ അദ്യ നഃ പാവിതം കുലം |
അദ്യ സ്വിഷ്ടഃ ക്രതുരയം യദ് ഭവാനാഗതോ ഗൃഹാൻ || 30 ||

690

അദ്യാഗന്യോ മേ സുഹൃതാ യഥാവിധി
ദ്രിജാത്മജ ത്വച്ചരണാവനേജനൈഃ |
ഹതാംഹസോ വാർഭിരിയം ച ഭൂരഹോ
തഥാ പുനീതാ തനുഭിഃ പദൈസ്തവ || 31 ||

691

യദ് യദ് വടോ വാഘരസി തത്പ്രതീച്ഛ മേ
ത്വാമർമിനം വിപ്രസുതാനുതർകയേ |
ഗാം കാഞ്ചനം ഗുണവദ് ധാമ മൃഷ്ടം
തഥാന്നപേയമുത വാ വിപ്ര കന്യാം |
ഗ്രാമാൻ സമൃദ്ധാംസ്തുരഗാൻ ഗജാൻ വാ
രഥാംസ്തഥാർഹത്തമ സമ്പ്രതീച്ഛ || 32 ||

692

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ബലിവാമനസംവാദേ
അഷ്ടാദശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകോനവിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇതി വൈരോചനേർവാക്യം ധർമയുക്തം സസൂന്യതം ।

നിശമ്യ ഭഗവാൻപ്രീതഃ പ്രതിനന്ദേദമബ്രവീത് ॥ 1 ॥

693

ശ്രീഭഗവാനുവാച

വചസ്തവൈതജ്ജനദേവ സൂന്യതം

കുലോചിതം ധർമയുതം യശസ്കരം ।

യസ്യ പ്രമാണം ഭൃഗവഃ സാമ്പരായേ

പിതാമഹഃ കുലവൃദ്ധഃ പ്രശാന്തഃ ॥ 2 ॥

694

ന ഹ്യേതസ്ഥിൻകുലേ കശ്ചിന്നിഃസത്തുഃ കൃപണഃ പുമാൻ ।

പ്രത്യാഖ്യാതാ പ്രതിശ്രുത്യ യോ വാദാതാ ദ്വിജാതയേ ॥ 3 ॥

695

ന സന്തി തീർഥേ യുധി ചാർഥിനാർഥിതാഃ

പരാങ്മുഖാ യേ ത്വമനസ്വിനോ നൃപാഃ ।

യുഷ്മത്കുലേ യദ്യശസാമലേന

പ്രഹ്ലാദ ഉദ്ഭാതി യഥോഡുപഃ ഖേ ॥ 4 ॥

696

യതോ ജാതോ ഹിരൺയാക്ഷശ്ചരണേക ഇമാം മഹീം ।

പ്രതിവീരം ദിഗ്വിജയേ നാവിന്ദത ഗദായുധഃ ॥ 5 ॥

697

- യം വിനിർജിത്യ കൃച്ഛേണ വിഷ്ണുഃ ക്ഷമോദ്ധാര ആഗതം |
നാത്മാനം ജയിനം മേനേ തദ്വിര്യം ഭൂര്യനുസ്മരൻ || 6 || 698
- നിശമ്യ തദ്വധം ഭ്രാതാ ഹിരണ്യകശിപുഃ പുരാ |
ഹന്തും ഭ്രാതൃഹണം ക്രുദ്ധോ ജഗാമ നിലയം ഹരേഃ || 7 || 699
- തമായാന്തം സമാലോക്യ ശൂലപാണിം കൃതാന്തവത് |
ചിന്തയാമാസ കാലജേന്താ വിഷ്ണുർമായാവിനാം വരഃ || 8 || 700
- യതോ യതോഹം തത്രാസൗ മൃത്യുഃ പ്രാണഭൃതാമിവ |
അതോഹമസ്യ ഹൃദയം പ്രവേക്ഷ്യാമി പരാഗ്ദ്യശഃ || 9 || 701
- ഏവം സ നിശ്ചിത്യ രിപോഃ ശരീര -
മാധാവതോ നിർവിവിശ്വേസുരേന്ദ്ര |
ശ്വാസാനിലാന്തർഹിതസുക്ഷ്മദേഹ -
സ്തത്പ്രാണരന്ധ്രേണ വിവിഗ്നചേതാഃ || 10 || 702
- സ തന്നികേതം പരിമൃശ്യ ശൂന്യ -
മപശ്യമാനഃ കുപിതോ നനാദ |
ക്ഷമാം ദ്യാം ദിശഃ ഖം വിവരാൻസമുദ്രാൻ
വിഷ്ണും വിചിൻവൻ ന ദദർശ വീരഃ || 11 || 703
- അപശ്യന്നിതി ഹോവാച മയാൻവിഷ്ടമിദം ജഗത് |
ഭ്രാതൃഹാ മേ ഗതോ നൂനം യതോ നാവർതതേ പുമാൻ || 12 || 704
- വൈരാനുബന്ധ ഏതാവാനാമൃത്യോരിഹ ദേഹിനാം |
അജ്ഞാനപ്രഭവോ മന്യുരഹമ്മാനോപബൃഹിതഃ || 13 || 705
- പിതാ പ്രഹ്ലാദപുത്രസ്തേ തദ്വിദ്വാന്വിജവത്സലഃ |
സ്വമായുർദ്വിജലിംഗേഭ്യോ ദേവേഭ്യോദാത് സ യാചിതഃ || 14 || 706

ഭവാനാചരിതാസ്ഥർമാ -

നാസ്ഥിതോ ഗൃഹമേധിഭിഃ |

ബ്രാഹ്മണൈഃ പൂർവജൈഃ ശൂരൈ -

രന്ധൈശ്ചോദ്രാമകീർതിഭിഃ || 15 ||

707

തസ്മാത് ത്വത്തോ മഹീമീഷദ് വൃണ്യഹം വരദർഷഭാത് |

പദാനി ത്രീണി ദൈത്യേന്ദ്ര സമ്മിതാനി പദാ മമ || 16 ||

708

നാൻയത് തേ കാമയേ രാജൻവദാൻയാജ്ജഗദീശ്വരാത് |

നൈനഃ പ്രാപ്നോതി വൈ വിദ്വാൻയാവദർഥപ്രതിഗ്രഹഃ || 17 ||

709

ബലിരുവാച

അഹോ ബ്രാഹ്മണദയാദ വാചസ്തേ വൃദ്ധസമ്മതാഃ |

ത്വം ബാലോ ബാലിശമതിഃ സ്വാർഥം പ്രത്യബുധോ യഥാ || 18 ||

710

മാം വചോഭിഃ സമാരാധ്യ ലോകാനാമേകമീശ്വരം |

പദത്രയം വൃണീതേ യോബുദ്ധിമാൻ ദ്വിപദാശുഷം || 19 ||

711

ന പുമാൻ മാമുപവ്രജ്യ ഭൂയോ യാചിതുമർഹതി |

തസ്മാദ് വൃത്തികരീം ഭൂമിം വടോ കാമം പ്രതീച്ഛ മേ || 20 ||

712

ശ്രീഭഗവാനുവാച

യാവന്തോ വിഷയാഃ പ്രേഷ്ഠാസ്ത്രിലോക്യാമജിതേന്ദ്രിയം |

ന ശക്നുവന്തി തേ സർവേ പ്രതിപൂരയിതും നൃപ || 21 ||

713

ത്രിഭിഃ ക്രമൈരസന്തുഷ്ടോ ദ്വിപേനാപി ന പൂർയതേ |

നവവർഷസമേതേന സപ്തദ്വിപവരേച്ഛയാ || 22 ||

714

സപ്തദ്വിപാധിപതയോ

നൃപാ വൈന്യഗയാദയഃ |

അർഥൈഃ കാമൈർഗതാ നാന്തം

തൃഷ്ണായാ ഇതി നഃ ശ്രുതം || 23 ||

715

യദ്യുച്ഛയോപപന്നേന സന്തുഷ്ടോ വർത്തതേ സുഖം |

നാസന്തുഷ്ടസ്ത്രിഭിർലോകൈരജിതാത്ഥോപസാദിതൈഃ || 24 ||

716

പുംസോഽയം സംസൃതേർഹേതു -

രസന്തോഷോർഥകാമയോഃ |

യദ്യുച്ഛയോപപന്നേന

സന്തോഷോ മുക്തയേ സ്ഥ്യതഃ || 25 ||

717

യദ്യുച്ഛാലാഭതുഷ്ടസ്യ തേജോ വിപ്രസ്യ വർധതേ |

തത് പ്രശാമ്യത്യസന്തോഷാദംഭസേവാശുശുക്ഷണിഃ || 26 ||

718

തസ്മാത് ത്രീണി പദാൻയേവ വൃണേ ത്വദ് വരദർഷഭാത് |

ഏതാവതൈവ സിദ്ധോഽഹം വിത്തം യാവത്പ്രയോജനം || 27 ||

719

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്തഃ സ ഹസന്നാഹ വാഛരാതഃ പ്രതിഗൃഹ്യതാം |

വാമനായ മഹീം ദാതും ജഗ്രാഹ ജലഭാജനം || 28 ||

720

വിഷ്ണവേ ക്ഷമാം പ്രദാസ്യന്തമുശനാ അസുരേശ്വരം |

ജാനംശ്ചികീർഷിതം വിഷ്ണോഃ ശിഷ്യം പ്രാഹ വിദാം വരഃ || 29 ||

721

ശുക ഉവാച

ഏഷ വൈരോചനേ സാക്ഷാദ് ഭഗവാൻവിഷ്ണുരവ്യയഃ |

കശ്യപാദദിതേർജാതോ ദേവാനാം കാർയസാധകഃ || 30 ||

722

പ്രതിശ്രുതം ത്ര്യയൈതസ്തൈ യദനർഥമജാനതാ |

ന സാധു മന്യേ ദൈത്യാനാം മഹാനുപഗതോഽനയഃ || 31 ||

723

- ഏഷ തേ സ്ഥാനമൈശ്വര്യം ശ്രിയം തേജോ യശഃ ശ്രുതം |
ദാസ്യത്യാച്ഛിദ്യ ശക്രായ മായാമാണവകോ ഹരിഃ || 32 || 724
- ത്രിഭിഃ ക്രമൈരിമാൻ ലോകാൻവിശ്വകായഃ ക്രമിഷ്യതി |
സർവസ്വം വിഷ്ണവേ ദത്ത്വാ മുഖ്യ വർതിഷ്യസേ കഥം || 33 || 725
- ക്രമതോ ഗാം പദൈകേന ദ്വിതീയേന ദിവം വിഭോഃ |
ഖം ച കായേന മഹതാ താർതീയസ്യ കുതോ ഗതിഃ || 34 || 726
- നിഷ്ഠാം തേ നരകേ മന്യേ ഹൃപ്രദാതുഃ പ്രതിശ്രുതം |
പ്രതിശ്രുതസ്യ യോനീശഃ പ്രതിപാദയിതും ഭവാൻ || 35 || 727
- ന തദ്ദാനം പ്രശംസന്തി യേന വൃത്തിർവിപദ്യതേ |
ദാനം യജ്ഞസ്തപഃ കർമ്മ ലോകേ വൃത്തിമതോ യതഃ || 36 || 728
- ധർമായ യശസ്വേർമായ കാമായ സ്വജനായ ച |
പഞ്ചധാ വിഭജൻവിത്തമിഹാമുത്ര ച മോദതേ || 37 || 729
- അത്രാപി ബഹുചൈർഗീതം ശൃണു മേന്ദുരസത്തമ |
സത്യമോമിതി യത് പ്രോക്തം യന്നേത്യാഹാനൃതം ഹി തത് || 38 || 730
- സത്യം പുഷ്പഫലം വിദ്യാദാത്മവൃക്ഷസ്യ ഗീയതേ |
വൃക്ഷേജീവതി തന്ന സ്യാദനൃതം മൂലമാത്മനഃ || 39 || 731
- തദ് യഥാ വൃക്ഷ ഉന്മൂലഃ ശുഷ്യത്യുദ്യർതതേചിരാത് |
ഏവം നഷ്ടാനൃതഃ സദ്യ ആത്മാ ശുഷ്യന്ന സംശയഃ || 40 || 732
- പരാഗ് രിക്തമപൂർണം വാ അക്ഷരം യത് തദോമിതി |
യത് കിഞ്ചിദോമിതി ബ്രൂയാത് തേന രിച്യേത വൈ പുമാൻ |
ഭിക്ഷവേ സർവമോങ്കുർവന്നാലം കാമേന ചാത്മനേ || 41 || 733

അഥൈതത് പൂർണ്ണമഭ്യന്തരം യച്ച നേത്യന്യതം വചഃ |

സർവം നേത്യന്യതം ബ്രൂയാത് സ ദുഷ്കീർതിഃ ശ്വസന്മൃതഃ || 42 || 734

സ്ത്രീഷു നർമവിവാഹേ ച

വൃത്തൗർഥേ പ്രാണസങ്കടേ |

ഗോബ്രാഹ്മണാർഥേ ഹിംസായാം

നാനൃതം സ്യാജ്ജുഗുപ്സിതം || 43 ||

735

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ഏകോനവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ വിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ബലിരേവം ഗൃഹപതിഃ കുലാചാർയേണ ഭാഷിതഃ |
 തൃഷ്ണീം ഭൂത്വാ ക്ഷണം രാജന്നുവാചാവഹിതോ ഗുരും || 1 ||

736

ബലിരുവാച

സത്യം ഭഗവതാ പ്രോക്തം
 ധർമ്മോക്തം ഗൃഹമേധിനാം |
 അർഥം കാമം യശോ വൃത്തിം
 യോ ന ബാധേത കർഹിച്ചിത് || 2 ||

737

സ ചാഹം വിത്തലോദേന പ്രത്യാചക്ഷേ കഥം ദ്വിജം |
 പ്രതിശ്രുത്യ ദദാമീതി പ്രാഹ്ലാദിഃ കിതവോ യഥാ || 3 ||

738

ന ഹ്യസത്യാത് പരോഽധർമ ഇതി ഹോവാച ഭൂരിയം |
 സർവം സോഽശൃമലം മന്യേ ജ്ഞേലീകപരം നരം || 4 ||

739

നാഹം ബിഭേമി നിരയാന്നാധന്യാദസുഖാർണ്ണവാത് |
 ന സ്ഥാനച്യവനാൻമൃത്യോർയഥാ വിപ്രപ്രലംഭനാത് || 5 ||

740

യദ് യദ്ധാസ്യതി ലോകേസ്ഥിൻസമ്പരേതം ധനാദികം |
 തസ്യ ത്യാഗേ നിമിത്തം കിം വിപ്രസ്തുഷ്യേന്ന തേന ചേത് || 6 ||

741

ശ്രേയഃ കുർവന്തി ഭൂതാനാം സാധവോ ദുസ്ത്യജാസുഭിഃ |
ദധ്യന്ദ്രിബിപ്രഭൃതയഃ കോ വികൽപോ ധരാദിഷു || 7 || 742

യൈരിയം ബുഭുജേ ബ്രഹ്മനൈത്യൈന്ദ്രനിവർതിഭിഃ |
തേഷാം കാലോദ്ഗ്രസീൽലോകാന യശോധിഗതം ഭൂവി || 8 || 743

സുലഭാ യുധി വിപ്രർഷേ ഹൃനിവൃത്താസ്തനൃത്യജഃ |
ന തഥാ തീർഥ ആയാതേ ശ്രദ്ധയാ യേ ധനത്യജഃ || 9 || 744

മനസ്വിനഃ കാരുണികസ്യ ശോഭനം
യദർഥികാമോപനയേന ദുർഗതിഃ |
കുതഃ പുനർബ്രഹ്മവിദാം ഭവാദൃശാം
തതോ വടോരസ്യ ദദാമി വാഛരിതം || 10 || 745

യജന്തി യജന്തക്രതുഭിര്യമാദ്യതാ
ഭവന്ത ആമ്നായവിധാനകോവിദാഃ |
സ ഏവ വിഷ്ണുർവരഭോജസ്തു വാ പരോ
ദാസ്യാമ്യമുഷ്മൈ ക്ഷിതിമീപ്സിതാം മൂനേ || 11 || 746

യദ്യപ്യസാവധർമേണ മാം ബധ്നീയാദനാഗസം |
തഥാപ്യേനം ന ഹിംസിഷ്യേ ഭീതം ബ്രഹ്മതനും രിപും || 12 || 747

ഏഷ വാ ഉത്തമശ്ലോകോ ന ജിഹാസതി യദ് യശഃ |
ഹത്യാ മൈനാം ഹരേദ് യുദ്ധേ ശയീത നിഹതോ മയാ || 13 || 748

ശ്രീശുക ഉവാച
ഏവമശ്രദ്ധിതം ശിഷ്യമനാദേശകരം ഗുരുഃ |
ശശാപ ദൈവപ്രഹിതഃ സത്യസന്ധം മനസ്വിനം || 14 || 749

ദൃഢം പണ്ഡിതമാന്യജ്ഞഃ
സ്തബ്ധോഽസ്യസ്ഥദുപേക്ഷയാ |

മച്ഛാസനാതിഗോ യസ്ത്വ -

മചിരാദ് ഭൂശ്യസേ ശ്രിയഃ || 15 ||

750

ഏവം ശപ്തഃ സ്വഗുരുണാ സത്യാന്ന ചലിതോ മഹാൻ |

വാമനായ ദദാവേനാമർചിത്ത്വാദകപൂർവകം || 16 ||

751

വിന്ധ്യാവലിസ്തദാർദ്ദ്രഗത്യ പത്നീ ജാലകമാലിനീ |

ആനിന്ദയേ കലശം ഹൈമമവനേജന്ദ്രയപാം ഭൃതം || 17 ||

752

യജമാനഃ സ്വയം തസ്യ ശ്രീമത്പാദയുഗം മുദാ |

അവനിജ്യാവഹൻമൂർധ്നി തദപോ വിശ്വപാവനീഃ || 18 ||

753

തദാസ്സരേന്ദ്രം ദിവി ദേവതാഗണാ

ഗന്ധർവവിദ്യാധരസിദ്ധചാരണാഃ |

തത്കർമ്മ സർവ്വേപി ഗുണന്ത ആർജവം

പ്രസൂനവർഷൈർവവൃഷ്ടൂർമുദാൻവിതാഃ || 19 ||

754

നേദൂർമുഹൂർദുന്ദുഭയഃ സഹസ്രശോ

ഗന്ധർവകിമ്പൂരുഷകിന്നരാ ജഗുഃ |

മനസ്വിനാനേന കൃതം സുദുഷ്കരം

വിദ്വാനദാദ് യദ് രിപവേ ജഗത്രതയം || 20 ||

755

തദ് വാമനം രൂപമവർധതാദ്ഭൃതം

ഹരേരനന്തസ്യ ഗുണത്രയാത്മകം |

ഭൂഃ ഖം ദിശോ ദ്യൗർവിവരാഃ പയോധയ -

സ്തിര്യയ്നൃദേവാ ഋഷയോ യദാസത || 21 ||

756

കായേ ബലിസ്തസ്യ മഹാവിഭൂതേഃ

സഹർത്രിഗാചാർയസദസ്യ ഏതത് |

ദദർശ വിശ്വം ത്രിഗുണം ഗുണാത്മകേ

ഭൂതേന്ദ്രിയാർമാശയജീവയുക്തം || 22 ||

757

രസാമചഷ്ടാംഘ്രിതലേഘിമ പാദയോ -

ർമഹീം മഹീധ്രാൻപുരുഷസ്യ ജംഘയോഃ |

പതന്ത്രിണോ ജാനുനി വിശ്വമൂർതേ -

രൂർവോർഗണം മാരുതമിന്ദ്രസേനഃ || 23 ||

758

സന്ധ്യാം വിഭോർവാസസി ഗൃഹ്യ ഐക്ഷത്

പ്രജാപതീഞ്ജഘനേ ആത്മമുഖ്യാൻ |

നാഭ്യാം നഭഃ കുക്ഷിഷു സപ്തസിന്ധു -

നുരുക്രമസ്യോരസി ചർക്ഷമാലാം || 24 ||

759

ഹൃദ്യംഗ ധർമം സ്തനയോർമുരാദേ -

രൂതം ച സത്യം ച മനസ്യഥേനും |

ശ്രിയം ച വക്ഷസ്യരവിനഹസ്താം

കംഠേ ച സാമാനി സമസ്തരേഫാൻ || 25 ||

760

ഇന്ദ്രപ്രധാനാനമരാൻഭുജേഷു

തത്കർണയോഃ കകുഭോ ദ്യൗശ്ച മൂർധ്നി |

കേശേഷു മേഘാംഘ്രസനം നാസികായാ -

മക്ഷ്ണോശ്ച സൂർയം വദനേ ച വഹ്നിം || 26 ||

761

വാൺയാം ച ഛന്ദാംസി രസേ ജലേശം

ഭൂവോർനിഷേധം ച വിധിം ച പക്ഷ്മസു |

അഹശ്ച രാത്രിം ച പരസ്യ പുംസോ

മന്യും ലലാടേധര ഏവ ലോഭം || 27 ||

762

സ്പർശേ ച കാമം നൃപ രേതസോഽഭഃ

പൃഷ്ഠേ ത്വധർമം ക്രമണേഷു യജ്ഞം |

ഛായാസു മൃത്യും ഹസിതേ ച മായാം

തനുരുഹേഷ്യാഷധിജാതയശ്ച || 28 ||

763

നദീശ്ച നാഡീഷു ശിലാ നഖേഷു

ബുദ്ധാവജം ദേവഗണാനുഷീംശ്ച |

പ്രാണേഷു ഗാത്രേ സ്ഥിരജംഗമാനി

സർവാണി ഭൂതാനി ദദർശ വീരഃ || 29 ||

764

സർവാത്മനീദം ഭൂവനം നിരീക്ഷ്യ

സർവ്വേസുരാഃ കശ്ചലമാപുരംഗ |

സുദർശനം ചക്രമസഹ്യതേജോ

ധനുശ്ച ശാർംഗം സ്തനയിതുഘോഷം || 30 ||

765

പർജന്യഘോഷോ ജലജഃ പാഞ്ചജന്യഃ

കൗമോദകീ വിഷ്ണുഗദാ തരസിനീ |

വിദ്യാധരോസിഃ ശതചന്ദ്രയുക്ത -

സ്തുണോത്തമാവക്ഷയസായകൗ ച || 31 ||

766

സുനന്ദമുഖ്യാ ഉപതസ്ഥുരീശം

പാർഷദമുഖ്യാഃ സഹലോകപാലാഃ |

സ്ഫുരത്കിരീടാംഗദമീനകുണ്ഡല -

ശ്രീവത്സരത്തോത്തമമേഖലാംബരൈഃ || 32 ||

767

മധുവ്രതസ്രഗ്വനമാലയാ വൃതോ

രരാജ രാജൻഭഗവാനുരുക്രമഃ |

ക്ഷിതിം പദൈകേന ബലേർവിചക്രമേ

നഭഃ ശരീരേണ ദിശശ്ച ബാഹുഭിഃ || 33 ||

768

പദം ദ്വിതീയം ക്രമതസ്ത്രിവിഷ്ടപം

ന വൈ തൃതീയായ തദീയമൺവപി |

ഉരുക്രമസ്യാംഘ്രിരുപർയുപർയഥോ

മഹർജനാഭ്യാം തപസഃ പരം ഗതഃ || 34 ||

769

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വിശ്വരൂപദർശനം നാമ വിംശതിതമോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ഏകവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

സത്യം സമീക്ഷ്യാബ്ജഭവോ നഖേന്ദുഭി -
 രഹതസ്വധാമദ്യുതിരാവൃതോദ്യഗാത് |
 മരീചിമിശ്രാ ഋഷയോ ബൃഹദ്വരതാഃ
 സനന്ദനാദ്യാ നരദേവ യോഗിനഃ || 1 ||

770

വേദോപവേദാ നിയമാൻവിതാ യഥാ -
 സ്തർക്കേതിഹാസാംഗപുരാണസംഹിതാഃ |
 യേ ചാപരേ യോഗസമീരദീപിത -
 ജ്ഞാനാഗ്നിനാ രന്ധിതകർമ്മകൽമഷാഃ |
 വവന്ദിരേ യത്സ്മരണാനുഭാവതഃ
 സ്വായംഭുവം ധാമ ഗതാ അകർമകം || 2 ||

771

അമാംഘ്രയേ പ്രേന്നമിതായ വിഷ്ണോ -
 രൂപാഹരത് പദ്മഭവോദ്ഭവഹണോദകം |
 സമർച്യ ഭക്ത്യാഭ്യഗൃണാച്ഛുചിശ്രവാ
 യന്നാഭിപക്ഷേരുഹസംഭവഃ സ്വയം || 3 ||

772

ധാതുഃ കമണ്ഡലുജലം തദുരുക്രമസ്യ
 പാദാവനേജനപവിത്രതയാ നരേന്ദ്ര |

സ്വർധുന്യഭൂന്നഭസി സാ പതതീ നിമാർഷ്ടി

ലോകത്രയം ഭഗവതോ വിശദേവ കീർതിഃ || 4 ||

773

ബ്രഹ്മാദയോ ലോകനാമാഃ സ്വനാമായ സമാദ്യതാഃ |

സാനുഗാ ബലിമാജഹ്രുഃ സക്ഷിപ്താത്മവിഭൂതയേ || 5 ||

774

തോയൈഃ സമർഹണൈഃ സ്രഗ്ഭിർഭിവൃഗന്ധാനുലേപണൈഃ |

ധൂപൈർദീപൈഃ സുരഭിഭിർലാജാക്ഷതഫലാങ്കുരൈഃ || 6 ||

775

സ്തവനൈർജയശബ്ദൈശ്ച തദ്വീര്യമഹിമാങ്കിതൈഃ |

നൃത്യവാദിത്രഗീതൈശ്ച ശംഖദുന്ദുഭിനിഃസ്വനൈഃ || 7 ||

776

ജാംബവാന്യക്ഷരാജസ്തു ഭേരീശബ്ദൈർമനോജവഃ |

വിജയം ദിക്ഷു സർവാസു മഹോത്സവമഘോഷയത് || 8 ||

777

മഹീം സർവാം ഹൃതാം ദൃഷ്ട്വാ ത്രിപദവ്യാജയാച്ഛതയാ |

ഊചുഃ സ്വഭർതുരസുരാ ദീക്ഷിതസ്യാത്യമർഷിതാഃ || 9 ||

778

ന വാ അയം ബ്രഹ്മബന്ധുർവിഷ്ണുർമായാവിനാം വരഃ |

ദ്വിജരൂപപ്രതിച്ഛന്നോ ദേവകാർയം ചികീർഷതി || 10 ||

779

അനേന യാചമാനേന ശത്രുണാ വടുരൂപിണാ |

സർവസ്വം നോ ഹൃതം ഭർതുർന്യസ്തദണ്ഡസ്യ ബർഹിഷി || 11 ||

780

സത്യവ്രതസ്യ സതതം ദീക്ഷിതസ്യ വിശേഷതഃ |

നാനൃതം ഭാഷിതും ശക്യം ബ്രഹ്മൺയസ്യ ദയാവതഃ || 12 ||

781

തസ്മാദസ്യ വധോ ധർമോ ഭർതുഃ ശുശ്രൂഷണം ച നഃ |

ഇത്യായുധാനി ജഗൃഹൂർബലേരനുചരാസുരാഃ || 13 ||

782

തേ സർവേ വാമനം ഹന്തും ശൂലപട്ടിശപാണയഃ |

അനിച്ഛതോ ബലേ രാജൻ പ്രാദ്രവഞ്ജാതമന്യവഃ || 14 ||

783

- താനഭിദ്രവതോ ദൃഷ്ട്വാ ദിതിജാനീകപാൻ നൃപ |
പ്രഹസ്യാനുചരാ വിഷ്ണോഃ പ്രത്യഷേധന്നുദായുധാഃ || 15 || 784
- നന്ദഃ സുനന്ദോഽഥ ജയോ വിജയഃ പ്രബലോ ബലഃ |
കുമുദഃ കുമുദാക്ഷശ്ച വിഷ്വകുസേനഃ പതന്ത്രതിരാട് || 16 || 785
- ജയന്തഃ ശ്രുതദേവശ്ച പുഷ്പദന്തോഽഥ സാത്വതഃ |
സർവേ നാഗായുതപ്രാണാശ്ചമും തേ ജഹ്നുരാസുരീം || 17 || 786
- ഹന്യമാനാൻ സ്വകാൻ ദൃഷ്ട്വാ പുരുഷാനുചരൈർബലിഃ |
വാരയാമാസ സംരബ്ധാൻ കാവ്യശാപമനുസ്ഥരൻ || 18 || 787
- ഹേ വിപ്രചിന്തേതേ ഹേ രാഹോ ഹേ നേമേ ശ്രൂയതാം വചഃ |
മാ യുധൃത നിവർതധ്യം ന നഃ കാലോഽയമർഥകൃത് || 19 || 788
- യഃ പ്രഭുഃ സർവഭൂതാനാം സുഖഭുഃഖോപപത്തയേ |
തം നാതിവർതിതും ദൈത്യഃ പൗരുഷൈരീശ്വരഃ പുമാൻ || 20 || 789
- യോ നോ ഭവായ പ്രാഗാസീദഭവായ ദിവൗകസാം |
സ ഏവ ഭഗവാനദ്യ വർതതേ തദ്വിപർയയം || 21 || 790
- ബലേന സചിവൈർബുദ്ധ്യാ ദുർഗൈർമന്ത്രൗഷധാദിഭിഃ |
സാമാദിഭിരുപായൈശ്ച കാലം നാത്യേതി വൈ ജനഃ || 22 || 791
- ഭവദ്ഭിർനിർജിതാ ഹ്യേതേ ബഹുശോഽനുചരാ ഹരേഃ |
ദൈവേനർദ്ധൈസ്ത ഏവാദ്യ യുധി ജിത്വാ നദന്തി നഃ || 23 || 792
- ഏതാൻ വയം വിജേഷ്യാമോ
യദി ദൈവം പ്രസീദതി |
തസ്മാത് കാലം പ്രതീക്ഷധ്യം
യോ നോഽർഥത്വായ കൽപതേ || 24 || 793

ശ്രീശുക ഉവാച

പത്മുർനിഗദിതം ശ്രുത്വാ ദൈത്യദാനവയുമപഃ |

രസാം നിർവിവിശൂ രാജൻ വിഷ്ണുപാർഷദതാഡിതാഃ || 25 ||

794

അഥ താർക്ഷ്യസുതോ ജ്ഞാത്വാ

വിരാട് പ്രഭുചികീർഷിതം |

ബബന്ധ വാരുണൈഃ പാശൈർ -

ബലിം സൗത്യേഹനി ക്രതു || 26 ||

795

ഹാഹാകാരോ മഹാനാസീദ് രോദന്യോഃ സർവതോദിശം |

ഗൃഹ്യമാണ്യസുരപതൗ വിഷ്ണുനാ പ്രഭവിഷ്ണുനാ || 27 ||

796

തം ബദ്ധം വാരുണൈഃ പാശൈർഭഗവാനാഹ വാമനഃ |

നഷ്ടശ്രിയം സ്ഥിരപ്രജ്ഞമുദാരയശസം നൃപ || 28 ||

797

പദാനി ത്രീണി ദത്താനി ഭൂമേർമഹ്യം ത്വയാസുര |

ദ്വാഭ്യാം ക്രാന്താ മഹീ സർവാ തൃതീയമുപകൽപയ || 29 ||

798

യാവത് തപത്യസൗ ഗോഭിർയാവദിന്ദുഃ സഹോധുഭിഃ |

യാവദ് വർഷതി പർജന്യസ്താവതീ ഭൂരിയം തവ || 30 ||

799

പദൈകേന മയാ ക്രാന്തോ ഭൂർലോകഃ ഖം ദിശസ്തനോഃ |

സ്വർലോകസ്തു ദ്വിതീയേന പശ്യതസ്തേ സ്വമാത്മനാ || 31 ||

800

പ്രതിശ്രുതമദാതുസ്തേ നിരയേ വാസ ഇഷ്യതേ |

വിശ ത്വം നിരയം തസ്മാദ് ഗുരുണാ ചാനുമോദിതഃ || 32 ||

801

വൃഥാ മനോരഥസ്തസ്യ ദൂരേ സ്വർഗഃ പതത്യധഃ |

പ്രതിശ്രുതസ്യാദാനേന യോർഭിമിനം വിപ്രലംഭതേ || 33 ||

802

വിപ്രലബ്ധോ ദദാമീതി ത്വയാഹം ചാഡ്യമാനിനാ |
 തദ് വ്യലീകഫലം ഭുങ്ക്ഷ്യ നിരയം കതിചിത് സമാഃ || 34 ||

803

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ബലിനിഗ്രഹോ നാമ
 ഏകവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ദ്വാവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവം വിപ്രകൃതോ രാജൻ ബലിർഭഗവതാസുരഃ |
 ഭിദ്യമാനോഽപ്യഭിന്നാത്മാ പ്രത്യാഹാവിക്ലവം വചഃ || 1 ||

804

ബലിരുവാച

യദ്യുത്തമശ്ലോക ഭവാൻ മമേരിതം
 വചോ വ്യലീകം സുരവര്യ മന്യതേ |
 കരോമ്യുതം തന്ന ഭവേത് പ്രലംഭനം
 പദം തൃതീയം കുരു ശീർഷ്ണി മേ നിജം || 2 ||

805

ബിഭേമി നാഹം നിരയാത് പദച്യുതോ
 ന പാശബന്ധാദ് വ്യസനാദ് ദുരത്യയാത് |
 നൈവാർഥക്യച്ഛാദ് ഭവതോ വിനിഗ്രഹാ -
 ദസാധുവാദാദ് ഭൃശമുദ്വിജേ യഥാ || 3 ||

806

പുംസാം ശ്ലാഘ്യതമം മന്യേ ദണ്ഡമർഹത്തമാർപിതം |
 യം ന മാതാ പിതാ ഭ്രാതാ സുഹൃദശ്ചാദിശന്തി ഹി || 4 ||

807

ത്വം നൂനമസുരാണാം നഃ പാരോക്ഷ്യഃ പരമോ ഗുരുഃ |
 യോ നോഽനേകമദാധാനാം വിഭ്രംശം ചക്ഷുരാദിശത് || 5 ||

808

യസ്മിൻ വൈരാഗ്യബന്ധേന രൂഢേന വിബുധേതരാഃ |
ബഹവോ ലേഭിരേ സിദ്ധിം യാമു ഹൈകാന്തയോഗിനഃ || 6 || 809

തേനാഹം നിഗൃഹീതോഽസ്മി ഭവതാ ഭൂരികർമ്മണാ |
ബദ്ധശ്ച വാരൂണൈഃ പാശൈർനാതിവ്രീഡേ ന ച വൃഥേ || 7 || 810

പിതാമഹോ മേ ഭവദീയസമ്മതഃ
പ്രഹ്ലാദ ആവിഷ്കൃതസാധുവാദഃ |
ഭവദ്വിപക്ഷേണ വിചിത്രവൈശസം
സമ്പ്രാപിതസ്ത്വത്പരമഃ സ്വപിത്രാ || 8 || 811

കിമാത്മനാനേന ജഹാതി യോഽന്തതഃ
കിം രിക്തമഹാരൈഃ സ്വജനാഖ്യദസ്യുഭിഃ |
കിം ജായയാ സംസൃതിഹേതുഭൂതയാ
മർത്യസ്യ ഗേഹൈഃ കിമിഹായുഷോ വ്യയഃ || 9 || 812

ഇത്ഥം സ നിശ്ചിത്യ പിതാമഹോ മഹാ -
നഗാധബോധോ ഭവതഃ പാദപദ്മം |
ധ്രുവം പ്രപേദേ ഹ്യകുതോഭയം ജനാദ്
ഭീതഃ സ്വപക്ഷക്ഷപണസ്യ സത്തമഃ || 10 || 813

അമാഹമപ്യാത്മരിപോസ്തവാന്തികം
ദൈവേന നീതഃ പ്രസഭം ത്യാജിതശ്രീഃ |
ഇദം കൃതാന്താന്തികവർതി ജീവിതം
യയാധ്രുവം സ്തബ്ധമതിർന ബുധ്യതേ || 11 || 814

ശ്രീശുക ഉവാച
തസ്യേതഥം ഭാഷമാണസ്യ പ്രഹ്ലാദോ ഭഗവത്പ്രിയഃ |
ആജഗാമ കുരുശ്രേഷ്ഠ രാകാപതിരിവോത്ഥിതഃ || 12 || 815

തമിന്ദ്രസേനഃ സ്വപിതാമഹം ശ്രിയാ
വിരാജമാനം നലിനായതേക്ഷണം |

പ്രാംശും പിശംഗാംബരമഞ്ജനത്രിഷം
പ്രലംബബാഹും സുഭഗം സമൈക്ഷത || 13 ||

816

തസ്മൈ ബലിർവാരുണപാശയന്ത്രിതഃ
സമർഹണം നോപജഹാര പൂർവവത് |

നനാമ മൂർധ്നാശ്രുവിലോലലോചനഃ
സുവീഡനീചീനമുഖോ ബഭൂവ ഹ || 14 ||

817

സ തത്ര ഹാസീനമുദീക്ഷ്യ സത്പതിം
സുനന്ദനന്ദാദ്യനുഗൈരുപാസിതം |

ഉപേത്യ ഭൂമൗ ശിരസാ മഹാമനാ
നനാമ മൂർധ്നാ പുലകാശ്രുവിക്ലവഃ || 15 ||

818

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

ത്വയൈവ ദത്തം പദമൈന്ദ്രമൂർജിതം
ഹൃതം തദേവാദ്യ തമൈവ ശോഭനം |

മന്യേ മഹാനസ്യ കൃതോ ഹ്യനുഗ്രഹോ
വിഭ്രംശിതോ യശ്ചിയ ആത്മമോഹനാത് || 16 ||

819

യയാ ഹി വിദ്വാനപി മുഹ്യതേ യത -

സ്തത് കോ വിചഷ്ടേ ഗതിമാത്മനോ യഥാ |
തസ്മൈ നമസ്തേ ജഗദീശ്വരായ വൈ
നാരായണായാഖിലലോകസാക്ഷിണേ || 17 ||

820

ശ്രീശുക ഉവാച

തസ്യാനുശൃൺവതോ രാജൻ പ്രഹ്ലാദസ്യ കൃതാഞ്ജലേഃ |
ഹിരണ്യഗർഭോ ഭഗവാനുവാച മധുസൂദനം || 18 ||

821

ബദ്ധം വീക്ഷ്യ പതിം സാധൂി തത്പത്നീ ഭയവിഹ്വലാ |
പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രണതോപേന്ദ്രം ബഭാഷേഽവാങ്മുഖീ നൃപ || 19 || 822

വിന്ധ്യാവലിരുവാച
ക്രീഡാർഥമാത്മന ഇദം ത്രിജഗത് കൃതം തേ
സ്വാമ്യം തു തത്ര കുധിയോഽപര ഈശ കുർയുഃ |
കർതുഃ പ്രഭോസ്തവ കിമസ്യത ആവഹന്തി
ത്യക്തഹ്രിയസ്ത്വദവരോപിതകർത്യവാദാഃ || 20 || 823

ബ്രഹ്മോവാച
ഭൂതഭാവന ഭൂതേശ ദേവദേവ ജഗൻമയ |
മുഞ്ചൈനം ഹൃതസർവസ്വം നായമർഹതി നിഗ്രഹം || 21 || 824

കൃത്സ്നാ ത്വേനേന ദത്താ ഭൂർ -
ലോകാഃ കർമാർജിതാശ്ച യേ |
നിവേദിതം ച സർവസ്വ -
മാത്മാവിക്ലവയാ ധിയാ || 22 || 825

യത്പാദയോരശംധീഃ സലിലം പ്രദായ
ദൂർവാങ്കുരൈരപി വിധായ സതീം സപർയാം |
അപ്യുത്തമാം ഗതിമസൗ ഭജതേ ത്രിലോകീം
ദാശ്വാനവിക്ലവമനാഃ കഥമാർതിമുച്ഛേത് || 23 || 826

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ബ്രഹ്മൻ യമനുഗൃഹ്ണാമി തദ്വിശോ വിധുനോമ്യഹം |
യൻമദഃ പുരുഷഃ സ്തബ്ധോ ലോകം മാം ചാവമന്യതേ || 24 || 827

യദാ കദാചിജ്ജീവാത്മാ സംസരൻ നിജകർമഭിഃ |
നാനായോനിഷ്ഠനീശോഽയം പൗരുഷീം ഗതിമാവ്രജേത് || 25 || 828

- ജൻമകർമ്മവയോരുപവിദ്യൈശ്വര്യധനാദിഭിഃ |
യദ്യസ്യ ന ഭവേത് സ്തംഭസ്തത്രായം മദനുഗ്രഹഃ || 26 || 829
- മാനസ്തംഭനിമിത്താനാം ജൻമാദീനാം സമന്തതഃ |
സർവശ്രേയഃപ്രതീപാനാം ഹന്ത മുഹ്യേന്ന മത്പരഃ || 27 || 830
- ഏഷ ദാനവദൈത്യാനാമഗ്രണീഃ കീർത്തിവർധനഃ |
അജൈഷീദജയാം മായാം സീദന്നപി ന മുഹ്യതി || 28 || 831
- ക്ഷീണരികുലശ്ചുതഃ സ്ഥാനാത്
ക്ഷിപ്തോ ബദ്ധശ്ച ശത്രുഭിഃ |
ജ്ഞാതിഭിശ്ച പരിത്യക്തോ
യാതനാമനുയാപിതഃ || 29 || 832
- ഗുരുണാ ഭർത്സിതഃ ശപ്തോ ജഹൗ സത്യം ന സുവ്രതഃ |
ഹലൈരുകുന്തോ മയാ ധർമോ നായം ത്യജതി സത്യവാക് || 30 || 833
- ഏഷ മേ പ്രാപിതഃ സ്ഥാനം ദുഷ്പ്രാപമമരൈരപി |
സാവർണേരന്തരസ്യായം ഭവിതേന്ദ്രോ മദാശ്രയഃ || 31 || 834
- താവത് സുതലമധ്യാസ്താം വിശ്വകർമ്മവിനിർമിതം |
യന്നാധയോ വ്യാധയശ്ച ക്ലമസ്തന്ദ്രോ പരാഭവഃ |
നോപസർഗാ നിവസതാം സംഭവന്തി മമേക്ഷയാ || 32 || 835
- ഇന്ദ്രസേന മഹാരാജ യാഹി ഭോ ഭദ്രമസ്തു തേ |
സുതലം സ്വർഗിഭിഃ പ്രാർഥ്യം ജ്ഞാതിഭിഃ പരിവാരിതഃ || 33 || 836
- ന ത്വാമഭിഭവിഷ്യന്തി ലോകേശാഃ കിമുതാപരേ |
ത്വച്ഛാസനാതിഗാൻ ദൈത്യാംശ്ചക്രം മേ സൂദധിഷ്യതി || 34 || 837

രക്ഷിഷ്യേ സർവതോഹം ത്വാം സാനുഗം സപരിച്ഛദം |

സദാ സന്നിഹിതം വീര തത്ര മാം ദ്രക്ഷ്യതേ ഭവാൻ || 35 ||

838

തത്ര ദാനവദൈത്യാനാം സംഗാത് തേ ഭാവ ആസുരഃ |

ദൃഷ്ട്വാ മദനുഭാവം വൈ സദ്യഃ കുംഭോ വിനഷ്ട്യതി || 36 ||

839

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം

അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനപ്രാദുർഭാവേ ബലിവാമനസംവാദോ നാമ

ദ്വാവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം

॥ അഷ്ടമസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്തവന്തം പുരുഷം പുരാതനം

മഹാനുഭാവോഽഖിലസാധുസമ്മതഃ |

ബദ്ധാഞ്ജലിർബാഷ്പകലാകുലേക്ഷണോ

ഭക്ത്യുദ്ഗലോ ഗദ്ഗദയാ ഗിരാബ്രവീത് || 1 ||

840

ബലിരുവാച

അഹോ പ്രണാമായ കൃതഃ സമുദ്യമഃ

പ്രപന്നഭക്താർത്ഥവിധൗ സമാഹിതഃ |

യൽലോകപാലൈസ്ത്വദനുഗ്രഹോഽമരൈ -

രലബ്ധപൂർവ്വോഽപസദ്ഭിസുരേർപിതഃ || 2 ||

841

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്ത്വാ ഹരിമാനമ്യ ബ്രഹ്മാണം സഭവം തതഃ |

വിവേശ സുതലം പ്രീതോ ബലിർമുക്തഃ സഹാസുരൈഃ || 3 ||

842

ഏവമിന്ദ്രായ ഭഗവാൻ പ്രത്യാനീയ ത്രിവിഷ്ടപം |

പൂരയിത്വാദിതേഃ കാമമശാസത് സകലം ജഗത് || 4 ||

843

ലബ്ധപ്രസാദം നിർമുക്തം പൗത്രം വംശധരം ബലിം |

നിശാമ്യ ഭക്തിപ്രവണഃ പ്രഹ്ലാദ ഇദമബ്രവീത് || 5 ||

844

പ്രഹ്ലാദ ഉവാച

നേമം വിരിഞ്ഞ്ചാ ലഭതേ പ്രസാദം

ന ശ്രീർന ശർവഃ കിമുതാപരേ തേ |

യന്നോഽസുരാണാമസി ദുർഗപാലോ

വിശ്വാഭിവന്ദ്യരപി വന്ദിതാംഘ്രിഃ || 6 ||

845

യത്പാദപദ്മകരനനിഷേവണേന

ബ്രഹ്മാദയഃ ശരണദാശ്നുവതേ വിഭൂതിഃ |

കസ്മാദ് വയം കുസൃതയഃ ഖലയോനയസ്തേ

ദാക്ഷിണ്യദൃഷ്ടിപദവിം ഭവതഃ പ്രണീതാഃ || 7 ||

846

ചിത്രം തവേഹിതമഹോഽമിതയോഗമായാ -

ലീലാവിസൃഷ്ടഭുവനസ്യ വിശാരദസ്യ |

സർവാത്മനഃ സമദ്യശോ വിഷമഃ സ്വഭാവോ

ഭക്തപ്രിയോ യദസി കൽപതരുസ്വഭാവഃ || 8 ||

847

ശ്രീഭഗവാനുവാച

വത്സ പ്രഹ്ലാദ ഭദ്രം തേ പ്രയാഹി സുതലാലയം |

മോദമാനഃ സ്വപൗത്രേണ ജ്ഞാതീനാം സുഖമാവഹ || 9 ||

848

നിത്യം ദൃഷ്ടാസി മാം തത്ര ഗദാപാണിമവസ്ഥിതം |

മദുർശനമഹാഹ്ലാദധ്വസ്തകർമ്മനിബന്ധനഃ || 10 ||

849

ശ്രീശുക ഉവാച

ആജ്ഞാം ഭഗവതോ രാജൻ പ്രഹ്ലാദോ ബലിനാ സഹ |

ബാഘമിത്യമലപ്രജേണാ മുർധന്യാധായ കൃതാഞ്ജലിഃ || 11 ||

850

പരിക്രമ്യാദിപുരുഷം സർവാസുരചമുപതിഃ |

പ്രണതസ്തദനുജ്ഞാതഃ പ്രവിവേശ മഹാബിലം || 12 ||

851

- അമാഹോശനസം രാജൻ ഹരിർനാരായണോന്തികേ |
ആസീനമൃത്വിജാം മധ്യേ സദസി ബ്രഹ്മവാദിനാം || 13 || 852
- ബ്രഹ്മൻ സന്തനു ശിഷ്യസ്യ കർമ്മച്ഛിദ്രം വിതൻവതഃ |
യത് തത് കർമസു വൈഷമ്യം ബ്രഹ്മദ്യുഷ്ടം സമം ഭവേത് || 14 || 853
- ശുക്ര ഉവാച
കുതസ്തത്കർമവൈഷമ്യം യസ്യ കർമേശ്വരോ ഭവാൻ |
യജ്ഞേതശോ യജ്ഞപുരുഷഃ സർവഭാവേന പുജിതഃ || 15 || 854
- മന്ത്രതസ്തന്ത്രതശ്ചിദ്രം ദേശകാലാർഹവസ്തുതഃ |
സർവം കരോതി നിശ്ചിദ്രം നാമസങ്കീർതനം തവ || 16 || 855
- തഥാപി വദതോ ഭൂമൻ കരിഷ്യാമ്യനുശാസനം |
ഏതച്ഛ്രേയഃ പരം പുംസാം യത് തവാജ്ഞാനുപാലനം || 17 || 856
- ശ്രീശുക ഉവാച
അഭിനന്ദ്യ ഹരേരാജ്ഞാമുശനാ ഭഗവാനിതി |
യജ്ഞച്ഛിദ്രം സമാധത്ത ബലേർവിപ്രർഷിഭിഃ സഹ || 18 || 857
- ഏവം ബലേർമഹീം രാജൻ ഭിക്ഷിത്വാ വാമനോ ഹരിഃ |
ദദൗ ഭാത്രേ മഹേന്ദ്രായ ത്രിദിവം യത് പരൈർഹൃതം || 19 || 858
- പ്രജാപതിപതിർബ്രഹ്മാ ദേവർഷിപിതൃഭൂമിപൈഃ |
ദക്ഷഭൃഗ്ഗംഗിരോമുഖ്യൈഃ കുമാരേണ ഭവേന ച || 20 || 859
- കശ്യപസ്യാദിതേഃ പ്രീത്യേ സർവഭൂതഭവായ ച |
ലോകാനാം ലോകപാലാനാമകരോദ് വാമനം പതിം || 21 || 860
- വേദാനാം സർവദേവാനാം ധർമസ്യ യശസഃ ശ്രിയഃ |
മംഗലാനാം വ്രതാനാം ച കൽപം സ്വർഗാപവർഗയോഃ || 22 || 861

- ഉപേന്ദ്രം കൽപയാഞ്ചക്രേ പതിം സർവവിഭൂതയേ |
തദാ സർവാണി ഭൂതാനി ഭൂശം മുമുദിരേ നൃപ || 23 || 862
- തതസ്ത്രിന്ദുഃ പുരസ്കൃത്യ ദേവയാനേന വാമനം |
ലോകപാലൈർദിവം നിന്ദയേ ബ്രഹ്മണാ ചാനുമോദിതഃ || 24 || 863
- പ്രാപ്യ ത്രിഭുവനം ചേന്ദ്ര ഉപേന്ദ്രഭൂജപാലിതഃ |
ശ്രിയാ പരമയാ ജുഷ്ടോ മുമുദേ ഗതസാധുസഃ || 25 || 864
- ബ്രഹ്മാ ശർവഃ കുമാരശ്ച ഭൃഗ്വാദ്യാ മൂനയോ നൃപ |
പിതരഃ സർവഭൂതാനി സിദ്ധാ വൈമാനികാശ്ച യേ || 26 || 865
- സുമഹത് കർമ്മ തദ് വിഷ്ണോർഗായന്തഃ പരമാദ്ഭുതം |
ധിഷ്ണാണി സ്താനി തേ ജഗ്മുരദിതിം ച ശശംസിരേ || 27 || 866
- സർവമേതൻമയാഽഽഖ്യാതം ഭവതഃ കുലനന്ദന |
ഉരുക്രമസ്യ ചരിതം ശ്രോതൃണാമഘമോചനം || 28 || 867
- പാരം മഹിമ്ന ഉരു വിക്രമതോ ഗുണാനോ
യഃ പാർഥിവാണി വിമമേ സ രജാംസി മർത്യഃ |
കിം ജായമാന ഉത ജാത ഉപൈതി മർത്യ
ഇത്യാഹ മന്ത്രദൃഗൃഷിഃ പുരുഷസ്യ യസ്യ || 29 || 868
- യ ഇദം ദേവദേവസ്യ ഹരേരദ്ഭുതകർമ്മണഃ |
അവതാരാനുചരിതം ശൃൺവൻ യാതി പരാം ഗതിം || 30 || 869
- ക്രിയമാണേ കർമ്മണീദം ദൈവേ പിത്രേഽഥ മാനുഷേ |
യത്ര യത്രാനുകീർത്യേത തത് തേഷാം സുകൃതം വിദുഃ || 31 || 870

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
അഷ്ടമസ്കന്ധേ വാമനാവതാരചരിതേ ത്രയോവിംശോധ്യായഃ ||

ശ്രീഃ
 ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
 ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
 ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
 ശ്രീമദ്ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം
 || അഷ്ടമസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോധ്യായഃ ||

രാജോവാച

ഭഗവംഘ്രാതുമിച്ഛാമി ഹരേരദ്ഭുതകർമ്മണം |
 അവതാരകഥാമാദ്യാം മായാമത്സ്യവിഡംബനം || 1 || 871

യദർഥമദധാദ് രൂപം മാത്സ്യം ലോകജുഗുപ്സിതം |
 തമഃപ്രകൃതി ദുർമർഷം കർമഗ്രസ്ത ഇവേശ്വരഃ || 2 || 872

ഏതന്നോ ഭഗവൻ സർവം യഥാവദ് വക്തുമർഹസി |
 ഉത്തമശ്ലോകചരിതം സർവലോകസുഖാവഹം || 3 || 873

സുത ഉവാച

ഇത്യുക്തോ വിഷ്ണുരാതേന ഭഗവാൻ ബാദരായണിഃ |
 ഉവാച ചരിതം വിഷ്ണോർമത്സ്യരൂപേണ യത് കൃതം || 4 || 874

ശ്രീശുക ഉവാച

ഗോവിപ്രസുരസാധുനാം ഛന്ദസാമപി ചേശ്വരഃ |
 രക്ഷാമിച്ഛംസ്തന്മൂർധത്തേ ധർമസ്യാർഥസ്യ ചൈവ ഹി || 5 || 875

ഉച്ചാവചേഷു ഭൂതേഷു ചരൻ വായുരിവേശ്വരഃ |
 നോച്ചാവചത്വം ഭജതേ നിർഗുണത്യാഭിയോ ഗുണൈഃ || 6 || 876

- ആസീദതീതകൽപാനേ ബ്രാഹ്മോ നൈമിത്തികോ ലയഃ |
സമുദ്രാപപ്ലുതാസ്തത്ര ലോകാ ഭൂരാദയോ നൃപ || 7 || 877
- കാലേനാഗതനിദ്രസ്യ ധാതുഃ ശിശയിഷോർബലീ |
മുഖതോ നിഃസൃതാൻ വേദാൻഹയഗ്രീവോന്തികേഹരത് || 8 || 878
- ജ്ഞാത്വാ തദ് ദാനവേന്ദ്രസ്യ ഹയഗ്രീവസ്യ ചേഷ്ടിതം |
ദധാര ശഹരീരുപം ഭഗവാൻ ഹരിരീശ്വരഃ || 9 || 879
- തത്ര രാജഋഷിഃ കശ്ചിന്നാമ്നാ സത്യവ്രതോ മഹാൻ |
നാരായണപരോത്ഥപൃത് തപഃ സ സലിലാശനഃ || 10 || 880
- യോസാവസ്ഥിൻമഹാകൽപേ തനയഃ സ വിവസ്വതഃ |
ശ്രാദ്ധദേവ ഇതി ഖ്യാതോ മനുത്യേ ഹരിണാർപിതഃ || 11 || 881
- ഏകദാ കൃതമാലായാം കുർവതോ ജലതർപണം |
തസ്യാഞ്ജൽയുദകേ കാചിച്ഛഹർയേകാഭ്യുപദ്യത || 12 || 882
- സത്യവ്രതോഞ്ജലിഗതാം സഹ തോയേന ഭാരത |
ഉത്സസർജ നദീതോയേ ശഹരീം ദ്രവിഡേശ്വരഃ || 13 || 883
- തമാഹ സാതികരുണം മഹാകാരുണികം നൃപം |
യാദോഭ്യോ ജ്ഞാതിഘാതിഭ്യോ ദീനാം മാം ദീനവത്സല |
കഥം വിസൃജസേ രാജൻ ഭീതാമസ്ഥിൻ സരിജ്ജലേ || 14 || 884
- തമാത്മനോന്യഗ്രഹാർഥം പ്രീത്യാ മത്സ്യവപുർധരം |
അജാനൻ രക്ഷണാർഥായ ശഹർയാഃ സ മനോ ദധേ || 15 || 885
- തസ്യ ദീനതരം വാക്യമാശ്രുത്യ സ മഹീപതിഃ |
കലശാപ്സു നിധായൈനാം ദയാലുർനിന്യ ആശ്രമം || 16 || 886

- സാ തു തത്രൈകരാത്രേണ വർധമാനാ കമണ്ഡലൗ |
അലബ്ധ്യാത്മാവകാശം വാ ഇദമാഹ മഹീപതിം || 17 || 887
- നാഹം കമണ്ഡലാവസ്ഥിൻ കൃഷ്ണം വസ്തുമിഹോത്സഹേ |
കൽപയൗകഃ സുവിപുലം യത്രാഹം നിവസേ സുഖം || 18 || 888
- സ ഏനാം തത ആദായ ന്യധാദൗദഞ്ചനോദകേ |
തത്ര ക്ഷിപ്താ മുഹൂർത്തേന ഹസ്തത്രയമവർധത || 19 || 889
- ന മ ഏതദലം രാജൻ സുഖം വസ്തുമുദഞ്ചനം |
പൃഥു ദേഹി പദം മഹ്യം യത് ത്വാഹം ശരണം ഗതാ || 20 || 890
- തത ആദായ സാ രാജ്ഞാ ക്ഷിപ്താ രാജൻ സരോവരേ |
തദാവൃത്യാത്മനാ സോഽയം മഹാമീനോന്വവർധത || 21 || 891
- നൈതൻമേ സ്വസ്തയേ രാജന്നുദകം സലിലൗകസഃ |
നിയേഹി രക്ഷായോഗേന ഹ്രദേ മാമവിദാസിനി || 22 || 892
- ഇത്യുക്തഃ സോഽനയൻമത്സ്യം തത്ര തത്രാവിദാസിനി |
ജലാശയേ സമ്മിതം തം സമുദ്രേ പ്രാക്ഷിപജ്ഞധഷം || 23 || 893
- ക്ഷിപ്യമാണസ്തമാഹേദമിഹ മാം മകരാദയഃ |
അദന്ത്യതിബലാ വീര മാം നേഹോത്സഷ്ടുമർഹസി || 24 || 894
- ഏവം വിമോഹിതസ്തേന വദതാ വൽഗുഭാരതീം |
തമാഹ കോ ഭവാനസ്മാൻ മത്സ്യരൂപേണ മോഹയൻ || 25 || 895
- നൈവംവീര്യോ ജലചരോ ദൃഷ്ടോഽസ്മാഭിഃ ശ്രുതോഽപി ച |
യോ ഭവാൻ യോജനശതമഹാഭിവാന്യനശേ സരഃ || 26 || 896
- നൂനം ത്വം ഭഗവാൻ സാക്ഷാദ്ധരിർനാരായണോഽവ്യയഃ |
അനുഗ്രഹായ ഭൂതാനാം ധത്സേ രൂപം ജലൗകസാം || 27 || 897

- നമസ്തേ പുരുഷശ്രേഷ്ഠ സ്ഥിത്യുത്പത്ത്യപ്യയേശ്വര |
ഭക്താനാം നഃ പ്രപന്നാനാം മുഖ്യോ ഹ്യാത്മഗതിർവിഭോ || 28 || 898
- സർവേ ലീലാവതാരാസ്തേ ഭൂതാനാം ഭൂതിഹേതവഃ |
ജ്ഞാതുമിച്ഛാമ്യദോ രൂപം യദർഥം ഭവതാ ധൃതം || 29 || 899
- ന ത്വേദവിനാക്ഷ പദോപസർപണം
മുഷാ ഭവേത് സർവസുഹൃത്പ്രിയാത്മനഃ |
യഥേതരേഷാം പൃഥഗാത്മനാം സതാ -
മദീദൃശോ യദ് വപുരദ്ഭൂതം ഹി നഃ || 30 || 900
- ശ്രീശുക ഉവാച
ഇതി ബ്രുവാണം നൃപതിം ജഗത്പതിഃ
സത്യവ്രതം മത്സ്യവപുർയുഗക്ഷയേ |
വിഹർതുകാമഃ പ്രലയാർണവേബ്രവീ -
ച്ചികീർഷുരേകാന്തജനപ്രിയഃ പ്രിയം || 31 || 901
- ശ്രീഭഗവാനുവാച
സപ്തമേദ്യുതനാദുർധ്വമഹന്യേതദരിന്ദ്ര |
നിമജ്ജ്യത്യുപയാംഭോധൗ ത്രൈലോക്യം ഭൂർഭുവാദികം || 32 || 902
- ത്രിലോക്യാം ലീയമാനായാം സംവർതാംഭസി വൈ തദാ |
ഉപസ്ഥാസ്യതി നൗഃ കാചിദ് വിശാലാ ത്വാം മയേരിതാ || 33 || 903
- ത്വം താവദോഷധീഃ സർവാ ബീജാൻയുച്ഛാവചാനി ച |
സപ്തർഷിഭിഃ പരിവൃതഃ സർവസത്തേത്യാപബ്ധംഹിതഃ || 34 || 904
- ആരുഹ്യ ബൃഹതീം നാവം വിചരിഷ്യസ്യവിക്ലവഃ |
ഏകാർണവേ നിരാലോകേ ഋഷീണാമേവ വർചസാ || 35 || 905

- ദോധൂയമാനാം താം നാവം സമീരേണ ബലീയസാ |
ഉപസ്ഥിതസ്യ മേ ശൃംഗേ നിബധ്നീഹി മഹാഹിനാ || 36 || 906
- അഹം ത്യാമൃഷിഭിഃ സാകം സഹനാവമുദൻവതി |
വികർഷൻ വിചരിഷ്യാമി യാവദ്ബ്രാഹ്മീ നിശാ പ്രഭോ || 37 || 907
- മദീയം മഹിമാനം ച പരം ബ്രഹ്മേതി ശബ്ദിതം |
വേത്സ്യസ്യനുഗൃഹീതം മേ സമ്പ്രശ്നൈർവിവൃതം ഹൃദി || 38 || 908
- ഇത്ഥമാദിശ്യ രാജാനം ഹരിരന്തരധീയത |
സോഽൻവവൈക്ഷത തം കാലം യം ഹൃഷീകേശ ആദിശത് || 39 || 909
- ആസ്തീര്യ ദർഭാൻപ്രാക്കുലാൻരാജർഷിഃ പ്രാഗുദങ്മുഖഃ |
നിഷസാദ ഹരേഃ പാദൗ ചിന്തയൻമത്സ്യരൂപിണഃ || 40 || 910
- തതഃ സമുദ്ര ഉദ്വേലഃ സർവതഃ പ്ലാവയൻമഹീം |
വർധമാനോ മഹാമേഘൈർവർഷദ്ഭിഃ സമദ്യശ്യത || 41 || 911
- ധ്യായൻ ഭഗവദാദേശം ദദ്യുശേ നാവമാഗതാം |
താമാരുരോഹ വിപ്രന്ദ്രൈരാദായൗഷധിവിരൂധഃ || 42 || 912
- തമുചൂർമുനയഃ പ്രീതാ രാജന്ധ്യായസ്വ കേശവം |
സ വൈ നഃ സങ്കടാദസ്മാദവിതാ ശം വിധാസ്യതി || 43 || 913
- സോഽനൂധ്യാതസ്തതോ രാജ്ഞാ
പ്രാദുരാസീൻമഹാർണവേ |
ഏകശൃംഗധരോ മത്സ്യോ
ഹൈമോ നിയുതയോജനഃ || 44 || 914
- നിബധ്യ നാവം തച്ഛൃംഗേ യഥോക്തോ ഹരിണാ പുരാ |
വരത്രേണാഹിനാ തുഷ്ടസ്തുഷ്ടാവ മധുസൂദനം || 45 || 915

രാജോവാച

അനാദ്യവിദ്യോപഹതാത്മസംവിദ -

സ്തൻമൂലസംസാരപരിശ്രമാതുരാഃ |

യദ്യുച്ഛയേഹോപസ്യതാ യമാപ്നൂയു -

ർവിമുക്തിദോ നഃ പരമോ ഗുരുർഭവാൻ || 46 ||

916

ജനോബുധോഽയം നിജകർമ്മബന്ധനഃ

സുഖേച്ഛയാ കർമ്മ സമീഹത്യേസുഖം |

യത്സേവയാ താം വിധുനോത്യസൻമതിം

ഗ്രന്ഥിം സ ഭിന്ദ്വാദ്ധ്യദയം സ നോ ഗുരുഃ || 47 ||

917

യത്സേവയാഗേരിവ രുദ്രരോദനം

പുമാൻവിജഹ്യാൻമലമാത്മനസ്തമഃ |

ഭജേത വർണം നിജമേഷ സോഽവ്യയോ

ഭൂയാത് സ ഈശഃ പരമോ ഗുരോർഗുരുഃ || 48 ||

918

ന യത്പ്രസാദായുതഭാഗലേശ -

മന്യേ ച ദേവാ ഗുരവോ ജനാഃ സ്വയം |

കർതും സമേതാഃ പ്രഭവന്തി പുംസ -

സ്തമീശ്വരം ത്വാം ശരണം പ്രപദ്യേ || 49 ||

919

അചക്ഷുരന്ധസ്യ യമാഗ്രണീഃ കൃത -

സ്തമാ ജനസ്യാവിദുഷോഽബുധോ ഗുരുഃ |

ത്വമർകദൃക് സർവദൃശാം സമീക്ഷണോ

വൃതോ ഗുരുർനഃ സ്വഗതിം ബുഭുത്സതാം || 50 ||

920

ജനോ ജനസ്യാദിശത്യേസതീം മതിം

യയാ പ്രപദ്യേത ദുരത്യയം തമഃ |

ത്വം ത്വവ്യയം ജ്ഞാനമമോഘമഞ്ജസാ

പ്രപദ്യതേ യേന ജനോ നിജം പദം || 51 ||

921

ത്വം സർവലോകസ്യ സുഹൃത് പ്രിയേശ്വരോ

ഹൃത്താ ഗുരുർജ്ഞാനമഭീഷ്ടസിദ്ധിഃ |

തഥാപി ലോകോ ന ഭവന്തമന്ധധീ -

ർജാനാതി സന്തം ഹൃദി ബദ്ധകാമഃ || 52 ||

922

തം ത്യാമഹം ദേവവരം വരേണയം

പ്രപദ്യ ഈശം പ്രതിബോധനായ |

ചരിന്ധ്യർഥദീപൈർഭഗവൻ വചോഭി -

ർഗ്രന്ഥീൻ ഹൃദയ്യാൻ വിവൃണു സ്വമോകഃ || 53 ||

923

ശ്രീശുക ഉവാച

ഇത്യുക്തവന്തം നൃപതിം ഭഗവാനാദിപുരുഷഃ |

മത്സ്യരൂപീ മഹാഭോധൗ വിഹരംസ്തത്ത്വമബ്രവീത് || 54 ||

924

പുരാണസംഹിതാം ദിവ്യാം സാംഖ്യയോഗക്രിയാവതീം |

സത്യവ്രതസ്യ രാജർഷേരാത്മഗുഹ്യമശേഷതഃ || 55 ||

925

അശ്രൗഷീദ്യുഷിഭിഃ സാകമാത്മതത്ത്വമസംശയം |

നാവ്യാസീനോ ഭഗവതാ പ്രോക്തം ബ്രഹ്മ സനാതനം || 56 ||

926

അതീതപ്രലയാപായ ഉത്ഥിതായ സ വേധസേ |

ഹത്യാസുരം ഹയഗ്രീവം വേദാൻപ്രത്യാഹരദ്ധരിഃ || 57 ||

927

സ തു സത്യവ്രതോ രാജാ

ജ്ഞാനവിജ്ഞാനസംയുതഃ |

വിഷ്ണോഃ പ്രസാദാത് കൽപേസ്ഥിൻ -

നാസീദ്വൈവസ്വതോ മനുഃ || 58 ||

928

സത്യവ്രതസ്യ രാജർഷേർമായാമത്സ്യസ്യ ശാർംഗിണഃ |
 സംവാദം മഹദാഖ്യാനം ശ്രുത്വാ മുച്യേത കിൽബിഷാത് || 59 || 929

അവതാരോ ഹരേർയോധ്യം കീർതയേദൻവഹം നരഃ |
 സങ്കൽപാസ്തസ്യ സിധ്യന്തി സ യാതി പരമാം ഗതിം || 60 || 930

പ്രലയപയസി ധാതുഃ സുപ്തശക്തേർമുഖേഭ്യഃ
 ശ്രുതിഗണമപനീതം പ്രത്യുപാദത്ത ഹത്വാ |
 ദിതിജമകഥയദ് യോ ബ്രഹ്മ സത്യവ്രതാനാം
 തമഹമഖിലഹേതും ജിഹ്മമീനം നതോസ്ഥി || 61 || 931

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ
 വൈയാസികൃമഷ്ടാദശസാഹസ്ര്യാം
 പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം അഷ്ടമസ്കന്ധേ
 മത്സ്യാവതാരചരിതാനുവർണനം
 നാമ ചതുർവിംശോധ്യായഃ ||